

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Szent Helén.

Budapest, március 20.

(L.) Ha az angolok elfognak egy nagy hőst, elviszik Szent Helén szirtjeire. S azzal kirekesztik az emberek közösségéből. Három világrész közt fekszik a kis sziget, környaldosva az Atlanti óceán hullámainál. Magas, levágott tetejű hegyek merednek ki belőle, lenn az öbölben egy kis telep, St. James nevéről elnevezve. Akik azon a telepen laknak, jobban ösmerik a halakat, amikből táplálkoznak, mint az embereket, akik a többi világrészekben nagy cselekedeteket művelnek: gyilkolnak, szeretnek, szántják a kultúra mesgyéit. Szent Helént a világ nagy forgataga nem érinti. Igen öreg emberek, akik érdemesnek találják tudomást venni arról, ami a földtekén történik, olykor — három emberöltő közében — halászatás közben meglátnak egy nagy hajót, amely fegyveres néppel van tele. Egy pár száz állig fegyverkezett ember hoz egy fegyvertelent. Azt ott hagyják közöttük s a hajó megy tovább abba a világba, ahol a történelem történik.

A nagyon öreg szent-heléni halász ezt gondolhatja magában:

— Megint megfogott egy embert az a rengeteg sok északi kalmár. Jó régen az egy embert Bonaparte Napoleonnak hívták. Ezt az utat, most érkezett Cronjenek hívják. Ki lesz a harmadik, akit ide cipel az a sok kereskedő?

És tovább veti hálóját az atlanti vízre...

Szent Helén mindig csak a történelem nagy fináléinak tanuja. Hogy közben mi történt, arról nem vesz tudomást Szent Helén. De azt most már megtanulhatta, hogy ren-

geteg nagy dolognak kellett megesnie a nagy vizek mögött, valahányszor egy ilyen hajó közeleg. És hogy ezek a nagy rezultátumok körülbelül ugyanannak az oknak a következményei. És hogy annak az oknak a szerzője bizonyos fokig hasonlít ahhoz, akit megint ide hoz a fegyveres hajó.

Mi tudjuk, hogy mindenkor világveszedelemből szabadult ki Anglia, valahányszor foglyot küld Szent Helénre. A napoleoni időkben torkon ragadta kereskedelmét a szárazföldi zárlattal a korszikai marok. Most meg torkon ragadta kereskedelmét Dél-Afrikában a boerok függetlensége. Akkor is gögösen különvált Anglia minden egyéb hatalmasságtól, most is ragyogtatja nagy hírlapjaiban a *splendid isolation* öreg betűit. És akkor is kockán forgott presztizse, akkor a korszikai győzelmei borsóztatták meg a brit oroszlán hátát, most a boerok makacs fegyverei. Anglia maga megmerte régi rőfjével az új ellenség veszedelmének nagyságát s úgy találta, hogy az neki körülbelül egyforma ama régi veszedelemmel. És tehát egy azon büntetésre ítélte a régi és az új ellenfelet.

De az analógia fonala még szorosabban összeköti ama világhírű foglyot ezzel az öreg szabadsághósszal. Közvetett utakon ugyanazon gondolat ellen indultak csapatai. Mi tudjuk, hogy Dél-Afrikában csak éppen két szabad köztársaság, gazdag, aranyos, gyémántos ország önállásáról volt szó. Csak az kellett odalenni, hogy Angliáé legyenek azok a dus területek, hogy gyarmattá változzanak, hogy elveszítsék szabadságukat.

Napoleont senki sem vélelmezheti szabadságról élő hősnak. De a forgatag, amely őt Európába söpörte s a jelszó, amelyet ezredei zászláikon körülvittek Európában, a szabadság jelszava volt. Hogy aztán mást akart

még ad personam a korszikai, az egy darabig nem volt lényeges. A királyok és császárok nem is azért fegyverkeztek ellene a köztársaság idejében, mert közvetlenül tőle feltették koronáikat. Attól félték inkább, hogy a vakmerő hős szavára a saját népeik verik le a koronák ágait. Volt tehát egy idő, amidőn Napoleon még félelmetes campeadorja volt a szabadságnak. És ezt a campeadort vitte Szent Helén szirtjeire Anglia.

Cronje, a hős, talán ugyanazt a longwoodi házat kapja fogsága helyéül, amelyben Napoleon elsóhajította utolsó sóhaját. Talán ugyanabban a kertben fog sétálni, ugyanannak az öblöcskének hullámjatekain fog elmerengeni, amelyekről a korszikai egy pár hangulatos sort is diktált az írdeákjának. Majd neki is kimérnek egy darabka földet, ahol járhat-kelhet, majd melléje is kineveznek egy angol tisztet, aki sétáin nyomon kíséri. Sőt talán ment már rendelet Szent Helénre, hogy a kis longwoodi telephez még egy-két szobát építsenek Mr. Krüger és Mr. Steyn „volt elnökök” részére. Viktoria királynő talán küld egy új sir Hudson Lowet a szigetre porkolálnak, mint tette IV. György király s az angol gyarmatügyi miniszter a kormányzó-porkolálnak ismét küld árkusokat teletöltő instrukciót, hogy tulajdonképpen miféle címmel is kelljen ezental megtitulálni a tisztelt fogoly urakat. Sőt, istenem, megtörténhetik az is, hogy a derék Chamberlain ur, akinek délafrikai részvényei egy kissé megcsappantak értékükben, kiviszi, hogy ha majd meghal valaki az új foglyok közül, a sirkövére egy szó felírás se kerüljön: némán álljon az ott, akár a Napoleoné. Mert semminek sem szabad arra emlékeztetnie az utánunk következő emberiséget, hogy voltak Délafrikában emberek, akik meg merték védelmez-

T Á R C A.

Az öregség.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

Az estély minden tekintetben kitűnően sikerült. Ejjél után elbucuzott a vendégek idegebb része s csak vagy ötven maradtak ott a házi ur bensőbb barátai közül a szalonban. Mikor a háziur kezeit dörzsölgetve visszajött, örömmel látta, hogy mind régi iskolatársai s lelkesen tártá ki karjait: „no ez derék, hogy így magunkra maradtunk édes barátaim!”

Csupa ötven körüli emberek voltak ezek a jó barátok: őszbecsavarodó vagy kopasz, tekintélyes kinézésű urak, kik párhuzamosan haladva előre a közélet különféle pályáin, szorgalmukkal és tehetségükkel kitűntették magukat s most megelégedéssel élveztek magas állásuk méltóságát. Amint már ilyenkor szokás, meleg érzéssel kezdtek el beszélgetni a régi diákevekről, mikor még fiatalok voltak, a szolgálat nehézségeiről és serdülő gyermekeik neveléséről. A barátok közül háromnak ott volt a felesége: harmincöt év körüli életvidor, telt asszonyok, kik az urak komoly társalgása alatt még mindig kacagva sutogtak a háziasszonynyal az estélyi pletykái felől. Mikor a gyermekek neveléséről volt szó, akkor ők is elkomolyodtak, szinte megöregedtek és bizonyos anyai gonddal elegyedtek bele a férfiak beszédébe. A háziur felsóhajtott.

— Nos, barátim, — mondá férfiás megelégedéssel, — egyikünk se panaszkodhatik a sors ellen. Isten megsegített! Csak hát egy bajunk van. Vénnek vagyunk fiaim! De nem mind. Nézzétek a mi szép Boldizsár barátunkat. Ő lefőzött minket s örökifju maradt!

Mindnyájan megfordultak s arra az ötödik pajtásra néztek, kiről a társalgás komolyabb része alatt ugyszólván egészen megfeledkeztek.

A „szép Boldizsár”, kit ötven éve dacára még mindig így hívtak, szeretetreméltó unalommal hallgatta barátai „családiás” beszélgetését. Már régóta ásitva nézte kifogástalan lakkeipőit. Most egyszerre látható hiru örömmel éledt fel, hogy ismét a szalon központjává vált. Egy negydesen cíomás, de különben rendkívül elegáns gavallér volt ez: híres szerelmi kalandjairól és hódításairól, melyeket senki nálánál diskrétebb inidiskrécióval nem tudott a világ tudomására hozni.

Azok közül az örökifju világfiak közül való volt, akik nem tudnak idejében visszavonulni, — akik annyira hiuk, hogy a köteles bámulatot még akkor is annak veszik, mikor az már csak szájalom. Ő még nevetve tiltotta meg husz éves vetélytársainak, hogy „bátyámnak” szólítsák, — sétapaléáját pörgetve még mindig fűtőrészevé járt a korzón s gardéniája megöl még mindig hamisan pillantott vissza minden asszonyra...

Pohos volt már kissé, de neve említésére daliansan huzta be a gyomrát. Bajuszát, mely már kezdett inkább fehér lenni, mint szőke, leányesen pődörte fel s mosolyogva hajolt meg. Önzetlenül odázta el magától a bókákat.

— De kérlek, kérlek...

Leleke mélyen azonban megvetéssel vegyes sajnálkozással pillantott barátaira. Milyen otrombák, milyen alakatlanok! Semmi elegancia! Juj, dehogyan akart volna ilyen lenni... Mit szólhat volna a hölgyek? Hát igaz, hogy ő egész életében semmit se csinált, mert nem akart strébernek látszani, — ő csak ur volt és szerelmes, de legalább fiatal maradt. Igen, kétségkívül igazuk van a pajtásoknak: ő fiatal maradt... Sohse örült neki annyira, mint épp e percben.

Mikor a barátok gyermekeik neveléséről

kezdték beszélni, párszor unottan nézett az órájára. Valahogy azt érezte, hogy ő már csak azért is fiatalabb, mert neki még nincsenek gyermekei... A házasság? Hiszen majd eljön mindennek a maga ideje!

— Már én csak fiatal maradtok és mulatok még egy darabig! — mondá, felcsipetve a monokliját.

A barátok elnevelték magukat. De nem bosszankodtak, inkább tán sajnálkoztak. Olyan furesán vette ki magát közöttük a szép Boldizsár!... Jóakaró célzásokat tettek legujabb hódításaira.

— Ördögös egy fickó...

A szép Boldizsár boldogan élvezte az elismerést s fiatalos mozdulatokkal feszengett. Hamisan pillantott a három feleségre, a fess „családanyákra”... Az asszonyok azonban nem mosolyogtak ezuttal. Sajátos női kíváncsisággal néztek vissza rá: áthatóan, szinte kegyetlenül. Egyszerre aztán hangosan felkacagtak.

Mindenki menni készült. A menyecskek kedveskedően kapaszkodtak férjük karjába. — No, mondá a háziur a bucsuzásnál, mi öregek most szépen haza megyünk az asszonyainkkal. Ez a szerencsés Boldizsár! Ő bezzeg csak most készül a kalandokra!

Boldizsár diskréten mosolygott s jogászos könnyedséggel segítette le az asszonyokat a lépcsőn. Szörnyen meg volt elégedve az estélyével. Oda lent egymásután bujtatta be a párokat a kocsiba.

Legutoljára a köpös tanácsos feleségét segítette be a fiakkerbe. Ez volt a legfiatalabb és legesinosabb. Biztatóan kacintott rá. A szene-dőlyes, fekete menyecske hamisan mosolygott, — de mintha mégse ő rá nézett volna. Évődve szólta ki a férjéhez:

— Siess már, Sándor, ugy fázom...

Önkénytelen kacérsággal emelte fel szok-

ni hazájuk szabadságát még Angliával szemben is.

A hősök Ördögsgigete lett Szent Helén, ahová most Cronje hajója tart. Egy darabig talán párhuzamos menetben iramlík az atlanti vizeken egy másik angol hajóval, amely északra, egyenest északra tör. Aztán elválnak utjaik: az egyik kiköt a magános szigeten, a másik Liverpoolban. Amazon Cronje és egy pár boer katonára indul a fogságba, emezen sir Cecil Rhodes, „Afrika Napoleonja” siet az angol fővárosba, tárcájában a világ legnagyobb checkjével, amely beszámol a dél-afrikai De Beers részvénytársaság ez évi tiszta nyereségéről. Mellette a jegyzőkönyv, amely kelt Kimberleyben, a város felmentésének másodnapján, a gyorsan és szabályszerűen összeült részvénytársasági közgyűlésen...

Látnivaló, hogy a századvégi Angliának is van Napoleonja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 20.

A földművelési miniszter tegnapi nagy beszéde, amelylyel lezárta az általános vitát — ma is thémája volt a folyós beszélgetéseinek. Az a beszéd föltétlenül liberális hangjával lerontotta a célzatosan terjesztett legendákat s így a vita a legszebb akkorddal hangzott ki.

Mára aztán csak detail-kérdések maradtak. Meg kell azonban adni, hogy ezek a detail-kérdések előnyösen különböztek a szokásos hazabeszélésektől s a szónokok majdnem kivétel nélkül olyan hurokat pengettek, melyeknek a közvéleményben is erős a visszhangja. Így mindjárt az a beszéd, amelylyel gróf Széchenyi Aladár a lótenyésztés ügyét világitotta meg, nagyon jól megállta volna helyét az általános vitában is, sőt az hiányos volt, hogy ez a fontos kérdés nem nyert benne kellő méltánylást. Még sokkal inkább áll ez arra a nemzeti szempontból elsőrangú fontosságú beszédre, amelyben gróf Andrássy Sándor a kivándorlás megdöbbentő tanulságait szűrte le. Nem lehet ezt detail-kérdésnek mondani és a közvélemény igazi hálával adósa a fiatal főurnak, aki ezt a kérdést a tárgyhoz illő komolysággal és lendülettel hozta a törvényhozás elé. Azt most már a köztudatból kivészni nem hagyhatja sem a kormány, sem a

nyáját, hogy helyet csináljon az urának. Még elnevette magát:

— Sok szerencsét, szép Boldizsár!...

Aztán csattant az ajtó s a kocsi tovarobogtak a néptelen utcán.

*

A „szép Boldizsár” gunyosan nézett utánuk. — Hogy viszik őket haza az asszonyok! Szegény öregek, — rabszolgák, — férjek!... Oh, de tiszteltem ezt a nemes testületet! Fűtőrészve indult el. Hideg téli éjszaka volt s a hold már magasan járt az égen. Bezzeg ő nem rabszolga, nem családapa, hanem szabad és fiatal! Neki áll a világ!

Kis vártatva azonban ismét megállott s még egyszer a kocsi után nézett.

— Egészen csinos az a menyecske. Észre se vettem ideig. S milyen szerelmesen nézett arra az otromba Sándorra!... Hm, hm. Halatlan...

E pillanatban elhalt a távolodó fiakkerek utolsó zaja is. A „szép Boldizsár” magára maradt ott az utcán a fagyos éjben. Valahogy megglepte a dolog. Egyszerre nem fűtőrészve, nem mosolygott többé s szinte bosszusan pillantott körül.

— Hogy nézhet egy fess asszony ilyen szerelmesen egy otromba, pohos emberre?

Ha publikuma lett volna, önértzetesen düllesztette volna ki a mellét. De bármilyen kihívón tekintett széjjel, nem volt körülötte senki. Megvetően nézett végig a sarkon kucorgó bakteren.

Maga se tudta miért, az az érzése támadt, megcsalták, rutul ott hagyták a faképnél. Megijedt hiúsága mintha még azt is a fülébe sugta volna, hogy azok most tán mulatnak rajta.

Sietve gombolta be, legényesen nyitva felegett, elegáns bundáját. Érthetetlen módon hirtelen fázott — és nem is annyira kívülről, mint inkább belülről törte a hideg. Csak úgy vacogott a foga belé.

sajtó. S a földművelési miniszter sietett is ebben a kérdésben a legnagyobb előzékenységgel válaszolni, ami mindenestre megnyugtató. Rokonszenvesen hozta később szóba Sámuel Lázár a gazdasági oktatás fejlesztésének közérdekű kérdését s a miniszter erre is előzékenyen, mindenkit megnyugtatóvá választott. Nemkülönbön érdekes volt a Bessenyei Ferenc beszéde a csatornázás kérdéséről, gróf Tisza István komoly figyelmeltetése a Szamos szabályozása ügyében és Zeyk Gábor felszólalása az erdélyi fürdőkről.

A t. Ház illő figyelemmel hallgatta ezeket a beszédeket s a miniszter mindegyikre a fölé megszokott előzékenységgel válaszolt.

Egy óra tájban pedig felhangzott szerte az egész völgyben:

— Eljen Darányi!

Mert ekkor már a földművelési vita bevégződött s a parlament hozzáfoghatott a kultusz-budget megvitatásához, melynek során a Meránban üdülő Wallissi Gyulát államtitkára fogja képviselni. Ma már három szónok mondhatta el megjegyzéseit s nincs kizárva, hogy az egész kulturvita igen hamar elvégződhetik. A mai szónokok közül Lehotzky Antalnak jutott a legrokonzenvesebb figyelem, mikor szűzbeszédében a felvidéki kultúra gyámolítását és irányítását ajánlotta a kormány figyelmébe. Majd a függetlenségi Doda Vilmos szólt fel s végül Komjáthy Béla, aki ennél a térenél is megismertelte feljajdulását a magyar faj pusztulásáról. Ezenközben többször akadt ellenkezésre s beszéde után ketten is felszóltak személyes kérdésben: Polónyi Géza és Szóts Pál. De baj nem kerekedett belőle.

Holnap Páder Rezső kezli a vitát.

A képviselőház ülése március 20-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Cséhi Ervin horvát miniszter.

Elnök jelenti, hogy a kolozsvári kir. ügyészség felhatalmazást kér a képviselőháztól, hogy a büntető-törvénykönyv 269. §-a alapján a képviselőház rágal-mazása miatt Gárdos Juon nevű magyar honos ellen a megtörli intézkedéseket megtehesse.

A Ház kiejtja az igazságügyi bizottságnak a kérvényt.

Következik

a földművelésügyi tárca költségvetésének

részletes tárgyalása.

— Az ördögbe! Jó melege lehet most annak a Sándornak a szép asszony oldalán!

Görnyedten haladt tovább. Aztán megint megállt.

— En meg itt barangolok egyedül a hideg éjszakában. — Mennek haza...

Elgondolkodott.

— Hm, — hát én hova megyek? Azt mondták, én még fiatal vagyok s kalandokra készülök. Dehogy készülök! Haza megyek én is...

Erre a gondolatra valami sarkvidéki fagy borzongatta végé a tagjait. Bizonyára megint elfelejtettek nála befűteni. De még ha be is fűtötték volna... Olyan nagy, olyan üres, olyan hideg az a lakás!

Csudálkozva nézett széjjel. Pillanatra nem tudta, hol van... Különös gondolatok jutottak az eszébe. Mulkor egy fiatal leány azt mondotta a háta mögött a bálon: „ez az öreg bácsi?” Rá értette volna?...

Az ácsorgó bakterek álmosan köszöngtek annak az elegáns urnak, aki mindig meg-megállt s olyan furesán, szinte ijedten bámult le maga elé.

— Az az otromba Sándor... Hisz igaz, hogy én fiatalabb vagyok... De nem, ő két évvel fiatalabb nálam. Igaz, hogy nekem ezer szerelmem volt, de ő most haza megy egy csinos feleséggel! Nekem meg senkim sincsen... Az ördögbe! Mit talál rajta az a csinos menyecske?

Törte a fejét a rébuszon. Egyszerre aztán olyan volt az, mintha valami idegen hang szólt volna meg mögötte. Megdöbbenve fordult meg.

— Mit talál rajta? Hát a felesége: szereti...

Elámult a nevezetes felfedezésen.

— A felesége, és szereti a férjét?... Na, — hát engem is szeretlek elegen!

Egész testében összerázkódott.

— Ejnye, de hideg van ma éjjel!... Szerettek?... Hogy is van az? Ki szeretett engem valaha. — kicsoda?...

A lótenyésztés tételénél:

Gróf Széchenyi Aladár úgy a lótenyésztésünk emelkedésére, de azt tartja, hogy ez országos kincset nemcsak fenntartani, hanem a gráz és villam korszakában fejlesztünk is kell. Kéri a minisztert, hogy haladjon azon az uton, melyet Kozma Ferenc megállapított; más utra térés a sötétbeugrás volna.

Foglalkozva a telivértenyésztéssel, nem tartja szükségesnek, hogy az állam Kisbérben oly nagymérvű tenyésztésre tartson. Kevesebb, de jobb anyaggal több eredményt lehet elérni. A miniszter figyelmébe ajánlja a mezőhegyesi ménesben levő Nonius és Gidrán telivértenyagot.

Egy néves lótenyésztőnek azt ajánlotta a földművelésügyi miniszternek, hogy az amerikai üteget-anyagot vigye be az országos lótenyésztésünkbe. Ő azt nem tartja helyesnek, mert nem üteget, hanem kitarított acélos lovakra van szükségünk. Az amerikai lófaj továbbá teljesen ismeretlen faj, s az amerikai men bevitelére a lótenyésztésünkbe az volna, hogy korcsivadékokkal teljesen elrontaná tenyésztésünket.

Gazdaközönségünk nagyobbára a hadsereg részére neveli a lovakat; kéri a minisztert, hasson oda hogy a vétel átlagára feleltesse. Ellenkező esetben kénytelenek volnának gazdáink letérni azon utról, amelyen eddig haladtak; a hidegvérű loványagnak terjesztésünkbe leendő bevitelére kártékony hatással volna. A költségvetést elfogadja. (Éljenezs jobboldal.)

Darányi Ignác földművelési miniszter: Teljesen egyetért gróf Széchenyi Aladárval abban, hogy a kisbéri telivér-ménest iparkodni kell számban redukálni, minőségileg pedig emelni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ez volt a szempont, amely eddig is vezetett bennünket. Már is történtek kislejtelések és ezek helyébe részben kiváló anyag vásároltattott be.

Ami a Kis-Nonius ménest illeti, a kormány Gödöllőn egy második Kis-Nonius ménest állított fel, amely kitűnően bevált. Szó volt a hidegvérű lovakról is, 3230 mén közötti hidegvérű mén van ma 108. Gyakran kérnek valamelyik község részére hidegvérű mén engedélyezését, de nem könnyű dolog ennek a törekvésnek ellentállani. Hidegvérű mén csak ott engedélyezhető, ahol a viszonyok arra alkalmasak és különösen ahol megfelelő kanca-anyag áll rendelkezésre. A pótlóválasokat illetőleg már a hadügy-miniszter a delegáció alkalmával nyilatkozott, hogy az állandó lovatató bizottságok működését fejleszteni kívánja.

Ami az amerikai lovak kérdésével illeti, az üteget-versenyeket és ami azzal kapcsolatban, azt előmozdítani feladatának tartja a miniszter, de amerikai vért az állami tenyésztésbe bevinni nem szándékozik. Altalában ha valamely dolog beválik és sikerül, — már pedig a lótenyésztésről ezt talán el lehet mondani, — akkor nagyon kell vigyazni, nehogy azt megbolygassuk. Mert nem kisebb érdem valamit fenntartani és fejleszteni, mint amilyen annak idején, annak megállapítása és megszerzése volt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A gazdasági tanintézetek tételénél:

Sámuel Lázár: Az igen t. földművelésügyi miniszter ur helyes érzékkel felismerte a gazdasági ismeretek terjesztésének szükségességét és ócszerű intézkedések által azok népszerűsítését előmozdította. Felismerte a gazdasági iskolák nagy jelentőségét, szaporította azok számát és különös figyelemmel volt

Nem tudta többet, merre jár. Sohse volt még ilyen ostoba éjszakája! Ment neki vakon a késő éji világnak; ösmeretlen utakon kóborolt, ki tudja, mióta már? Es nem kidomborított mellette a fűtőrészve járt, hanem görnyedten és egyre ijedtebbre váló arccal.

Az a boldog kérdés mint egy kullanes vette bele magát az agyába. S a hirtelen rögeszme tengelye körül szédítő nagy örvényben kezdett keringeni multjának, szerelmeinek egész tarkabarka emlékvilága.

Mennyi asszony!... Szőkék, barnák és feketék, — talmi angyal és démon fejek egymás után suhantak tova az egyre sebesebben váló forgatagban. Ezér változó illat és vallomás — ezer dallamtörzdek és csengő kacaj követte jelenésüket. Mennyi nyelven suttogtak azok a csillogó, élyeteg szemek! Láta az alakokat ezer csabos mozdulatban s mögöttük a feledés homályában sejtette annyi kaland annyi elmosódott hátterét! Minden asszony magával vitte egy pár száz csokját, egy pár szál haját, és szive, lelke, ifjusága egy-egy darabját... Mit hagytak hátra cserében nála?...

Kinosan simította végig a homlokát. Annyi szerelme lárvái egyre szédítőbben tüntek tova körülötte. A ledér szinpadí csillogástól kezdve a nagyvilági dámákig voltak ott mindenfélék, — voltak ott leányok, asszonyok, — ártatlanok és nagyon bűnösök... Aggodalmasan nézett a szemébe a suhanó árnyaknak. Keresett bennük valamit, keresett... Hiba kiáltott rájuk: álljanak meg! — azok az arok mind mosolyogtak: mosolyogtak a könnyelmű kalandos nők élyeteg és mézsis oly közönyös mosolyával... A szép Boldizsárnak kábult a feje. Ugy érezte: nem szerelmesen mosolyognak többé azok az asszonyok, hanem kacagnak, hangos hahotával kacagnak. Ő rajta nevetnek, —

Megállott és vadul tekintett körül.

— Megcsaltak, mind megcsaltak! Pedig én azt hittem, én csalom meg őket. Addig csaltam a világot, míg végre magamat csaltam meg...

alhelyezésükön az egyes vidékek különleges viszonyaira. (Élénk helyeslés.)

Azonban ez idő szerint az egész országban még csak tizenkét földmívelő-iskola van és ha a tanulók számát veszzük figyelembe, e részben az eredményt kifejezőtől nem mondhatjuk. Ez utóbbi bányák okát abban gondolom felismerni, hogy a növények, amennyiben nem alapítványi vagy ingyenes helvre vétetnek fel, évenkénti élelmezési díj felében 300 koronát tartoznak fizetni, ami az ideálitá kiemelésre nézve valóban súlyos terhet képez. Kívánatosnak tartanám, ha alkalmas növények általában minden díjazás nélkül vétetnének fel, mert ezáltal a földmívelő-iskolák jobban volnának benépesíthetőek és évenkénti temeszen több értelmes és szakképzett kiszolgálóhoz juthatnánk.

Az előirányzat egyébként három új földmívelő-iskola felállítását helyezi kilátásba és ezek közül egy még ez évben felállítandó és pedig a múlt évi és az ez évi előirányzat szerint Szilágymegyében. Ezen mezei közgazdasági viszonyai, főleg a főjöveldmi forrást képezett szőlőnek elpusztulása és a sertés-vész folytán, valóban nagyon kedvezőtlennek váltak és a földmívelő-iskola felállítása a mostoha és elmaradt gazdasági viszonyokon temeszen javítani fog. Egyébként a földmívelő-iskolának ezen megyében való felállítását temeszen megkönnyebbitette Zilah város hazafiás áldozatkészségét tanusító azon ajánlata, hogy az iskolára szükséges 200 holdnyi terület ingyen hajlandó átengedni használatul az állam részére. (Helyeslés.) Nagyon kérem az igen t. földmívelésügyi miniszter urat, hogy ezen szükségét képező és a megye gazdasági közönsége által már régóta óhajtott gazdasági iskolát mielőbb felállítani méltóztaték. A tételt elfogadom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Ami magát a tervezett földmívelő-iskolát illeti, arra nézve megjegyzik, hogy azt a földmívelő-iskolát Szilágymegyében kívánják felállítani. Ettől fontos ok nélkül nem igen kíván eltérni. Azonban a Szilágymegyében bárhol állítatik is fel az a földmívelő-iskola, az mindenesetre az egész Szilágymegye érdekeit fogja szolgálni. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ami azt a megjegyzést illeti, hogy a földmívelési iskolának a tanulók a tartásért sommit se fizessenek, ezt igazságosnak nem tartja. A földmívelő-iskolák különböző évről-évre év alatti lényezesen szaporodtak. Amíg 1894—1895-ös 8 földmívelő-iskola volt, ma van 18.

A havasi gazdálkodás tételénél:

Gróf Andrássy Sándor szóba hozza a kivándorlás kérdését, statisztikával bizonyítja, hogy az Bereg-, Sáros- és Ung megyében a legnagyobb, ahonnan 30—14 százalék munkabíró és katonaköteles egyének vándorolnak ki Amerikába. A kivándorlás nem apad hanem folyton szaporodik. Apró dolgokkal megzavarni a kivándorlást nem lehet, de azért korlátozni anyagi eszközök igénybevételével lehetne. (Helyeslés.) Kéri a minisztert, hogy a nemzet testén ezt a nyitott sebet gyógyítani törekedjék. A kivándorlások helyett nem a szegénység, nem a keresetihány következménye, hanem a kalandorszellem, az amerikai munkabírók emelkedése, az ügynökök csatibása okozza azt.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Ugy a bevándorlás, valamint a kivándorlás kérdése első sorban a belügyminiszter hatáskörébe tartozik és a belügyminiszter e kérdéseket folytonos figyelemmel kíséri is. A telepítési kérdés megbeszélése alkalma-

val tartott tanácskozáson ezzel az ügygyel bővebben is foglalkoztunk és ott figyelemztetett arra, hogy a kivándorlás kérdése nemcsak a hazai viszonyokkal kapcsolatos, hanem sokszor még inkább kapcsolatos a kivándorlás száralakja az amerikai viszonyokkal t. i. hogyha Amerikában a munkabírók temeszen emelkednek, akkor csatibó a kivándorlás és akkor olyanok is kimennek, akik különben itt maradnának. E kérdéssel igen behatóan kell foglalkozni. Gróf Andrássy Sándor érdemes elnöke a zemlénmegei gazdasági egyesületnek és így ismeri a határszéli levő viszonyokat. Mindenesetre fogunk módot és eszközt találni, hogy e kérdést egyetértően mozdítsuk elő.

A csatornázás tételénél:

Bessenyei Ferenc: Főlemlítve egyes nagybírókat, kik földterületük jöveldmezőségét az öntözési csatornák által jelentékenyen emelni tudták, kéri a szakminisztert, hogy bő vízeiket használja föl a földmívelés és ipar előnyére. Az ország csapadékból több mint egy milliárd köbméter folyik le hasznosítatlanul, mely víztömeg pedig öntözésre használva legalább is 90 milliárd korona több jöveldmet adna a gazdának. Az ókor óta máig a kultúrnek mindenütt fölhasználták a vizet a föld allandó öntözésére. Az e célra befektetett tőke volna legfontosabb beruházásunk, mely öt-hat év alatt megtérül, azután biztos és nagy százalékos jöveldmi forrás. Kéri a minisztert, hogy e kérdésben tegyen kezdeményezéseket s a törvényhozás minden pártja készséggel pártolni fogja. A tételt elfogadja.

Gróf Tisza István: Röviden a szamosi vízmunkálatokra óhajta felhívni a Ház figyelmét. A szabályozó társulat vállalkozott arra is, hogy a csatornázásból nyert földet töltés építésére használja fel. A társulat teljesítette is kötelezettségét, de az állam nem bírt lépést tartani a magántársulat működésével s ezt fel is irt a földmívelésügyi miniszterhez. A miniszter meg is ígérte, hogy a szükséges költségeket előlegezni fogja. De csak 1899. január havában történt némi intézkedés e téren. A földmívelésügyi miniszter érdeklődését hívja fel az ügyre.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Elismeri, hogy a Duna-Tisza közén létesült csatornát szükséges volna öntözési célokra is kiépíteni. Ez elő is van irányozva, azonban mindig figyelembe kell venni a finansziális helyzetet. Egyszerre mindent nem lehet kívánni. Gondoskodott arról, hogy e csatorna az állam támogatása mellett, de az illető érdekeitséghez hozzájárulásával kiépíttessék. Az öntözési törvényjavaslat-tervezet különben már teljesen készen van. Elismeri azt is, hogy a Szamos medrének szabályozását az állam magára vállalta, hogy azt fokozatosan kiépítse, de itt is nehézségek merülnek fel. A főnehézség a kisajátításban rejlik. Nincs arról fogalma senkinek, hogy a kisajátítás címén az egész országban mie-oda számlákat esínálnak. Sok ember ebből akar megzavarni. Ebben a kérdésben törvényes intézkedések lesznek szükségesek, hogy a visszafizetések elejét vegyék. Van olyan gazda is, aki földjének holdjaért 1000 koronát kér. A kisajátítási terv megállapítása sem megy egyszerűleg. Hogy a Szamosra milyen sokat áldozott a kormány, bizonyítja az, hogy a költségelirányzat egy nagy részét a Szamos medrének szabályozására fordították, a Bodrog, Vág szabályozásának rovására. Ezt nem azért hozza fel, mintha nem látná szükségesnek e

kérdés rendezését, hanem azért, hogy a nép lássa a kormány jóakarát és méltányosságát.

A szőlő-áruinvtétek tételénél

Barta Ödön: Hosszasabban foglalkozik a szőlészeti ügyével s a szőlő-munkások helyzetének biztosítását sürgeti. Ugy pénzügyi tervezetet mutat be, amely szerint a szőlők rekonstruálását helyesnek tartaná. Szóba hozza az Agrár-bank terhes kölcsöneit s kéri a minisztertől, hogy a parlament mely részére vonatkoztatja a gazdasági visszaélésekről szóló vádját.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Barta Ödön program-tervezete majd a pénzügyi költségvetés tárgyalásának során lesz helyén.

Barta Ödön: A szőlőkölcsönöket is itt oldoták meg!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Ugy a parcellázási, mint a telepítési kérdések megoldása alkalmával a hitelkérdés megoldása is szükséges lesz. A szőlők értéke Magyarországon, az elpusztult terület is, lényegesen emelkedett, de nagy tévedés volna azt hinni, hogy ez csakis az agrárkölcsönök folytán történt.

Barta Ödön: Nagy részben!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Nagy tévedés volna odáig menni, hogy kizárólag erre vezettessék vissza az emelkedés, hanem vissza kell vezetni azt az egész szőlő-felújítási akcióra, vissza kell vezetni arra a bizalomra, amely az akció sikere és a felújítás eredménye iránt a közönségben támadt. A ruténket a szőlőművelésre igen célszerűen lehetne felhasználni, e részben igen tanulmányok és őket ki képezni igen óhajtanád. Végül Barta visszatért arra a kontroverzára, amely felmerült és úgy látszik, hogy minapi vádjait — akkor még csak kező volt — most már célszerűnek tartotta egy harmadikkal is megoldani.

Mostani felszólalásának az az alaptenorja, hogy ő rontsa el a dolgot az egész parlamenttel. Ez igen világos és tiszta, de egyszersmind nagyon jókaratú beszéd is. (Derűtség jobboldal.) E parlament iránt sokkal nagyobb tisztelettel viseltetik, semhogy a gazdasági visszaéléseket itt keresné. (Élénk helyeslés és éjjezés jobboldal.)

A fürdők tételénél:

Zeyk Gábor: A Ház engedelmüket pár percre igénybe kívánom venni becses türelmüket. (Halljuk! Halljuk!) A kinestári birtokok és fürdők között 3 fürdő szerepel: *Herkuless-fürdő, a ránk-herlányi fürdő és Vizakna.* A Herkuless-fürdőbe a magyar állam eddig sok százazrekei fektetett bele joggal, szükséges volt, emelte a fürdőt és büszke lehet Magyarországra arra, hogy ily fürdője van. Ránk-Herlányt nem ismerem, nem tudok róla véleményem mondani, a budgetből látom, hogy ott is évenkénti temeszen költségei vannak az államnak, jöveldem minus és deficitet dolgozik. Vizaknának az évi budgetje, amit rá költ a kormány, 3000 korona 8400 koronával szemben.

Itt határozott jöveldem van, de az a fürdő ma oly állapotban van, hogy a jelenlegi kor kivanalmank meg nem felel. Meleg fürdője minden kritikán aól van, a hideg fürdőnél az egyes öltözőszobák olyanok, hogy ezt civilizált országban meg nem tűrnek. Ezeket okvetlenül segíteni kell. Arra, hogy a vizaknai fürdő felemelkedjék a jelen kor színvonalának legalos nívójára is, legalább 150—160 ezer korona befektetésre volna szükség. A budgetben a vizaknai fürdőre 10.000 korona befektetést találok

Mind azt mondták, megölik magukat, ha elhagyom őket. Hát ugyan, melyik halt bele bánatába? Hisz ma már mind családnyák! Hányank táncoltam a leányával! — Azok a tisztességes asszonyok! Nem én játszottam velük, — ők játszottak én velem! Ha elhagytam, jó helyt hagytam őket: a férj meleg otthonában. Azok a férfiek! Mennyit nevettem rajtuk! Feleségükkel együtt bezzeg most ők nevetnek rajtam meleg otthonukból. Én, a szép Boldizsár, kint vagyok az utcán, — egyedül ebben a hideg éjszakában...

Kétségbeesetten bámult maga elé.

— Egyik se szeretett, — soha senki se szeretett engemet...

Egész elvesztette lelke egyensúlyát. Ő, aki eddig olyan akrobata ügyességgel lépett át egyik szerelméről a másikra s mindig biztos alapot érzett maga alatt, most egyszerre elvesztette lábai alól a földet. Szinte feljajdult nagy keserűségében.

— De valaki, — egy egyetlen asszony tán csak mégis szeretett?

Az emlékek örvénye ismét megindult agyában. Dülöngözve, mint a részeg ember, barangolt tovább a téli éjszakában.

Egyszerre úgy érezte, megáll emlékei szédtű forgataga. Megállott ő is és megkönyebbülten sóhajtott fel. Csakhogy fel nem kiáltott boldog örömben. Valami költői derű öntötte el a fáradt arcát.

Nem hitt az emlékének... Olyan volt az, mint egy álom. Tavasz lett körülötte egyszerre, — egy régesrégi szerelmes tavasznak a távoli képzetét derítette fel a fagyos éjszakát. Először csak két hű szem szelíd tekintetét érzte magán. Aztán lassan kirajzolódott a szemek köré a leányosan keskeny, sápadt arc körvonala. Megvan, — látja már a költőien kedves saját. Suttog az a szép, panaszosan, szerelmesen... Látja a természet finom hajlását, az egész lenge alakot.

Hol vannak a karjai? Édes borzongás futotta át a tagjait. Ah istenem, — hisz az ő nyaka körül vannak azok a puha félnék karok!... Érző kibontott szőke haja szerelmes illatát. Hol ülnek? Rá ösmer már a szobára. Egy szegényes kis szoba, igen, ott a varrógép. Milyen tisztán látja a falakon a képeket! Az ablakban egész virágos kert; kalieckájában egy kanári dalol a virágok felett... De nem ér rá sokat nézegetni. Hallja a leány szavát: úgy zokog, úgy kéri, ne hagyja el. Ő nem tud mit felelni. Messziről egy kintóra méla dalama hangzik fel a tavaszi esthajnalból. Szeretne a leány szemébe nézni, de még így a távoli emléken át sem mer reá pillantani. Olyan csunyán bánt azzal a szerető, sápadt leánnyal!... Miért? Mit tudta ő!... Csak arra emlékezett, hogy utolszor volt nála a padlásszobában azon a balzsamos, tavaszi estén —

Boldog fájdalommal takarta el a szemét...

Most, — most tisztán hallotta azt az utolsó sikolyt. Ő már az ajtóban áll. A leány alakja fehéren mosódik el a szoba homályában. A szerényhez támaszkodik s zokogva tárja ki feleje meg utóljára a karjait. Hallja földülő szavát tisztán: — Sohse fog szeretni téged senki úgy mint én...

Már lefelé megy a kongó falépcsőn. De a leány még mondott valamit...

A szép Boldizsár szivdobogva lesi emléke szavát:

— És ha már senki se fog többé szeretni, jusson eszedbe, hogy én még akkor is, mindig foglak szeretni.

*

Megrendülten pillantott fel. Hol volt? Valami nyilvános kertben, vagy sétateren, egy lóca mellett. Körülötte busan lepte el a zuzmara a fákat s velük az ő tavaszi álomvilágát. Mint a vízbe fuló a szalmaszálhoz, reszkette kapott e régi emlék után.

— Oh istenem, — valaki hát még is szere-

tett, egy egyetlen valaki szeretett engemet...

Szeret most is! Ígérte, megfogadta. Oh istenem...

Maga is érezte, hogy mintha csak mámoros volna, nincs helyén az esze. Képtelen tervek fogamzottak meg agyában.

— Ígérte, megfogadta... Elmegyek hozzá. Felkeresem. Lesz nekem is valakim, aki szeret és értem él. Nem fogok többet ily kétségbeesetten járni a fagyos éjszakában...

A lócahoz támaszkodott.

— Lesz nekem is valakim. Boldog leszek... Vajjon ott lakik-e még? Örültség... Nem tudom már, mit beszélék... Nem, előbb írök neki. Hogy is hívták?

A szép Boldizsár merően bámult maga elé.

Halkan ismétlé:

— Hogy is hívták?

*

És ott állt és mindegyre ezt ismétlé még akkor is, mikor a téli hajnal már reménytelen vörösen virradt meg a nyugati határon.

Végre egyszer aztán megmozdult. A homlokához kapott: tehetetlenül ütötte-verte azt a homlokot öklével. És ahogy csak egy reményét vesztett ötvenéves ember tud, olyan keservesen jajdult fel:

— Nem tudom, — nem tudom már, hogy hívták!...

Még egyszer elgondolkodott... Aztán esztét vesztve rázza karjait.

— Nem tudom... vége, vége!

Megtörtén rogyott le a lóca. Akkor értette meg csak, hogy az a lány, akit kerestett, voltaképp nem más, mint maga az eltűnt Ifjuság, melynek ő már a nevére sem emlékszik többé. Akkor értette meg csak, hogy azon a téli éjszakán öreg ember lett a szép Boldizsárból. S kezeibe temette arcát, elsírta magát: sirt olyan keservesen, mint ahogy az a leány zokogott, mikor ő elhagyta azon a régesrégi tavaszi estén.

az édes vízzel való ellátás oimén, vagyis a fürdőnek vízvezetékét adnának. Elismerem, hogy ez lényeges javulás a multtal szemben, mert eddig ez sem volt. Kérném a t. miniszter urat, méltóztassék gondjába venni a fürdőt, amely ma 8400 koronáson használtatott. Az eddigi befektetés az én számításaim szerint rámehet legfeljebb 50—60 ezer koronára, ez tehát igen jól megjelmező befektetés volt, ami eddig történt.

Remélem, az, amely ezután fog történni, szintén meg fogja hozni a kamatát. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) De ha nem is hozná be a kamatait oly fürdő, amely közérzségügyi szempontból annyira fontos, lévén Magyarországon oly kevés sósfürdő, mondom, az ily fontos fürdő, ha nem is hajtana semmit, ha rá is kellene fizetni, megérdemli a befektetést, tekintettel arra, hogy a közérzségügynek szolgál és tekintettel arra, hogy számos beteg gyermeknek használ, mert főként gyermekek nyerik vissza itt egészségüket. Oly fürdőt, amelynek ma a látogatottsága állandó vendégekből évenként 800 körül forog, az átfutó vendégek száma pedig 21—24 000 közt váltakozik, ily állapotban hagyni nem szabad. (Élénk helyeslés. A szónokot többen üdvözik.)

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Elismeri, hogy a vízaknai fürdőn nagyon sok javítani és fejleszteni való van. Intézkedett is, hogy a helyszínen felvétel történjék és hogy részletes javaslatokat és tervek terjesztésének elő a tekintetben, hogy a fürdőt miképpen lehetne emelni. Ezen tervek és javaslatok most vannak elbírálás alatt és bár az összegre nézve felelősséget nem vállalhat, mert meglehetősen nagy összeget kíván Zeyk, de komolyan iparkodni fog azon, hogy e fürdő, melynek különben bérlete is lejár, magasabb színvonalra emeljük. Általában Erdélyben minden intézményre és különösen a fürdőkre is kétszeres tekintettel és figyelemmel kell lennünk. (Helyeslés jobboldal.)

Elnök: A földművelési tárca költségvetését ezzel megszavazta a Ház. (Zajos éljenzés.)

Szünet után következik:

a közoktatásügyi tárca.

Elnök jelenti, hogy a vallás- és közoktatási miniszter a tárca költségvetési tervét a Zsilinszky Mihály államtitkár képviseli.

Lehotzky Antal engedelmet kér, hogy a felvidék lakosságának ügyeiről, bajairól szóljon. A felvidéket talán a Ház minden tagja ismeri, a lakosság életviszonyaival azonban nagyon kevesen ismerősek. Iparkodunk kell, hogy ezt a népet megtartsuk a magyar hazafiságnak. A legfontosabb szerep az iskolákra hárul és pedig a népiszkolákra. Sok üdös reform történt már ebben a kérdésben, szünetet tartanunk nem szabad. Nem szükséges, hogy az állam végezzen minden feladatot, igen sok tenni való marad a felekezeteknek és a községeknek is.

Eoda Vilmos: Bármennyi költség kellene a kultuszügyekre, készséggel megszavazna, mert a nemzeti állam kitérésének a munkáját mozdítjuk elő a közoktatási kérdések anyagi támogatásával. A minisztérium központi költségvetésében azonban sokalja, ez az ott uralkodó bürokratizmust sőt színe helyezi. Figyelmébe ajánlja a minisztériumnak a közepiskolai tanároknak azt a régóta hangzottait kérelmet, hogy a tanárok fele a kilencedik, fele pedig a nyolcadik rangosztályba tartozzék és az ötéves kárpótlék kétszáz forintra emeltessek.

Komjáthy Béla: Egész sor felvidéki községet sorol fel, amelyek egytől-egyet magyarok voltak, most pedig tótok.

Polónyi Géza: Tévedés, mind tót volt és most kezd magyarosodni!

Komjáthy Béla: Nem bánja, ha a közbeszóló feláll és őt lecáfolja. De pusztá közbeszólással ne akarja őt hazafisá kötelessége teljesítésében ilyen kiszólással megakadályozni. Egyébiránt adatait Kőrösi Józsefől, a statisztikai hivatal igazgatójától kaptam, ennek pedig most több hitelt ad, mint a közbeszólónak. Így vagyunk a nemzetiségekkel minden vonalon, sőt eddig a banáni svabok nem tűntek elienként, most úgy látszik, ezek is ellenségeink közé szegődnek. A parlamentben csak beszélnek, beszélnek, de olyan, aki e nemzetiségi mozgalmak elé álljon, nincs senki. Foglalkozik a brassói iskola román szubvenciójával és kifogásolja, hogy a román kormány nem tette le értekipapírban, hanem a megfelelő kamatokat már csak évenként fogja megküldeni. Egész nemzeti közoktatásügyiünk csak a külső határok szempontjából van felépítve. Végrenajtottak-e a kisdudvási törvényt? Hogy allunk a népiszkola államosításával? A kormány közoktatásügyi politikája nem elégtel ki szoviszta érteletet, azért a költségvetést nem fogadják el. (Helyeslés a szélsőoldalon.)

Polónyi Géza személyes kérdésben kijelenti, hogy nem akarta közbeszólásával Komjáthy nemesei intencióit sérteni, de Kőröskényre vonatkozó állítást helyreigazítja.

Szöts Pál személyes kérdésben törvénytől bizonyítja, hogy a felekezeteknek joguk van tanítóképzőket felállítani s így Fiumében is helyesen tanítanak oly nyelven, a hogy akarnak.

Elnök indítványozta, hogy a holnapi ülés napirendjére a vallás- és közoktatásügyi tercart és az igazságügyi tárca költségvetését is tűzze ki a Ház.

Barta Ödön tiltakozik az ellen, hogy egy napra két tárca költségvetését tűzzék ki.

Elnök: Indítványát Barta óhajta szerint módosítja s az ülés délután három órákor bezárja.

BELFÖLD.

Pusztuló vármegyék. Gróf **Andrássy Sándor** mai képviselőházi beszéde méltó arra, hogy széles körökben vegyének róla tudomást. Azok az adatok, amelyekkel a felvidéken egyre veszedelmesebb mértékben terjedő kivándorlást illusztrálta, egyenesen megdöbbentők. Elborzad az ember, mikor hallja, hogy egy esztendő alatt a kivándorlás révén mennyi embert vezetett el az az öt vármegye, amelyről gróf **Andrássy** szólt, tünnik Abauj-Torna, Sáros, Szepes, Ung és Zemplén. Ezeket a veszteségeket a következő szomorú statisztika tünteti fel: **Abauj-Torna** vármegye és **Kassa** város összes lakossága 180.000, ebből férfi 89.000, 25—44 év közt levő legnagyobb keresetképeségű férfi pedig 24.000; ilyen koru férfi 1899-ben 3800 vándorolt ki, vagyis 16%. **Sáros** megye 170.000 lakosából 84.000 férfi, köztük 22.600 a 25—44 éves; ezekből kivándorolt 5200, vagyis 23%. **Szepes** megye összes lakossága közül 80.000 a férfi, 21.600 az említett korban levő s ebből 4000, vagyis 19% vándorolt ki, **Ung** megye népessége 135.000, ebből 67.000 a férfi, 18.000 a 25—44 év közt való és ezekből 4000, vagyis 22% vándorolt ki. **Zemplén**ben 300.000 az összes lélekszám, 148.000 a férfi, 40.000 a 25—44 év közt levő férfi, akikből 6000, vagyis 15% vándorolt ki. Az öt vármegyéből összevéve a 25—44 év közt 23.000 férfi ment ki Amerikába a mult esztendőben, ami a keresetképeseknek összesen 19%-kal való megapadást jelenti. Gróf **Andrássy** számításai szerint visszajön ezeknek a kivándorlóknak 20%-a, vagyis összesen 4600, végleg elvész tehát 18.400, vagyis 15%. Ezek az ijesztő számok, mind a lelkiismeret vádoló szava. A felvidék retentív veszedelmét eddig sem kicsinyelte senki. Védekezünk is ellene, de nem eléggé és nem elég jól. A ma felhangzott figyelemztetés legyen szerkesztés arra, hogy szervezzük a nemzeti védelmet a nemzeti veszedelem ellen.

A kvóta. Szól **Kálmán** miniszterelnök a képviselőház holnapi ülésén azt az indítványt fogja tenni, hogy a közös költészekhez való hozzájárulás aránya dolgában javaslattevésre tizenötözzé országos bizottságot küldjenek ki, amely bizottságba az eddigi gyakorlathoz képest tíz tagot a képviselőház, ötöt a főrendiház kebeléből kell választani. A bizottság képviselőházi tagjainak megválasztását a legközelebbi ülések egyikének a napirendjére fogjuk kitűzni. Minden valószínűség szerint ezuttal is a régi tagokat fogja a Ház megrálasztani.

Az interparlamentáris konferencia. Gróf **Apponyi Albert** az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának tagjaihoz a következő meghívót küldte: Tekintettel a folyó évben Párisban megtartandó interparlamentáris konferencia napirendjére kerülő nagyonfontosságn, — részben minket magyarokat közelebbről érintő kérdésekre, valamint arra, hogy magyar csoportunk elnöksége egy egészen új szervezet iránti javaslatot kíván előterjeszteni: igen kérem tisztelt tagjainkat, hogy e hó 27-én kedden délután 5 órákor a képviselőház 1-6 számú termében tartandó ülésre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Tallán Béla összeférhetlenségi ügye. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága **Apáthy István** elnöklésével ma délelőtt tartott ülésén tárgyalás alá vette a **Tallán** Belára vonatkozólag és az ő kérésére **Gajári Ödön** által tett összeférhetlenségi bejelentést. Az ülésen az elnökön kívül **Benák Károly**, **Dózsa Endre**, **Ragályi Béla**, **Rudnyánszky Béla** és **Ratkay László** bizottsági tagok, továbbá a bejelentő **Gajári Ödön** és **Tallán Béla** képviselők voltak jelen.

Az elnök jelenti, hogy a pénzügyminiszterrel azt az értesítést kapta, hogy a kormány és a bankgyűléslet között semmiféle szerződéses viszony nincs. **Gajári Ödön** előadja, hogy a bejelentésnél egyáltalán nem vette az a főlévés, mintha a jelen esetben összeférhetlenség forogna fenn, hanem szükséges volt a bejelentés azért, mert a Ház ülésében burkolt célzás történt arra, hogy **Tallán Béla** a képviselőházzal összeférhetetlen állást foglal el. Már pedig nevezte szerint nem lehet, hogy a Ház elnökségében üljön valaki, a nélkül, hogy az ily gyanúsítás alaptalan voltat kiderítsék. Erre nézve igazságos határozatot kér a bizottságtól.

Tallán Béla kijelenti, hogy egyáltalán nem vezették személyes okok, midőn **Gajarit** az összeférhetlenség bejelentésére kerte, hanem a tekintet arra az állásra, amelyet a Ház bizalmából elterial s amely egy pillantra sem trü meg új gyanúsítást. Azután fölolvasták a bankgyűléslet igazgatóságának a bizottság elnökéhez intézett levelét, amely szerint a bankgyűléslet soha nem állott s jelenleg sem áll semmitte, sem állandó, sem ideiglenes szerződéses viszonyban sem a kormánnyal, sem pedig a kormányzatnak bármely ágazatával.

Ezek után a bizottság tanácskozására vonult vissza. Néhány percnyi tanácskozás után az elnök nyílt ajtók mellett kihirdette a bizottságnak azt az

egyhangúlag hozott határozatát, hogy **Tallán Belának** a bankgyűlésletnél elfoglalt állása a képviselőházzal nem összeférhetetlen.

A lippai mandátum. A Lippán történi választásra Temes vármegye központi választmánya **Plausich Mátyas** temesvári királyi költjegyzőt, a temesvári szabadelvű párt elnökét küldte ki a választás vezetésére, **Plausich** azonban a kiküldetést, eltolgialtságára való hivatkozással, nem fogadta el. A választmány ma **Joannovich Sándor** megyei főjegyzőt küldte ki választási elnöknek. A kerületben eddig **Fülöp Béla** volt nemzetipárti ügyvéd az egyedüli jelölt.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az Országgyűlési szabadelvűpárt holnap, szerdán esti nyolcadfél órákor értekezletet tart. Ezen az értekezleten a honvédelmi és pénzügyi tárcák költségvetési előirányzatai kerülnek tárgyalásra.

Az Ugron-ügy.

Budapest, március 20.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma délután öt órákor, **Apáthy Péter** elnöklése alatt tartott ülésén vette tárgyalás alá **Ugron Gábor** összeférhetlenségi ügyét.

Az ülésen a bizottság tagjain kívül megjelent **Ugron Gábor**, továbbá az összeférhetlenség bejelentői közül **Olay Lajos** orsz. képviselő és **Solyomssy Márton**. A harmadik bejelentő, **Praznoszky Sándor** szintén kapott idézést, de nem jött el.

A bizottság ülése következőképpen folyt le: **Apáthy Péter** elnök bejelenti, hogy az összeférhetlenség bejelentőit és az érdeelt képviselőt is szabályszerűen megidéztek az ülésre.

Az elnök előterjesztése után **Olay Lajos** kérészt és a Ház tekintélye s a tárgyalás alatt levő összeférhetlenségi ügy tisztázása érdekében kéri a következő okmányok és adatok beszerzését: *Azokat a kérvényeket, melyeket Ugron a szállítás ügyében a hadügyminiszterhez intézett, kéri a szállítás ügyére vonatkozólag Sándor Pál megidézését és kihallgatását; kimutatást arról, mennyi terményt és takarmányt szállított Ugron; azokat az adatokat, melyek megvilágíthatják azt, vajjon joga volt-e Ugronnak másoktól vásárolt termény vagy takarmány szállítására? Ha pedig erre nem volt joga, kéri beszerzését azoknak a bizonylatoknak, melyekből kitűnik, vajjon a szállított terményt vagy takarmányt mint sajátját vagy mint másoktól vásároltat szállította-e Ugron? Megállapítását annak, mely időben szállított: akkor-e, midőn képviselő volt, vagy pedig amidőn nem volt képviselő? Beszerzését azoknak az adatoknak, melyekből konstatalható, mennyi saját termésű zabot, s mennyi idegen termésű vagy takarmányt szállított? Beszerzését a delegáció ama határozatának, mely szerint a gabona-és takarmány-szükséglet közvetlenül a termelőktől szerzendő be. A hadügyminiszterrel felvilágosítás bekerését arról, mivel okolja meg azt, hogy a delegáció határozatától eltért? Beszerzését az 1899. évi delegáció hadügyi bizottsága által kiküldött albizottságos Ugron által beadott bizalmas nyilatkozatnak; ha pedig ez nem volna beszerezhető, az albizottság tagjainak tszukként való kihallgatását. Bekérését az államvasutaktól az Ugron talpa-szállításaira vonatkozó szerződéseknél. Végül a kereskedelmi miniszterrel az iratok beszerzését annak kiderítésére, vajjon tény-e az hogy Ugron vállalkozott a Székelyföldön egy pókrogyár létesítésére s ennek költségeire 1000 forintot, előlegül pedig 4000 forintot kapott.*

Solyomssy Márton, az összeférhetlenségi eset másik bejelentője előadja, hogy őt ez ügyben semmi érdek, vagy ellenszenv nem vezette. Mint közpólgár kívánta a parlament tisztessége érdekében kötelességteljesíteni. Egyebekben csatlakozik az **Olay Lajos** képviselő által mondottakhoz.

Ugron Gábor: Oly dolgok is merültek itt fel, amelyekről nem volt tudomása s amelyekre vonatkozólag most semmi adatot nem terjeszhet elő. A zabszállítás ügyére vonatkozólag azonban az eredeti okmányok másolatának bemutatásával nyilatkozatot terjeszt elő, amely így szól:

Tisztelt bizottság!

Az 1875. I. t.-c. 2. §. b) pontja ekként szól: „A kormányannal szerződési viszonyban álló vállalkozó, amennyiben a vállalat esetleges nyereséggel, vagy veszteséggel van összekötve” országgyűlési képviselő nem lehet.

Ezen pont alkalmazhatóságához szükséges, hogy az egyik szerződő fél kormány, a másik vállalkozó legyen. Az én vételi szerződésemet a közös hadügyminisztérium intendatúrával köttem 108 vagyon zabra, amely szeptembertől márciusig volt szállítandó. Kérem az eredeti zárlatoknak a közös hadügyminisztériumból való beszerzését, mivel én csupán másolatokkal ren-

delkezem és mint magánember az eredeti példányokat be nem szerezhetem.

A közös hadügyminiszternek hatósága polgári egyének fölött nincs; szerződésben következőben fölöttem sem ilyen hatóságot, sem valamelyes befolyást nem nyert; még kevésbé vált hatóságommá és szerzett fölöttem hatalmat a katonai intendatúra, mivel polgári ügyekben bírói hatalma sem annak, sem ennek nincs; vételi szerződésben a kikötött bírói tőzsedebőség.

En szerződési viszonyban álló vállalkozó nem vagyok, mert én egyszerűen eladást és pedig fix áron eszközöttem. Ami kereskedelmi ügylet és vételi szerződés a neve. En ezen ügyletben eladófél vagyok, nem pedig vállalkozó. (Unternehmer, entrepreneur.) Nem vagyok vállalkozó, mert az árut természetes állapotában, minden átalakítás, feldolgozás nélkül adtam el és mert forgalomban, üzletszerűen gabona-eladással nem foglalkozom. A jelen ügylet is az esztendő hét hónapos gabona-kereskedési szakára terjedt eszűn. Más megítélés mellett minden döánytermelő döányának beadása alkalmával vállalkozó volna és nem eladó, amit senki sem állított eddig, ambar, hogy a döány beadás nem is fix áron történik, hanem átadáskor megállapítandó érték ellenében.

A kormányval szerződési viszonyban álló és vállalkozó képviselő is csak annyiban jut összeférhetetlen helyzetbe, amennyiben a vállalat esetleges nyereséggel vagy veszteséggel van összekötve. Miután én a zabot előre meghatározott fix áron adtam el és az utólagos elszámolásra való minden alkalmat kizárt, a hadügyminisztériumtól vagy az intendatúrától nyereségem vagy veszteségem nem lehetett, azoktól nem is függött az.

Ezekből látható, hogy az 1875. I. törvény-cikk 2. §. b) pontjában megszabott feltételből sem az egyik, sem a másik nincs jelen, mivel vállalkozó nem vagyok és a kormánytól függő nyereség és veszteség ki volt zárva. Függetlenségemet pedig a polgári bíróság ítélezése biztosította.

Mindezenáltal előadom, hogy én e hó 17-ike óta sem a közös hadügyminisztériummal, sem intendatúrájával szerződési viszonyban már nem állok, mert az eladott zab mennyiségét teljesen, az utolsó szemig, a kikötött élelmezési raktárakba beszállítottam, átadtam és az ávétetett, minek következtében vételi szerződéssem megszűnt. Két élelmezési raktártól az elismervényt melléklém, azonban kétfőtől még nem érkezett be. Kérom, a közös hadügyminisztériumtól hivatalos nyilatkozatot kezgyeskedék bekérni, hogy szerződéssem teljesítve lett-e.

Mély tisztelettel

Budapest, 1900. március 20.

Ugron Gábor.

A nyilatkozat felolvasása után Rátkey László bizottsági tag kérdi Ugrontól, szállított-e más években is a katonaság számára terményeket?

Ugron azt válaszolja, hogy 1896-ban szállított, de 1897-ben és 1898-ban nem.

Rátkey bizottsági tag: Az ideai átvételnél merültek-e fel nehézségek?

Ugron: Nem volt jelen az átadásnál; meghatalmazottja járt el a dologban; nincs tudomása arról, hogy nehézségek merültek volna fel.

Gróf Andrássy Tivadar: Ki volt-e köve, hogy saját természetét kell szállítania, avagy meg volt-e engedve, hogy másót vett terményeket is szállíthat?

Ugron: Nem volt semmi ily kikötés.

Rudnyánszky Béla előadó: A nyilatkozattal kapcsolatban bemutatott okmányok németül lévén szerkesztve, kívánatos lenne a bizottság használatára azok hiteles magyar fordításának a beszerzése.

Rátkey bizottsági tag a képviselőház méltóságával nem tartja meggyeztetetnek, hogy a bizottság német okmányokat tanulmányozzon. Kéri ennél fogva a magyar fordítás beszerzését. Csak akkor lesz abban a helyzetben, hogy Ugronhoz további kérdéseket intézhessen.

Elnök: Ez iránt a bizottság visszavonulása után fog határozni.

Rudnyánszky Béla előadó: A bejelentés általánosságban lévén tartva s csak itt precizizotatván, kérdi szölv, volt-e Ugronnak a magyar államvasutakkal is szállítási szerződése?

Ugron: Igenis volt. Kéri egyébként maga is az erre vonatkozó okmányoknak a kereskedelmi minisztériumtól való beszerzését.

A bizottság ezután tanácskozára vonult vissza. Hosszabb tanácskozás után a bizottság a következő határozatot hozta:

Beszerzendők a kérvények, melyeken a zabszállítási üzlet alapult.

Beszerzendők a kimutatások arról, hogy Ugron Gábor mennyi terményt és takarmányt szállított?

Beszerzendők az eredeti szerződések hiteles magyar fordításban. Felvilágosítás kérendő arról, hogy a közös hadügyminisztérium szokott-e eltérni a nyilvános árlejtés kijánalmától és ha igen, mily esetekben és mly indokokból?

Felvilágosítás kérendő arról, vajjon saját természetét kellett-e Ugronnak szállítani és sajátjáknak jelölte-e meg a szállított zabot vagy nem?

Beszerzendő a delegáció azon határozata, mely a hadsereg részére közvetlen a termelőktől rendeli a takarmány és termény beszerzését.

Beszerzendő a Lukács Antal elnöklete alatt 1899-ben tartott delegációs albizottság előtt tett bizalmas nyilatkozás Ugron Gábornak.

Beszerzendő a magyar államvasutaktól az Ugron Gáborral kötött szerződés a talpfák szállítása tárgyában.

Beszerzendők a kereskedelmi minisztériumtól a pokrócgyár felállítására adott előlegre és segélyre vonatkozó ügyiratok.

Mindenzen iratok és adatok a miniszterelnök útján szerzendők be. Egyszersmind felkerendő a miniszterelnök arra is, hogy a szóban forgó okmányokat hitelesített magyar fordításban közölje a bizottsággal.

Ugron Gábornak a bizottság nyílt ülésében felolvasott nyilatkozata sokszorosítva a bizottság tagjainak megküldendő.

Mindenzen iratok és felvilágosítások beérkezése után az elnök azonnal ülésre fogja összehívni a bizottságot.

E határozatok kihirdetésével az ülés véget ért.

Az összeférhetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

Az összeférhetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldött képviselőházi külön bizottság ma Fest Lajos elnöklete alatt folytatta tanácskozásait. Ezuttal az érdekeltségi összeférhetlenségre vonatkozó következő két kérdőpontot vette tárgyalás alá:

Milyen alapelvek szerint volna szabályozandó az érdek-összeférhetlenség általában? Mily módon volna megoldható a részvénytársaságok és pénzintézetek igazgatósági tagjainak és alkalmazottainak összeférhetlensége?

Rökönyf előadó utalva az érdek-összeférhetlenség megoldásának a nehézségeire megjegyzi, hogy a kérdést akként oldani meg, hogy mindenkit kielégítsen, alig lesz lehetséges. Leghelyesebbnek tartaná, ha a revíziónál az eredeti javaslat vétetnék alapul, amelynek kapcsán a mi összeférhetlenségi törvényünk létrejött. Ez alapon a törvénynek az egyéni inkompatibilitásra vonatkozó rendelkezései közé felvétetnének: az állami vagy alapítványi javak bérleti; a kormány és egyesek, vagy a kormány és valamely külföldi közti közvetítője, amennyiben ezért díjazásban részesül; továbbá az állam által segélyezett vasút vagy vállalat engedélyese és végül az, aki állását arra használja fel, hogy magantelék vagy társulatok érdekében a kormánynál pénzért vagy anyagi előnyökért közbenjár, címeket, rendjeleket vagy kitüntetésekét közvetít. Ezekre kimondandó volna, hogy azon országgyűlés tartamára újból meg nem választhatók. A társulati inkompatibilitásra vonatkozólag megtartandónak velli világosabb szövegezéssel a fennálló törvény rendelkezéseit, kiterjesztve az összeférhetlenséget a társulatok alkalmazottjaira is és kiterjesztve az összeférhetlenséget oly ipari és közlekedési vállalatok elnökeire, igazgatóira és alkalmazottjaira is, amelyek évi állami segélyben illetőleg szubvencióban részesülnek, vagy állami kezelés alá vétettek.

Olay Lajos abban a nézetben van, hogy az összeférhetlenségi bizottság igen sok esetben a fennálló törvény értelmét kicsavarta. Ha oly törvényt akarunk hozni, amely elejét vegye jövőre ily visszaéléseknek, az összes eddigi összeférhetlenségi bizottsági ítéleteket is össze kell gyűjteni s figyelembe venni és a törvényt oly világossá kell tenni, hogy ily felmagyarázások többé ne fordulhassanak elő. Az egyéni inkompatibilitást kiterjesztendőnek tartja azokra a magyar honpolgárokra is, akik fejelemi tekintetben külföldi polgári, egyházi, kereskedelmi személyeknek vagy testületeknek vannak alávetve, illetőleg azoktól utassatást fogadnak el.

Elnök: Ez az indítvány nem tartozik az érdek-inkompatibilitás körébe s nem itt, hanem a maga helyén lesz tárgyalandó.

Köbös Ferenc tárgyalási alapul elfogadja a fennálló törvényt és az előadó javaslatát. Megjegyzi egyébként, hogy nem tartaná helyesnek az inkompatibilitás kiterjesztését minden ipari vállalkozásra és minden üzleti társaságnál való közreműködésre. Megfontolandónak tartja azt is, vajjon a pénzintézetek alkalmazottjaira általában, tekintet nélkül arra, hogy az intézetek általnak-e szerződéses viszonyban a kormánnyal vagy sem, kimondandó-e az összeférhet-

lenség. Olay indítványa szölv nézete szerint a katonikus lelkészek kizárását előzoza. Ha a lelkészek kizártnának, ez minden felekezeti lelkészre ki lenne terjesztendő. Szölv nézete szerint azonban ily rendszabály a mi viszonyaink közt nem lenne indokolt.

Mandel Pál hozzájárul általánosságban az előadó javaslataihoz; tisztába kell azonban nézete szerint hozni azt is, hogy a kongrua-törvény szerint állami segélyben részesülő lelkészek lehetnek-e képviselők, vagy sem?

Szölv Kálmán miniszterelnök a tárgyalás megkönyvitése céljából azt az eljárást javasolja, hogy a felvetett indítványok pontonként vétessenek tárgyalás alá.

A bizottság hozzájárul a miniszterelnök javaslatahoz és egyenként veszi tárgyalás alá a fölmerült indítványokat. Általános helyesléssel találkozott az, hogy az inkompatibilitás az állami javak bérliőre is kiterjesztessék. Az állammal szerződési viszonyban álló vállalkozót illető pontnál

György Elek szükségesnek tartja a humanitárius és egyéb hasonló célu vállalatokra nézve kivételek statuálását. — Gyurkócs hangulatozza a pont gondos megfontolásának szükségét, nehogy egész társadalmi rétegek teljesen kizárassanak a parlamentből. — Kristóffy e kérdés szabályozásánál a kormánnyal való állandó és tartós üzleti viszonyra és szerződésre fekteti a főszűl s amely esetekben az állammal való viszony nem alapul állandó és tartós összekötetésen, hanem amelyekben az adás-vevés egyes izolált eseteiről van szó, azokra nem is terjesztendő ki az inkompatibilitás. — Fischer Sándor teljesen osztja előtte szölv fellogását. — Lehótsky szerint azokra is kiterjesztendő a törvény, akik nemcsak a kormánnyal, hanem valamely hatósággal állanak állandó és tartós üzleti viszonyban. — Köbös Ferenc ragaszkodik azon álláspontjához, hogy a kormánnyal szerződési viszonyban álló vállalkozók egyáltalán ne legyenek képviselők. — Fest Lajos elnök a kérdés eldöntésénél arra véli a szűl tefektendők, hogy ki tekintendő vállalkozónak és ki szállítónak. Kristóffy kivételt tenne azokra a vállalatokra nézve, amelyeket a törvény állapít meg, illetőleg részesít kedvezményben. — Gulner kimondandónak velt azt is, hogy az esetről esetre, nyilvános árverésen kiadott vállalkozás nem állapít meg inkompatibilitást. — Fest elnök figyelmet arra, hogy a törvény szerint általános szabály az, hogy minden állami szállításhoz nyilvános árverésen kell kiadtnia.

Ezek után a tárgyalás folytatása csütörtök délután 5 órára tűzött ki.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, március 20.

A harcéri hírek egyre gyérebbek, amint hogy egyelőre alig is történik valami nevezetes akár Fokföldön, akár Oránjában. E pillanatban a legnagyobb érdeklődést Oárier boer tábornok valószínű bekerítése köti le, ki korábban Aliwal Northnál behatolt a Fokgyarmat területére s onnan nem vonult vissza elég korán. Csak most gondolta rá magát erre a szükségességre, de Roberts tábornok máris lovasságot küldött rá, hogy a Bazuto-föld mentén visszavonuló boer csapatot elfogja. A nap érdekessége Krüger elnöknek egy rendkívül harcias és tértias nyilatkozata, ami mindenütt méltó feltűnést fog keltetni. Veleje e nyilatkozatnak az a jelszó, melyet az ősz elnök boer honfirtásai nevében hangoztat: Szabadság vagy halál!

Mai tudósításaink a következők:

(Szabadság vagy halál!)

New York, március 20.

A Heraldnak jelentik Pretóriából: Krüger elnök február 10-én így nyilatkozott egy hírlapíró előtt:

Mint hogy a boerokat háborúra kényszerítették, vagy győztek, vagy meghaltak. Nem várok segítséget más nemzetektől, de örülök az irántunk tanúsított rokonszenvnek és barátságunk. Transvaal mindenkor kész békét kötni, de nem akar több egyezményt. Csak a boer államok föltétlen függetlenségének biztosítása vezethet békére. Nem akarunk nagyobb területet. Meg vagyunk elégedve, ha békében élhetünk. Transvaal a békétől azt a feltételt fogja szabni, hogy a boerokkal együtt harcroló natáli és fokföldi afrikandereket hadviselő felekeknek ismerjék el és vagyonukat ne bántsák.

A kormány, mikor arról értesült, hogy Fokvárosban néhány afrikandert hazaárulás vádjá miatt elítéltek, azt távtrózoza Lord Salisburynek, hogy ha a fogoly afrikandere-

rekkel nem bánnak hadifoglyokként, ő a brit foglyokon fogja ezt megtorolni. *Salisbury* azt válaszolta, hogy ha csak egy brit foglyot is megsértünk, *engem lesznek személyesen felelőssé.*

Ugy látszik, *Salisbury* ezt úgy gondolta, hogy az angolok engem fel fognak akasztani.

Ilyen megvetni való fenyegetések nem riasztanak el engem kötelességem teljesítésétől.

Transvaal ma azt válaszolta *Salisbury*-nek, hogy *kormányunk megveti az ő fenyegetéseit.* Amit a dél-afrikai hollandusok összesküvéséről híreszteltek, az nem igaz. Oranje szerződésileg kötelezve van arra, hogy bennünket támogasson.

A boerok isten kezében vannak és isten nem hagyja őket elpusztulni.

Haderőnk 40.000 emberből áll, de isten segítségével még győzhetünk.

Jelszavunk: *Szabadság vagy halál!*

En megvédtem Transvaalban az angolok tulajdonát és ezt ezentul is megteszem.

Érzeleimnek szerint Amerikának velünk kell tartania ebben a küzdelemben.

(Hírek a harcterről.)

London, március 20.

A *Times*nak jelentik *Lorenzo-Marquezból* tegnapi kelettel, hogy a múlt éjjel a portugál hatóságok sürgősen egy csapat gyalogságot küldtek Transvaal határára az ottani helyőrség megerősítésére.

A *Daily Chronicle*nek jelentik *Bloemfonteinből* 17-diki kelettel: *Olivier* kommandója elé lovasságot küldtek ki. *Cronstaad*ban a boerok haditanácsot tartanak.

Fokváros, március 20.

Milner kormányzó ma este katonai és magánitkára kíséretében elutazott innen.

London, március 20.

A Reuter-ügynökség jelenti: *Carrington* tábornok parancsnoksága alatt, aki szombaton Fokföldre utazott, 5000 emberből álló haderőt alakítanak oly célből, hogy *Rhodészia* megtámadását vagy a boeroknak esetleges északra vonulását megakadályozzák. Ezt a sereget főleg a gyarmati csapatokból állítják össze, melyek részben már Dél-afrikában vannak, részben pedig utban vannak.

Bloemfontein, március 20.

A múlt éjjel a boerok a *Modder* folyón át vezető vasúti hidat *Bloemfontein* és *Brandfort* között levegőbe röptették.

Fokváros, március 20.

A boerok Oranjeból a *Vaal* folyótól északra vonultak vissza.

Vynburg és *Cronstaad* mellett a vasúti hidakat lerombolták, hogy *Roberts* hadát feltartóztassák az előnyomulásban.

(Pretória felé.)

Brüsszel, március 20.

Az *Indépendance Belgenak* jelentik Londonból mai kelettel, hogy *Lord Kitchener* egy erős osztály élén *Mafeking* felé nyomul elő. Mihelyt *Mafekinget* felszabadítja, egyenesen *Pretória* ellen fog vonulni, míg *Roberts* és *Buller* a *Vaal*-folyónál összevont boer sereg ellen fog fordulni, amely *Joubert* vezetésé alatt áll.

Az *Indépendance* ehhez hozzá teszi, hogy *Pretóriában* el vannak készülvé *Kitchener* hirtelen megérkezésére.

London, március 20.

Az estilapok jelentik Fokvárosból, hogy *Kitchener* lord a nélkül, hogy ellenállásra talált volna, bevonult *Priesdaba*. A felkelők leteszik a fegyvert.

(Az angol alsóházból.)

London, március 20.

Az alsóház mai ülésén *Hennikov-Heaton* azt a kérdést vetette föl, vajjon igaz-e, hogy a boerok azal fenyegetőztek, hogy *Johannesburgot* földig rombolják vagy felgyújtják; ha ez igaz, vajjon a boerokat felvilágosították-e arról, hogy az angol tulajdonnak a háború alatt történő felesleges megrongálásaért felelősekké teszik őket és hogy az okozott kárt farmjaikra és egyéb tulajdonukra kivetendő adó után fogják megtéríteni.

Windham hadügyi államtitkár azt válaszolja, hogy ez a kérdés nem tartozik a hadügyi hivatal hatáskörébe, de azt hallja, hogy *Chamberlain* e tárgyban proklamációt szándékozik kibocsátani.

Ausztriai dolgok. A *reichsrath* tényleg el van napolva. Az erre vonatkozó rendeleteit a bécsi hivatalos lap holnap fogja közölni. Ma már a tartománygyűlések egybehívását teszi közzé a *Wiener Zeitung*. E szerint az alsóausztriai tartománygyűlés e hó 27-én,

a görzi április 2-án, a többi pedig — az isztriai és a trieszti kivéve — e hó 26-ikán ül össze. A *reichsrath* *wahlkása* ma még ülést tartott, amelyen több törvényjavaslatot fogadott el véglegesen, köztük az inségjavaslatokat.

A francia amnesztia-javaslat. *Zola*, *Picquart* és *Reinach* egyhanguan tiltakoztak a szenátus bizottsága előtt az amnesztia-javaslat ellen, amely csak *Mercier*nek és segítőinek válnék javára, de semmiképp sem hozná meg a kívánt megnyugvást. A törvényjavaslat különben — írja az *Agence de Paris* — nem nagyon népszerű a szenátusban. A bizottságban a vélemények nagyon meg vannak osztva. A kormány sok barátja van a szenátusban, de ezek a törvényjavaslat formája, sőt alapja tekintetében sem értenek egyet; egyetlen kapocs van csak közöttük: az az óhajlás, hogy a kormánynak ne okozzanak semmiféle nehézségeket. A szenátus e hangulatának igen valószínűleg az lesz az eredménye, hogy *elhalasztják* a bizottság jelentését és a törvényjavaslat tárgyalását — még pedig hosszabb időre.

HIREK.

Ami csak a virágok tudnak.

Miramar, 1900. március 19.
Erzsébet főhercegnékirasszony tegnapi délután a miramari kastély környékén ibolyát szedett. Esti hat óra felé igen főtűvült állapotban tért haza. Az özvegy trónörökösnek órák hosszat ült kis leánya ágyánál.

Tudok egy délszaki kertét . . .

Sok ott a ritka virág.

De csak elrejtve virulnak

Benn' árvácskák s ibolyák.

Hol nincs már homokos ösvény

S úgy sarjad a gyeper szabadon,

Ott nyílnak méla magányban . . .

Ah, jó hely e kicsi vadon.

Jó hely, de csak busulóknak.

S ki más tévedne oda?

Jól tudják ezt a virágok —

Árvácska és ibolya.

És titkot súg egy a másnak:

Nézzétek, ki jön ide!

A halvány arcú leányka,

Kinek oly bús a szíve . . .

A holt királyfi leánya,

Kit népek szeme figyel . . .

Most árva lesz, árva egészen:

Anyját az élet veszi el.

Az élet, mely az özvegyi fátyal

Fakuló, fekete fonalát

Megfehériti idővel

S nászfátyollá szövi át . . .

Nézzétek a boldog anyának

Bus lányát . . . Ah, jó neki itt:

Nem kell mosolyognia, — sírhat

Onthatja titkolt könnyeit.

Készöntünk, árva királylány,

Mi árvácskák s ibolyák,

Tépj minket, tépj le magadnak,

Ha elhi tőlünk a világ.

Arcoadra, a könnytől tüzelőre,

Szoríts hűsítőül oda . . .

— Így esdekel ott valamennyi

Árvácska és ibolya.

Az ember pedig aztán

Látván az árva leányt

Igy szólak: Ime, a Fenség

Virágot szedni járt.

Im, árvácskát s ibolyát lett . . .

S nyilván meredek helyeken . . .

Mily fáradt! Ily kipirultnak

Nem láttuk még sohánem! —

Telkes Béla.

Budapest, március 20.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mint hogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— Egyházi előléptetések. A király a veszpéri székeskáptalanban *Szalay* Mihály pápai főesperesnek a somogyi, dr. *Ráday* Gyula segédsi főesperesnek a pápai és *Nézer* Agoston idősb mesterkanonoknak a segédsi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyta, az ekként megüresedő utolsó mesterkanonokságot *Ujváry* Ferenc dombói címzetes apát és kaposvári esperesplébánosnak, *Kozora* Endre kassai székesegyházi kanonok és plébánosnak pedig a boldogságos Szűz Máriaóri nevezett pest-ujhegyi címzetes prépostságot adományozta.

— József napja *Alosuthon*. *Alosuthról* jelentik, hogy ott tegnap ünnepelték *József*, *József* Agost és *József* Ferenc főhercegek nevenapját. Bár az ünnepek *Fiumében* tartózkodnak, hálaadó istentiszteletet tartottak nagy közönség, az udvari tisztség és tüzoltóság részvételével. A távollevő főhercegeket táviratban üdvözölték az uradalom, a község előjárósága, a járás főszolgabírája és az egyházak. A főhercegek a legszívelesebb köszönet nyilváníttásával válaszoltak.

— A miramari nász. *Griesből* táviratozza tudósítónk, hogy *Erzsébet* főhercegnő Bécsbe érkezését holnapra várják. Egy *trieszti* telegramm jelenti, hogy gróf *Lónyay* Elemér ma este megérkezett: holnap reggel udvari fogat megy érte, hogy *Miramarba* vigye a grófit. Megjött gróf *Lónyay* Elemérnek egyik fivére is, aki gróf *Welsersheimb*-bal együtt tanu lesz az esketésnél.

A bécsi *Fremdenblatt* mai esti lapja a következőket jelenti:

Stefánia özvegy trónörökösnek gróf *Lónyay* Elemérrel való egybekelése esztörtökön, e hó 22-ikén, délelőtti 10 órakor fog megünnepelni a miramari kastély házi kápolnájában. Holnap este a miramari kastélyban bucsuebéd lesz, amelyre az özvegy trónörökösnek egész kísérete, valamint az esküvő tanúi hivatalosak. Ma érkezik *Miramarba* a trónörökös nő volt főudvarmesternője, gróf *Contrecoeur* is Grácból. *Erzsébet* főhercegnékirasszony gróf *Bellegarde* főudvarmestere kíséretében, közvetlenül a holnapi bucsuebéd után elhagyja *Miramart* és *Bozen-Griesbe* utazik hosszabb tartózkodásra. *Mayer* püspök, a burg plébános, *Miramarból* kapott távirati hívásra már ma este, vagy legkésőbb holnap reggel elutazik. Az esketési szertartásnál dr. *Fischer-Colbric* és *Aschauer* szerzetesek fognak segídeknéi.

— Az új bankkormányzó *Budapestben*. Mint értesülünk, *Bilinski* Jenő lovag, az osztrák-magyar bank kormányzója, és *Mecenseffy* Emil, a bank vezértitkára, holnap este ideérkeznek, hogy a főtanács esztörtök délutáni ülésén jelen legyenek. A főtanács tiszteletére *Madarassy* Pál alkormányzó esztörtökön este ebédet ad.

— Nemzetközi kórház a Földközi tengeren. A hatalmak elhatározták, hogy a Földközi tengeren nemzetközi kórházat létesítenek. A legalkalmasabb pont erre a Marokkó melletti *Mogador* sziget. A kórház dolgának elintézését *Malmusi* marokkói meghatalmazott olasz miniszterre bízták. A marokkói szultán már át is engedte a szigetet a kórház számára.

— Báró *Dániel* Ernő gyász. Báró *Dániel* Ernő volt kereskedelmi miniszter édes anyját ma délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az elmémi családi sírboltban a környék nagy részvételével. A gyászbeszéről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Szamosujvár-némethi báró *Dániel* Ernő, ő felsége valóságos belső titkos tanácsosa nevével szül. Cséry-Szerénával és Elemér, Tibor fiaival; szamosujvári-némethi *Dániel* Ferenc, Torontálmegye főszolgabírája nevével *Samarjay* Erzsébettel; *Margit*, feritombaházi és margitfalvi *Tomka* Emília férjével és *Agoston*, *Valéria*, *Erzsébet*, *Mária* és *Iлона* gyermekeivel; *Ilka* özv. *Steingaszner* *Akosné* szomoronyi szívevel jelentik édes anyjuk, nagyanyjuk, szepanyjuk és napajuk özv. szamosujvár-némethi *Dániel* *Jánosné* szüleit ellenéri és ittebbé *Kiss* *Augustin*ak töltyő hó 18-án d. e. 11 órakor hosszas szenvedés után, életének 76.

évben történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 20-án d. u. 3 óraker fogtak rom. kat. szertartás szerint Ellemrón a családi sirboltban elhelyeztetni, az engesztelő szent miséldozat pedig e hó 21-én d. e. 10 óraker az eleméri kegyuri templomban az é. urának bemutatattai.

— **Jókai Párisban.** A párisi kiállítás magyar osztályában tudvalevőleg lesz egy dekoratív is díszesen berendezett *Jókai-szoba*. Ebben az érdekes teremben bemutatják Jókai Mór valamennyi művét. *Lukács Béla* kormánybiztos a kiállítás számára kitűnő kollégáinkkal, dr. *Molnár Gézával* megíratta Jókai élet- és jellemrajzát, különös tekintettel Jókai nemzeti és világirodalmi jelentőségére. A könyvet, amely francia nyelven jelenik meg, a kormánybiztoság több ezer példányban nyomatta.

— **A mahdi kincse angol kézben.** Egyszer csak úgy fordul majd a világ sorja, hogy az angolok lesz ennek a világnak minden pénze. A mahdi kincse már majdnem a kezükben van. *Osman Digma*, aki a kincs rejtékelyét ismeri, angol fogságban ül. Előbb szörnyen kegyetlenül bántak vele, csakhogy vallomásra bírják. Ez a módszer azonban nem vált be. Azután fordítottak egyet a dolgon. *Osman Digma* valósággal lakosztályt kapott a börtönben s az édes anyja se bánhatott volna jobban vele, mint az angolok, akik a pénzért mindenre képesek. Erre aztán megpuhult a fogoly. Tudtára adta az egyiptomi kormányzóknak, hogy fölfedezi a mahdi kincsenek rejtékét két feltétel alatt. Az egyik az, hogy kegyes mohamedánushoz illendően Mekkába akar zárándokolni. Ezt engedjék meg neki. A második feltétel az anyagiakra vonatkozik. Száz font sterling havonkénti penziót köt ki magának. A feltételeket bizonyára elfogadják s Anglia olyan summához jut, amiből kifizetheti a háborúja költségeit.

— **Kossuth napja.** Ma volt *Kossuth Lajos* halálának az évfordulója s a fővárosban kegyeletes ünnepel emlékeztek meg a napról. A tanács pompásan felszólította a nagy halott sírját, amelyet szebbnél-szebb koszorúk borítanak. Reggel 9 óraker *Kossuth Ferenc* koszorút tett a sírra, amelynek fekete szalagján ez olvasható: *Kossuth Ferenc és Lajos Tódor — felejthetetlen atyjaink.* Az amerikai magyarok, *Gróf Kreuth Béla* és dr. *Basso* koszorúja is látható a síron. Egész délelőtti óriási közönség zárandokolt a virágos sírhoz. A *Kossuth Lajos* női kör gyászistentiszteletet rendezett a Deák-téri evangélikus templomban, amelyen ott voltak a honvédmenedékház lakói és *Kossuth Ferenc* is. *Horváth Sándor* lelkész nagyhatású emlékbeszédet mondott. A gyászruhás nők azután kivonultak a temetőbe.

Az egyetemen nagy tüntetésre adott alkalmat *Kossuth* halálának évfordulója. Az ifjúság ugyanis arra kérte a rektort, hogy az évfordulóra való tekintettel hirdessen szünetet. A fiatalság kérése nem talált meghallgatásra s ma reggel minden karon megkezdtek az előadást. A termekben szokatlanul sok hallgató gyűlt egybe, de nem azért, hogy meghallgassa az előadást, hanem hogy tüntessenek a tanárok ellen. Amikor az előadást meg akarták kezdeni, az ifjúság óriási *abug*-kiáltásban tört ki, amire a tanárok visszasiettek a tanári szobába. Egyedül *Concha* tanár nem akarta figyelembe venni az ifjúság tiltakozását s meg akarta kezdeni az előadást. Fülisikétől lármá tört ki erre. *Concha* beszédet akart mondani, de a nagy zajban nem értették meg a szavát s végre is kénytelen volt elhúzni a terepből. Tíz óraker lecsendesült az ifjúság, amely mégis elérte a tüntetéssel, hogy nem tartottak előadást.

E tüntetésről illetékes helyről a következő tényállást közlik velünk:

Concha Gyűző egyetemi tanár megkezdvén előadást, amelyet hallgatói a szokott figyelemmel kísérték, csakhamar kénytelen volt azt félbeszakítani, mert kívülről, a folyosóról zajongás, éneklés zavarta. A tanár erre kiment a folyosóra s az ott levő 20—30 egyetemi hallgatóhoz, akik között neki egy hallgatója sem volt, néhány komoly szót intézett. Kifejezte bensős tiszteletét *Kossuth* nagysága iránt, elmondta, hogy éini, haladni akaró nemzetnek dolgozania kell, de ezt nem tehetné, ha minden nagy fia halálának évfordulóját munkaszünettel akarja megünnepelni. A hallgatók csendben meghallgatták a tanárt, aztán zajongás nélkül elhúzóztak, a tanár pedig hallgatóival visszatért a tanterembe és előadást minden további háborgatás nélkül megtartotta.

— **Házasság.** *Teles Ede*, a kitűnő szobrászművész, e hó 17-ikén házasságot kötött *Gerőfi Anna* úrhölgygel.

Mezei Samu fővárosi terménykereskedő eljegyezte *Weiller Melaniet*, *Weiller J. S.* fővárosi bankigazgató leányát.

Glück Dezső, a Dán testvérek es. és kir. udvari szűcs-cég tisztelője eljegyezte *Schlesinger Malvin* kisasszonyt, *Schlesinger Adolf* háztulajdonos leányát.

Zimmer Antal Tóth-Győrkeről eljegyezte *Kohn Rózika* kisasszonyt Nagy-Topolovecéről.

Szöke Bertalan eljegyezte *Lusztig Szerén* kisasszonyt Jászberényben.

Zahler Armin eljegyezte *Friedmann Margit* kisasszonyt Szentes-Sümegecéről.

— **Párisban nincs gipsz.** Már néhány hete nyugtalanító hírek szállnak világgá; ide s tova bizonyos lesz, hogy a párisi kiállítás nem készül el idejére. Természetesen nagyban keresnek bünbákat és az építésköz kijelentették, hogy elkészülnek mindnyájan április tizenötödikére, csak volna — gipsz. De a *Szajnán* türesen állnak a gipszszállító hajók és egyes épületeken már napok óta nem dolgoznak. Várnak gipszre és külföldi vendégekre. Félős, hogy a vendégek majd előbb megérkeznek.

— **Ferencz Ferdinánd orvosának titka.** Hogy *Richet* és *Hericourt* új tuberkulózis ellenes szerének a híre mindenhová eljutott, *Bécsben* az cikkirásra serkentet egy dr. *Matern* nevű orvost, s a cikk főképp azért érdemel figyelmet, mgrt *Ferencz Ferdinánd* főherceg személyével van kapcsolatban. Dr. *Matern* bevezetésül elmondja *Ferenc Ferdinánd* főherceg betegségeinek ismeretes történetét, hogy miután a főherceg súlyos tüdőbajára hiába keresett gyógyulást a Délvidék különböző helyein, Egyiptomból való hazatérése után néhány hónappal az az örvendetes és csodálatos hír terjedt el felőle, hogy meggyógyult. Ez nagy feltűnést kellett mindenfelé, főképp orvosi körökben s annál nagyobb volt a meglepetés, amikor a tudakozódásokra a főherceg orvosa kijelentette, hogy a gyógyítást azok a szerek idézték elő, amelyeket addig is használtak a tüdővész ellen. Dr. *Matern* annak idején egy értekezést is adott volt át a főherceg orvosának, amely a tuberkulózis gyógyításáról szólt, amelyről a főherceg is tudomást szerzett és érte köszönő iratot is kapott. Hanem a főherceg orvosának főnnebb említett felvilágosítása erős kételkedést támasztott. Hihetetlennek tetszett, hogy a házi orvos reménytelenül engedte fejlődni a főherceg állapotát, amikor a régi szerek olyan rövid idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek.

Ez az ellenmondás — folytatja dr. *Matern* — arra késztetett, hogy magam beszéljek az orvossal. Ő megerősítette a kijelentését s elmondta, hogy ámbár az értekezésből tudomást szerzett dr. *Carasso* gyógyító módjáról, de fenséges páciensénél nem alkalmazta. Ez megint hihetetlennek tetszett; miután a régi szerekkel való kezelés évek hosszu során át reménytelennek bizonyult, minden felelősség nélkül alkalmazni lehetett volna egy új gyógyító eljárást nagyobbbrést a régi szerekkel, amelyekkel az a csodálatos eredmény elérhető volt.

Szemére veti, hogy ha olyan nagy sikere volt a tuberkulózis gyógyítása körül, már csak az emberbaráti szeretet szempontjából is kötelessége lett volna annak a tüneményes módszernek a közzé tévesse. Nem éppen csak az orvosok, hanem min len érdeklődő számára. Ezt azonban ő feltűnően kerülte, az orvosi szaklapokban semmi részlet a dologról meg nem jelent, sőt módszerét még az irgalmasok körházával, ezzel a nagy jótékony intézettel sem közölte. Mindez azt a fíltevést keltheti fel, hogy a csodálatosnak tetsző gyógyulást a régóta ismert *Mentis piperitaval*, vagy *Kreozottal*, vagy más régi szerrel érhetle el, de a dr. *Carassotól* alkalmazott inhalálás segítségével. Ha azonban az ő szere és gyógyító módja a dr. *Carassotól* lényegesen különböző volt, semmi oka nem lett volna arra, hogy titokban tartsa; ellenkezőleg, mint tuberkulózis specialista nagyon jövedelmező praxishoz juthatott volna. Irásának — fejezi be a cikkét dr. *Matern* — az a célja, hogy ebben az ügyben világosság legyen, főképp azoknak az ezernyi betegnek az érdekében, akikre egy kipróbált csodálatos gyógyító mód megváltás lehetne.

Bécsben most nagy érdeklődéssel várják, mit felel erre a cikkre a *Ferenc Ferdinánd* főherceg házi orvosa.

— **A furulya hódít.** Amerika furulyát kér tőlünk. Egészen közönséges hat liku tilinkót, amin a pásztorlegény szokta elsíratni a babáját s a minék három-négy krajczár az ára — helyben. Odakinn majd többet is adnak érte, ha divatba jön. Arról pedig, hogy divatba jöjjön, az a new-yorki cég gondoskodik majd, amely föl hívja a magyar boltosokat, hogy tegyenek neki ajánlatokat a magyar furulyára vonatkozólag.

— **A boer háborúról.** A katonai tudományos és kaszinó együletben tegnap este *Benke Béla* vezérkar százados a délafrikai háborúról tartott előadást. Az érdekes előadásban jelen voltak: *Iovag Czibulka*, *Durmann*, *Gaudernák* altábornagyok és a helyőrség számos tőrs- és főtisztje.

— **Csanády ezredes házassága.** Fénves esküvő volt a *Sopronban*. Az ott állomásozó 48. gyalogezred parancsnoka, *Csanády Arthur*, a közös hadsereg legfiatalabb s legrokonzenesebb ezredese ma vezette oltár elé *Simon Odón* főispán leányát. A *Sopronban* állomásozó négy ezred tisztikara teljes számban megjelent az esküvőn.

— **A német Akadémia jubileuma.** Berlinből jelentik, hogy a Tudományos Akadémia alapításának 200-ik évfordulója alkalmából ma délelőtt a képviselőház üléstermében dísz-ülést tartott, amelyen többek között jelen voltak: *Hohenlohe* herceg birodalmi kanclerár, *Szűgyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövet, *gróf Lanza* olasz nagykövet, *Lascelles* angol nagykövet, *White* amerikai nagykövet, számos követ, továbbá sok külföldi delegátus és meghívott vendég.

Vahlen tanár megnyitotta az ülést és üdvözölte az Akadémia külső és levelező tagjait és az ünnepre meghívott vendégeket. Utána *Harnak* tanár elmondta az ünnepi beszédét, amelyben az Akadémia fejlődését ismertette. Az ünnepi beszéd után a belföldi és azután a külföldi akadémiai és általános tudományos társaságok küldöttségeinek fogadási körvetkezelt, amelyeknek nevében *Virchow*, *Suess* Ede (*Bécs*), *Darboux* (Institut de France), *Malraffe* (Dublin), továbbá *Nansen* és *Momsen* tanárok beszéltek. *Diels* tanár a porosz akadémia nevében átadta a *Thesaurus latinus* első nyomtatott ivét és bejelentette, hogy a porosz akadémia ki fogja adni a francia akadémia kezdeményezésére a Déloszban végzett ásatásokról szóló ismertetést. (Élénk helyeslés.) *Auwers* tanár az akadémia titkára bejelentette, hogy a badeni nagyhercegnőtől üdvözlő távirat, a svéd királytól pedig üdvözlő levél érkezett és hogy *Berlin városa* 100.000 márkát bocsátott az Akadémia rendelkezésére.

— **Székely bárány — román farkas.**

Kiss urnak mindössze egy kis hibája van. Olyan, amit ugyan nem szabad megbocsátani, de nem okvetlenül szükséges megróni. Végre is, valljuk be, hogy szeretjük mi is a leányainkat, ismerjük a nagy, szék értéküket, az erényeiket megbecsüljük, ha versírók vagyunk, verset írunk róluk, ha meg prózai kenyérszerzők, zsemlével etetjük őket. A mi leányainkat! Azokat, akik magyar anyáktól lettek és magyar földben termett kenyéren nevelődtek. *Kiss Jenő* urnak is ez a bűne. Szereti a lányokat, a székely lányokat. Azt is mondhatnám, hogy a székely báránykákra, amelyekre egyre leselkednek a román farkasok. Éhes, bitang farkasok, amelyek a székely paraszt-lányok fehér husára éheznek. *Kiss Jenő* az, aki évek óta avval foglalkozik, hogy vigyáz a báránykákra s ahol a román farkast meglátja, menten előkapja a puszkáját és közéjük lövöldöz. Vagy, hogy ne kelljen képeken beszélnünk, *Kiss Jenő* észrevette, hogy a székely leányok koszorúját Romániában tépdésik le, még pedig pénzért. Rendszeres export-üzlet az, amit ezekkel a lányokkal üznek. *Kiss* tehát úgy védekezett a román kivitell ellen, hogy a székely cselédeket *Budapestre* szerezte el. Beesületes jó családokhoz, ahol jól tartják őket, szeretik őket s tisztos munkájukért kenyeret adnak nekik. Eddig van a *Kiss Jenő* vétké. Ami ezután van, az már csak a Háromszéki közigazgatási bizottság tréfája, amely okvetlenül első helyre kerül abba a közigazgatási anekdotatárba, melyet érdemes volna már megszerkeszteni. A közigazgatási bizottság ugyanis most megbünteti *Kiss Jenőt*. Hogy miért? Csak azért, mert illetéketlen arra, hogy helyszerzéssel foglalkozzék. Helyet szerezni csak a *cuppringernek* szabad. *Kiss Jenőnek* nem. Csodálatos, hogy ennek a jószándéku embernek ilyen gyenge szeme van a distinkciókhoz s nem tudja megkülönböztetni a *cuppringertől* önmagát. És azután a közigazgatási bizottságot sem tudja beleképzelni egy európai államba.

— **Tom Belling kollegája.** Csaknem egyidőben Európa híres artistájával meghalt a híres kollega is oda át Amerikában. *Dan Rice* Amerika legnépszerűbb clownja volt, de egy időben tejet hordott ki és bérkocsis is volt, közben pedig állatokat idomított, s főképp mint disznóidomító ért el nagy sikereket. Mivel pedig a tornászához is rendkívül nagy ügyesség rejtett benne s a bolondozáshoz is értett, felcsapott *circusz-clown*nak. Mint ilyen, akkora fizetéseket huzott, hogy csakhamar *circuszt* nyithatott. Ebbe azonban bele bukkott, úgy hogy újra más *circuszhoz* szegődött. Hogy bevételei ellenére sem jutott vagyouhoz, mert tele kézzel szórta a pénzt. Így például lemondott százhatvanezer koronáról, amelyet a kormány hajójának a háborúra való lefoglalásáért akart adni neki. Lemondott erről a nagy összegről a sebesültek javára.

Sok évig éles politikai vicceiért a *politikus clown*-nak hívták. Akkoriban a szabad ezüstpénzveretés érdekében agitáltak, *Dane Rice* az ő idomított szamarának mindenféle pénzeket dobott oda, de az csak az ezüst pénzre reagált.

— **Lám**, — mondotta *Dane Rice* — manapság minden számár a szabad ezüstpénzverésnek a híve.

— **Halálos párba.** *Grábó*l táviratozza tudósítónk, hogy a város közelében *Fuchs* jogász pisztolypárbajt vivott *Steinitzer* orvosnövendékekkel. Huszonöt lépésnyire állottak egymástól és *Steinitzer* homlokán találta *Fuchst*ot, aki menten meghalt.

— **Fokról-fokra.** Bécsben ma egy nem is olyan régen még nagynevű képviselő a nyomorúságtól megtörtten felakasztotta magát. **Brandstädter** Frigyesnek hívták a boldogtalan öngyilkost. Fényesnek ígérkezett a pályája. Katonatiszt volt, de kilépett a hadseregből és bányatulajdonos lett Stájerországban. Nagy vagyonra tett szert s a reichsrathnak, meg a tartománygyűlésnek is tagja lett. Két évtizeden keresztül volt képviselő s nagy szerepet játszott. Meg is nősült, elvette özvegy **Orezy** bárónét, született: alsó-rakoveci **Miksch** Rózsát, akivel évekig boldog házasságban élt. Időközben nagy bányarészenyspekulációba kezdett, amelyek szerencsétlenül ütöttek ki s a büntetőtörvényszék elé juttatták Brandstädtert. Fogságba került. Amikor kiszabadult, már meghalt a felesége. A szerencsétlen ember attól fogva arra a pénzsegélyre volt utalva, amit férjénél levő leányától kapott. Lakása nem volt, az utcán töltötte az éjszakákat s éhezett. Az utóbbi napokban pénzért kért a lányától, de még hiába várt. Végre kétségbeesett s felakasztotta magát. Egy órával később megérkezett a pénz. Brandstädter Frigyes hatvannyolc éves volt.

— **Az újságírók egyesületéből.** A **Budapesti Újságírók Egyesületének** új választmánya ma délután tartotta **Vérsi József** elnöklelte alatt első ülését. Az ülés megnyitása után elnök üdvözölte a választmány tagjait s bejelentette, hogy **Barta Odón** és **Mandel Pál** országgyűlési képviselők és **dr. Szalay Mihály** 200—200 koronával, a **Törley pezsgőgyár** pedig 600 koronával az egyesület alapító tagjai sorába léptek. A választmány az adományozóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. **Szathmári Mór** főtitkár bemutatta a **budapesti gyógyszerész testület elnökségének** átiratát, mely tudatja az egyesülettel, hogy tagjainak az egyesület pecsétjével ellátott vénykönyvbe foglalt orvosi rendelvények után 25% árleengedést biztosít, egyúttal közelebbi időre nagyobb alapítvány tételét ígéri meg. A választmány hálás köszönettel fogadja a **budapesti gyógyszerész-egyesület** nemeslelkű ajánlatát s elhatározta, hogy köszönetét megleghangú átiratban is tolmácsolja. **Cziklay Lajos** alelnök indítványára a választmány köszönetet szavazott **Léva Dezso** újságíró társunknak, akinek buzdítóközlése szerezte meg az egyesületnek a fővárosi gyógyszerészek messzemenő kedvezményét. Az ügyrend készítésére a választmány **Cziklay Lajos**, **dr. Fekete Ignác**, **Kálnoki Henrik**, **Bleicher Miksa**, **dr. Bródy Lajos**, **dr. Dióssy Béla** és **dr. Bán Zsigmond** tagokból álló bizottságot küldött ki. Megalakították végül a segítő-alap igazgatótanácsát is. Elnökevé **Hoitsy Pál** alelnököt delegálta a választmány s tagjaiá kikiáltotta **Bajza József**, **Balla Mihály**, **dr. Bán Zsigmond**, **Bleicher Miksa**, **dr. Bródy Lajos**, **Cziklay Lajos**, **Gerő Ödön**, **Lyka Károly**, **dr. Pályi Ede**, **Reiner Ferenc**, **Singer Zsigmond** és **dr. Szalay Mihály** választmányi tagokat. Hivatalból tagjai a segítő-alap igazgatótanácsának **Szathmári Mór** főtitkár, **dr. Dióssy Béla** pénztáros, **Kálnoki Henrik** ellenőr, **dr. Fekete Ignác** ügyész és **Hollósy Géza** titkár.

— **Halálozás.** **Garai Károly**, a **Garai és Magaziner** cég főnöke tegnap éjjel meghalt a fővárosban. Az elhunyt a kereskedelmi világban előkelő szerepet játszott. Ezelőtt harminc esztendővel szerény viszonyok között jött szülőföldéről, a bács megyei Kula községből Budapestre. Igen nehéz körülmények között, válságok idején óriási szolgáltatásokat tett a pénzpiaccon. Jótékonyága közismertető volt. Nem lármával, de titokban gyakorolt jótékony cselekedeteket s mindig kerülte, hogy ez nyilvánosságra hozassék. Az irodalom és művészet terén közismert mecénás volt. Remek képtár vásárolt, melyben nagyszámú képművészet festményei a 70-es évekből. Néhány évvel ezelőtt 2000 forintos pályadíjat tűzött ki egy a Nemzeti Színházban előadandó társadalmi vígjátékra. A pályadíjat **Berezik Árpád** nyerte el. Erdekese a története ennek a pályadíjnak. Az öreg ur ugyanis, aki egyik legrégibb bérleje volt a Nemzeti Színháznak, egy téli estén éppen a színházban tartott hazafelé. Utközben a sikos járdán megcsuszott s jobb kezének kisuáját elverte. A baleset-biztosító társaság ekkor kétezer forintot fizetett ki Garainak, amelyet ő rögtön felajánlott a Nemzeti Színháznak egy társadalmi vígjáték pályázatára. Nem jelentéktelen buzgalmat fejtett ki a magyar ipar terén is. Óriási áldozatokkal teremtette meg a magyar üvegipart. **Garai** a főváros előkelő társaságaiban is igen kedvelt ember volt. Halálát özvegyén és három gyermekén kívül nagyszámú előkelő rokonság gyászolja, köztük **Weisz Fülöp** és **Elek Pál** igazgatók apóukat gyászolják benne. Temetése holnap délután három órakor lesz az **Andrássy-ut 107.** szam alatt levő gyászaházból.

Özvegy szerémi herceg **Odescalchi** Ágostné született zichi és vasonkeői gróf **Zichy Anna** csillagkereszttes hölgy e hó 18-án Pozsonyban meghalt.

Sulyos csapás érte **Elek Arthur** hírlapíró, a **Magyar Nemzet** belső munkatársát. Edes apja, **Elek Samuel**, a **Strobenitz Testvérek** cég hivatalnoká tegnap hosszas szenvedés után meghalt. Temetése e hó 21-én délelőtt 9 órakor lesz a **Nepszínház-utca 27.** sz. alatt levő lakásból.

Chimani Miksáné született **Csathó** Artimisia urnó, **Chimani** Miksa mérnök-építész, nyugalmazott államvasuti főfelügyelő neje ma délelőtt, életének 60-ik, boldog házasságának 42-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogulat csüörtökön délután

4 órakor temetik a **Krisztinaváros**, **Mozdony-utca 6.** szám alatti gyászaházból.

— **Központi viharjelző állomások Közép-Európában.** Az országos meteorológiai intézet a felhő lövöldözési kísérletek ügyében **Alta Itáliában** egy óriási vészjelző vonalat akar szervezni a viharok ellen, amelyek főleg a magyar, ausztriai és galiciai viharokat jóval kiterjesztik előt jeleznek. Az egyes állomások az időjárás tüneteit a központba, vagyis **Turinba** lesírgöngylik és onnan történnek az intézkedés. A hálózat a **Biscaya öböl**ből, vagyis **Biarritz**ből veszi kiindulási pontját és **Pétervárig** fog elhúzódni. A lokális zivatarok kitörését pedig egy **Monterosán** felállítandó nagy centrális obszervatórium van fogják tanulmányozni. Ez az obszervatórium valószínűleg rövid időn belül felépül, mert a vállalat protektora **Margit** olasz királynő. Az obszervatórium létesülése még Magyarország, mint leginkább érdekelte ország hozzájárulási arányától függ és ezért a tárgyalások felvevő végett **Bonbitze** egyetemi tanár, **Porri** egyetemi tanár, az olasz csillagásza direktora, **Galileo** vicedirektor és **Ottavi** országgyűlési képviselő és még néhányan Magyarországra érkeznek és érintkezésbe lépnek a földmivélsügyi miniszterrel, a távírdai igazgatóságával és **dr. Konkoly-Thege** Miklós, az ő-gyallai csillagásza igazgatójával.

— **400.000 frankos lopás.** Vakmerő módon lopták meg ma **Párisban** az **Északi vasút** pénzküldeményét ismeretlen tolvajok. A vasút igazgatósága hetenkint nagy összeget szokott elhelyezni a **Banque de Francénál**. Ma is elkészítették a pénzküldeményt. Az arany és az ezüst-pénzt zsákokban levették a kocsiába, amelynek bakján egy kocsis és egy szolga ült, egy bőrtáskát pedig, amelyben bankjegyekben 400.000 frank volt, a bakra tettek. Már csak arra vártak, hogy lejjön a második szolga is, akinek szintén a kocsi kellett kísérnie, amikor két jól öltözött ember egy utcát tudakolt akocsisától. A jámbor kocsis és a szolga is visszafordult és vakon és buzgó magyarizáltak mind a ketten a két kérdezősködőnek, hogy merre menjenek. Mire lejtött a második szolga is, nagy rémületükre észrevették, hogy a bőrtáska a négy-százezer frankkal eltűnt. A nyomozásnak eddig semmi sikere. A vasutigazgatóság nem gyanakszik a kocsisra és a két szolgára, mert azok a legrégibb és a leghivebb alkalmazottaik.

— **Köpködni tilos!** A párisi közegészségügyi tanács legutóbb megtartott gyűlésén elhatározta, hogy **Páris** összes utcáin nagy plakátokon fogja hirdetni a legújabb tilalmat:

Az utcán köpködni tilos!

A rendeletet, mely a villamos kocsikból már nálunk is ösmeretes, azzal okolja meg a tanács, hogy a tüdővész rohamos terjedésének ez uton is határt kell szabni. Az örökké élcelődő Páris persze nem hagyta szót nélkül a rendeletet, és az egyik francia élclap szerint utabban gyakran látni az utcákon rohanó embereket. Sietnek haza — köpködni!

— **Pórljárj tolvaj.** **Kovács György** flakkeres az éjjel a lipótvárosi kaszinó előtt állt a kocsijával. Egyszer csak észrevette, hogy valaki le akarja lopni kocsijáról a lámpát. Gyorsan odagrott és ostorával agyabafóba verte a tolvajt. Olyan alaposan döngötte el a lámpát, hogy a boldogtalan eszméletlenül rogyott a földre. A közelben álló rendőrszemlet vetett véget a verekedésnek, aki a dühös kocsiat a főkapitányságra kísérte, ahova az eszméletlenül fekvő tolvajt is bevitték. A rendőrorvos megállapította, hogy a szerencsétlen ember agyrázkódást szenvedett, amiért is a mentők a Rökus-kórházba szállították. Eszméletét még nem nyerte vissza és így személyazonosságát még nem tudták megállapítani. Körülbelül 20 éves napzamos-tele embernek látszik. A dühös kocsis ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Mire a hó elolvad.** Hetek és hónapokon át fekszi meg a vastag hólepel az orosz síkságokon, nem is sejtette, hogy egyenletes fehérsége mi minden takar el az emberek szeme elől. Csak mikor olvadni kezd, kerülnek elő a puha helyek alatt szunnyadó borzalmak. Február végén **Dél-Oroszországban** három napig szakadatlanul dult a hóvihar. Mennyi áldozata lett e pusztító förtögetnek, azt nem sejtette senki. Ki is venne számon minden szegény muzikót? Csak most, hogy az akkor omlott hó olvadni kezd, derült ki, hogy az alatt a három nap alatt milyen sok ember vesztette el életét. Magában a kijevi kerületben mintegy husz megfagyott ember holttetemére bukkantak és más kerületekben is mindenfelé találtak holtakat az utakon, mezőkön, vágásokban. Hány elveszett ember maradványai kerülnek majd elő akkor, mikor a hó egészen elolvad?

— **Betérés.** **Feigl** Dénes fűszerkereskedőnek a **Baross-utca 30.** szám alatt levő üzletében az éjjeli betörők jártak. A jómadarak mindegy száz forint értékű levélbetyőket és 80 forintnyi készpénzt vittek el magukkal. A rendőrség közrekerülésükre megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Egy apa és négy leány.** Egy **Lang Domokos** nevezetű ember halt meg ma reggel Bécsben s magával vitte a halálba a négy leányát is. Kocsifőlszerelési üzlete volt, amely egy ideig kitűnően jövedelmezett. Aztán — nem tudni, hogy miért, egyszerre csak megcsappant az üzlet forgalma. A konkurrencia is rontott rajta, szóval a csak nemrégiben is vagyonos ember lassan-lassan teljesen tönkrement és a nyomor arra is rávitte, hogy egy tízezer forintos váltót hamisított. Az utóbbi időben nagyon elfogta a gond, buskomorságba esett. Néha napokig se szóllott a környezetéhez, csak a könyveit bujta. Valami utat keresett talán kifelé. Azonban nem találta meg s ma reggel korán fölkelve újra beült az üzleti könyvek közé s miután átnézte a vizgatlan rubrikákat, megcsinálta a végrendeletét. Négy leánya aggodalommal nézte, hogy milyen különösen viseli magát s megrohanták a kérdéseikkel, hogy mire készül, mit akar. Sok faggatás után elmondta, hogy a teljes bukás szélén áll s mintsem hogy megérje azt, hogy nem tud gondoskodni a családjáról, inkább megöli magát. A leánya, akik valósággal beteres nagy szeretettel csügtek rajta, nem lebeszélni igyekeztek, hanem egy akarattal fölajánlották neki, hogy ők is vele mennek a halálba. Ebben megegyeztek. Az apa elvett a főkjából egy nagy darab éiankálit, elosztotta öt felé, a leányok öt pohár vizet hoztak, mindenki föloldotta a maga megragrabját s aztán fölvetették az ágyakat, hogy aki végzett az itallal, lefekhessék és úgy várja be a halált. Elsőnek az apjuk itta meg a mérget s talán mert az övé volt a legnagyobb adag, pár perc alatt meghalt. Azután a leányok. Mire rájuk találtak, a legidősebb már halott volt, a korban utána következő haldoklott s csak a két legkisebbnek volt még annyi ereje, hogy számot tudott adni arról, ami történt. Arról azonban szó se lehet, hogy valamelyiket meg lehessen menteni az életnek.

— **Csendélet a magánhivatalokban.** A következő sorok közlésére kérek fel bennünket: A napilapok és a szaklapok már nem egyszer megírták, hogy a kereskedelmi törvény nem nyújt elegendő oltalmat a magántisztviselőknél és hat heti avagy a legjobb esetben három havi végkielégítést biztosít az alkalmazottnak, ha állását akár önként hagyja el, akár kénytelen elhagyni. A magántisztviselők már az ezredévi kongresszusuk alkalmán felitartak a kormányhoz, hogy új törvény szabályozza az ő jogi helyzetüket, mindeddig azonban a sok kérés, a sok panasz és valamennyi előterjesztés eredménytelen maradt. A mostani törvény nemcsak hogy anyagilag nem biztosítja sorsát az alkalmazottnak, de tulkapások, sőt brutalitások ellen sem nyújt semminő védelmet. Azokhoz a szomorú és felháborító esetekhez, amelyekből kiderül, hogy milyen viszontagságos a sorsa és milyen hiányt vetett a helyzete a magántisztviselőknél, egy újabb eset osatlakozott mostanában, amelynek színhelye: a helybeli **Hedrich- és Strauss-cég**, az ugynevezett: **Királymalom** hivatala. Ez a cég egyik tisztviselőjét, aki 12 esztendőig szolgálta becsülettel, buzgó, lelki-ösmeretesén, utra küldötte és mikor a tisztviselő utjáról visszatért, a cég az uti elszámolással szemben kicsinyes kifogásokkal élt és a cég két ifjú főnöke — **Strauss** cégfőnök fia — a számla megvitatása közben a tisztviselőt kifakadásokkal, súlyos sértésekkel illették, de tovább is mentek: **titellig bántalmazták** és a szolgálat akarták kibővíteni, ezt a kibővíítést azonban a tisztviselő megelőzte önkéntes eltávozásával. Az ennyire megbántott, önértézetében megalázott, kényeréből kiűzött tisztviselő hozzánk — a magántisztviselők szövetségéhez — fordult panaszával és mi közbenjártunk az érdekében, hogy a hallatlan eljárás némi reparációja gyanánt legalább egy évi végkielégítést szerezzünk az állásából kivert embernek.

A **Királymalom** azonban a törvény paragrafusai mögé buvik és megfélekedzik róla, hogy van a törvénynél is hatalmasabb forum: a tisztviselők szolidaritása, amely pálcát tör az ilyen eset fölött — és a nyilvánosság itélőszéke, amely az emberi igazságot szegzi szembe a törvényes igazsággal. A magunk részéről ezt az esetet, mint tipikus példáját a főnöki önkénynek és elkaparottságnak, figyelmébe ajánljuk a kereskedelmi kormányknak, hogy új törvényalkotással vessen véget az ilyen botrányos visszasságnak. És figyelmébe ajánljuk ez esetet az ország magántisztviselői karának, hogy ezt a hivatalt — a **Hedrich és Strauss cég** hivatalát — vessé jól emlékeztetőbe, mert ahol ilyen eszközökkel élnek, mint e cég főnökei, oda nem képzett, iskolázott emberek, hanem henteslegények kellene.

A magántisztviselők országos szövetsége.

— **Az omnibusz kerékei alatt.** Ma reggel hat órakor a társaskocsik aréna-úti végállomáson egy omnibusz elgázolta **Weisz** Nandor 42 éves kaluzát. A nehéz kocsik kerékei a szerencsétlen ember bal-térdét egészen összezúzták és más voszodelom sérül-

léseket ejtettek rajta. A mentők a Rókus-kórházba szállították. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy kiderítse, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **A bűnbánó feleséggyilkos.** *Pallag József* kocsiat, aki tegnap feleségét Ujpesten baltával agyonvágta, ma hallgatta ki *Zsarnay Győző* rendőrtanácsos. Pallagot — mint megirtuk — még tegnap este bevitték a főkapitányságra, de részegsége miatt tegnap nem hallgathatták ki. A még tegnap a közönyösséggé jökevény gyilkos ma sápadtan, megtörtén állt a rendőrtanácsos elé s teljesen beismerő vallomást tett. A gyilkosság részleteit így mondta el:

Fát haszogattam, a feleségem meg libát tömött, mikor a Józsi fiunkról kezdtünk beszélgetni. Én azt mondtam a feleségemnek, hogy nem tűröm, hogy a fiam mindenféle személylyel összeadja magát. A feleségem mellette volt, s azt mondta, hogy fiam jól teszi.

Hát többre becsülöd azt a személyt, mint a hites uradat? — kérdeztem tőle.

— Többre hát, mint téged, te részeges!... felelte.

Erre elfogott a düh, kézre kaptam a baltát, a mivel a fát haszogattam s egy párszor fejbe vágtam vele. Az asszony menten meghalt, a mire elfutottam s inni kezdtem. Pedig szerettem a feleségem, Isten bocsássa meg a vétkeimet, szörnyű nagy az — folytatta zokogva.

— Azt kérem majd a bíróságnál, hogy akaszszanak föl!... tört ki a bűnbánó gyilkos mellől a szó.

Pallag Józsefet ma átadják a vizsgálóbíróknak.

— **Husz ember a Dunában.** Borzasztó katasztrófa híre érkezik Kaloecsról. Tegnap reggel huszötöt *gerjeni* vásáros a kalocsai vásárhoz indult és a legnagyobb viharban akartak a Dunán átkelni. A kompórtól eleinte nem akarta őket átszállítani, de addig rimánkodtak, míg végre teljesítette kérésüket. A folyó közepén aztán a vihar hírtelenül fölbörtölte a dereglyét és az utasok valamennyien a vízbe estek. A bányai molnárak rögtön segítségre siettek és öt embert meg is mentettek, huszan azonban belefulnak a Dunába. Ugyanezen a helyen pár éve a paksi bucsusokat is óriási szerencsétlenség érte.

— **Öngyilkosok.** Ujpestenek ugyancsak kijut mostanában a szenációs eseményekből. A tegnapi feleséggyilkosság után ma két öngyilkosság történt Ujpesten. Az egyik öngyilkos *Hasza József* ujpesti állami elemi iskolai tanító 26 éves felesége, született *Debreceini Eszter* éjfél tájban a Kölosy-utca 5. szám alatt lévő lakásán a konyha ajtajának kilincsére akasztotta magát. Reggel öt óra volt, amikor a szerencsétlen észrevették, de ekkor már egészen ki volt hülve a teste. Bevittek a boncoló intézetbe. Levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy gyógyíthatatlan női betegsége miatt határozta el öngyilkosságát. — A másik öngyilkos *Horovitz Mór* 46 éves fényképész, akinek virágzó műterme volt Ujpesten. Ma hajnalban a Deák-utca 29. sz. a. levő lakásán főbe lőtte magát s nyomban meghalt. Hogy miért ment a halálba, senki sem tudja, ha csak hozzája tartozóknak írott levelekben meg nem említették. Bevittek őt is a törvényeségi orvostani intézet halottasházába.

— **Pályázat szegény iparosok és kereskedők részére.** Néhány barto *Wodaner Lőrinc* 50.000 forintos alapítványt tett, melynek jövedelme két harmadrésben Budapesten állandóan tartózkodó, önhibájukon kívül elszegényedett, Magyarországon honossággal bíró iparosok és kereskedők javára fordítandó. A belügyminiszter rendelkezése a fővárosi tanács most pályázatot hirdet az alapítvány jövedelmére, megjelölve, hogy az alapítványi segélyezésben vallás-különbség nélkül osakias azok az iparosok és kereskedők részesülhetnek, akik Budapest székesfőváros területén állandóan tartózkodnak s önhibájukon kívül elszegényedtek. A folyamodosok legkésőbb március 30-áig nyújtandók be a fővárosi tanács iktatóhivatalában (Karoly-laktanya). Egy-egy kérelmezőnek 50 forint kisebb és 300 forint nagyobb segély nem adható.

— **A nagyidal postarablás.** *Sajó-Szentpéternél* jelenti tudósítónk: A csendőrség postarablás s rablógyilkossági kísérlet gyanúja miatt elfogta *Lakatos Árpád* kereskedőjét. A csendőrség november óta keresi *Lakatos Árpádot*, mert azt hiszik, hogy ő követte el a vakmerő postarablást Nagy-Idán. A múlt év november 16-án történt, hogy a nagyidai postahivatalnál rablógyilkossági kísérletet akartak elkövetni *Gruberné-Farkas Paula* postamester ellen. A postamesternek nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem kirentotta magát a rabló kezei közül és segítségért kezdett kiabálni. A rabló ekkor valami súlyos vadszarral fejbe verte *Gruberné-Farkas Paulát*, aztán elmenekült. A csendőrség megindította a nyomozást: és a személyleírás után azt hiszik, hogy *Lakatos Árpád* kereskedője a tettes, akit tegnap fogtak el *Sajó-Szent-Peternél*.

— **Méregpohár.** *Dubai Mariska* 23 éves perukái születésű cselédeány ma reggel gazdájának a Sandor-utca 17-ik szám alatt lévő lakásán lügköldatolt ivott. A mentők súlyos beleső sérlésekkel vitték a Rókus kórházba. Szereimi bánata miatt akart öngyilkos lenni. — Tegnap este pedig *Lengyel Béla*

23 éves napzámós üritette ki a méregpoharat. Hosszabb idő óta már nem volt keresete és nyomora annyira elkészerítette, hogy Szvetenay-utca 8. szám alatt lévő lakásán maróduen ivott. A mentők a szerencsétlen fiatal embert a Rókus-kórházba szállították.

— **Osztályorsorsjáték.** Az osztályorsorsjáték mai húzásán *huszezer koronát* nyert 65248, *tizezer koronát* 78530, 31017, *ötezer koronát* 22752, *kétezer koronát* 48603 8229 26088 72723 48907 944 39467 74558 70776 24553 32992 19897 49284 5985 10958 42954 99069 2957 80874 47743 57777 38254 45896, *ezer koronát* 67012 31703 76485 23845 12452 76859 16323 95833 35189 50476 39918 11715 84770 50151 54655 49369 80249 58459 50254 13943 77905 95599 74181 42268 74699 51041 45151 192 23009 93544 59352 66296 80533 42695 49852 36680 62607 15148 44075, *ötszáz koronát* 90039 5300 82514 7991 69545 7958 54589 34531 90339 92392 93459 25565 39292 55696 61294 65819 29799 61427 23677 15084 82469 1282 80755 9922 42693 66492 96013 35323 68852 22780 65497 93941 33209 8853 47890 30759 31137 6146 88986 86132 55067 58196 58901 27226 76855 95392 99614 3774 67355 10458 50066 92988 27305 13293 23264 11145.

Vásároljon osztályorsójegyet *Lukács Vilmos* bankházában, Budapest, V., Fűrőd-utca 10.

Tanügyi levelek.

I. Szomorú statisztika.

S mégis vannak még, akik a tanárhiányt csak parciálisnak mondják.

Ha vannak csakugyan ilyenek, tessék, nézzék meg a legújabb miniszteri jelentést, a számok beszélnek s azután beszéljenek a kétkedők is. Magyarországnak 194 középiskolája van — ezt mondja a jelentés — ezekben összesen 1956 rendes és 345 helyettes tanár működött, 109 pedig mint bejáró és óradíjas. Menjünk tovább, a törvény rendelkezése ellenére rendes tanárként szerepel 8 olyan egyén, kiknek csak külföldi oklevele van, 6 pedig, kinek sem oklevele, sem elismerése nincs.

Ha nincs tanárhiány, miért szerepel 14 tanár rendes tanárként, mikor ez a törvény nyel homlok-egyenet ellenkezik?

De monduk a világos tények ellenére, hogy jelenleg tanárhiány nincs. De lesz! A statisztikai jelek arra mutatnak, hogy tanárhiány lesz. Ime 345 helyettes tanár működik, azaz minden 5—6-ik rendes tanárra jut egy helyettes tanár, még pedig, mivel a helyettes tanárok közül 268-nak oklevele nincs (csak 77-nek van) oly módon, hogy minden 3—4-ik helyettes tanárnak van csak oklevele. Tehát 5 okleveles helyettes tanárra 8 oklevél nélküli jut az állami főgimnáziumokban!

Tessék ebből levonni a tanúságot! Ha ez nem szomorú statisztika, hát akkor mi az?

Kérdezzem, hány oklevél nélküli ügyvéd, vagy orvos működik? S ha oklevél nélkül sem ügyvéd, sem orvos nem tehet érdemlegesen helyettesítőt szolgálattal sem, hát akkor mért működhetik oklevél nélkül annyi helyettes tanár?

A pilisiek jutnak eszembe, ahol valaha a rákot megtették szabónak, a puskát pedig furulyának, nos és hogy tanügyi ember is legyen, tanítót is akartak választani, de bizony ez — nem akadt! Nem akadt hamarjában, csak a miveltégi s tanügyi állapotok gyökeres javulása után szerezhettek olyan embert, aki tanított is és első sorban csizmát is varrt.

Én még a pilisiekéről sem teszem fel, hogy csizmadiát alkalmaztak volna tanítónak, ha tanító akadt. De hát nem akadt. És miért nem akadt? Mert a pilisi budget nagyon csekély összeget szavazott meg a tanítónak. Az ment tehát tanítónak csak, aki se csizmadia, se tanító nem volt külön-külön, hanem mindkettő egyszerre. A példálózást tovább nem folytatom, csak a statisztikára mutatok. Ez a statisztika kiabálva beszél a tanúságot: A tanári pályára készülők még meg sem kezdték működésüket, már is elvesztették ambíciójukat, nem igyekeznek diplomát szerezni. Mert ha tényleg volna ambíciójuk, igyekeznének megszerezni a diplomát, az bizonyos. Hiszen így is kaphatnak tanári alkalmazást! Nem egy megmondolja a dolgot s még ideje korán bucsut mond a tanügyi pályának, mert a helyettes tanári évek alatt tapasztalta, hogy a munka, az intelligens állás terhe nem áll viszonyban a jövedelemmel. A munka hagyján, dolgozni kell mindenütt, hanem a társadalmi állás terhe ez még nyomasztóbb. A tanárra is ró társadalmi állása terheket, nem csak a katonára. De hogyan tegyen eleget?

A műveletlen embernek igényei nincsenek, vagy legalább is nagyon kevés igényei vannak, a társadalom sem kíván tőlük sokat, de a tanár művelt ember, igényei is vannak s a társadalomnak is vannak iránta igényei. A művelt emberben élő és a feléje irányuló vagy kielégítésre megvan a törekvés a tanárban, de anyagi körülményei gátat vetnek.

Ennek tudata tart vissza sokakat a tanári pá-

lyától, azért fogy évről-évre a tanári pályára készü-lők száma.

Neveléséges dolog azt kívánni, hogy ideális lelkesedésből legyen valaki ez vagy az — tanár, mikor az élet sokféle anyagi igényt támaszt. Pusztá idealizmusból nem szivesen énezik, nyomorog senki, még Succi sem, mikor más téren a becsületesen s ideális lelkesedéssel végzett munkáért megfelelő anyagi elismerést is kap. A próféták kora lejárt, ma nem a hollók hoznak ételt, hanem a boltból, a piacon ke l venni, még pedig jó drágán. Akik nem annyira ideális gondolkodásúak, hogy pusztán ideális lelkesedésből menjenek a tanári pályára, egészen helyes uton járnak, ideális lelkesedésből csak akkor menjenek, ha töképezészek.

A legújabb statisztika szomoruan kiáltja: panom!

II. Egy másik statisztika.

Ur, ur, az akarok tenni...

Nos, ezt dalolta az az 58.444 tanuló, akik beiratkoztak a középiskolába, hogy diplomás emberek legyenek. Ezek közül tíz ezer volt csak szakiskolai tanuló. [Ez mindenesetre szép törekvése mutat, de mást is mond még a statisztika, nevezetesen azt, hogy az összes tanuló közül 18.768-nak szülője volt olyan anyagi helyzetben, hogy az évek során át tartó iskoláztatást nem igen bírja ki, a mennyiben kisiparos 8429, kiskereskedő 6315, segédfele 1391 és szolga 2601 küldte fiát iskolába. Viszont a birtokos osztályból csak 811 szülő küldte reálisiskolába fiát, míg gimnáziumba 8383. Tehát az intelligenciának intelligensebb a gimnázium, a szegényebb osztály pedig fiát minden áron diplomás embernek akarja nevelni.

Mind a két féltől kérdezzük: miért?

Nem családunk, ha azt mondjuk, hogy az intelligencia meg lenzi a reálisiskolát, mert azt akarja, hogy fia *ur* maradjon, a szegényebb sorsuak pedig minden áron *urat* akarnak csinálni fiokból.

Nem egészséges állapot, mert sehoggy sem értjük, hogy miért tartják nem urasnak a reálisiskolát s hogy miért erőlködik a szülő mindenáron diplomás embert nevelni a fiából, mikor anyagi ereje nem bírja meg az iskoláztatás terheit s mikor igen sok esében fia tehetsége sem áll arányban szülői törekvésükkel. Abban van a hiba, hogy az *uri* szülő még mindig nem tartja hozzá illő urnak a munka emberét, még mindig nem tartja egyenlőképpen egyformának a munkát, hanem *osztályozza*, a *nem uri* szülő pedig minden áron urrá akarja tenni fiát, többnek tartja a maga munkás mivoltjánál azt, tehát ő is *osztályozza* a munkát. A demokrácia félszázada alatt ide fejlődött — a demokrácia!

Sok helyen természetesen a szükségészeti a szülő, hogy középiskolába adja gyermekét, mert máss iskola nincs. Ezen természetesen segíteni kellene, hogy a szülőnek olcsóbb s céljának megfelelőbb legyen gyermeke iskoláztatása.

Segíteni, de hát erre pénz kell, sok pénz. Az pedig *erre* nincs, nem igen kerül. Azon csodálkozunk csak. És a gimnáziumok gomba módra nőnek, minden évben kettő-három, pedig se pénz, se tanár nincs, — hja, de van diák elegendő. És hát tulajdonképpen ez elegendő ok is arra, hogy szaporodjék a gimnáziumok száma!...

A kártya.

Hol kék a füst és zöld a posztó,
Örüljön fölvevő meg osztó,
Ki játszik véle és ki gyártja
Örüljön! Nem drágább a kártya!

Drágább a drága; ámde nem
Drágult az olcsó kártyanem!
A rendelet egy stylvirága:
— Nem lesz az olcsó kártya drága! —

Sok kártyás szív előre vérzett,
Pedig melyen fehér a szelvet,
Kártyát, amely nem mosható,
Éztán sem sújt nagyobb adó.

Mivel minden kártyás hanyag
S drágább a mosható-anyag,
A rendelet hatása biztos:
Ma-holnap minden kártya piszkos!

Lehet fehér akár az — ében
A blatt a kártyások kezében
Drágább csupán a mosható lett,
Tehát a kártya is: *non olet!*

Százezer forintos sikasztás.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 20.

Hónapok óta suttogják már a fővárosban, hogy a kassa-oderbergi vasutnál sikkasztásnak, illetve csalásnak jöttek nyomára. Eleinte kisebb összegről szólt a fáma, de akkor is már két előkelő főtisztviselőnek a neve volt belekeverve a sikkasztásba. Most azután kiderült, hogy az *elsikkasztott összeg több mint százezer forint*. A bűnös tisztviselők közül az egyik már a börtönben ül, a másik pedig megszökött, de a rendőrség reméli, hogy ezt is hamarosan kézrekeríti.

Három hónapja körülbelül, hogy a kassa-oderbergi vasut igazgatóságához névtelen feljelentés érkezett, hogy Szónyi Rikárd és Berkes Lajos föllelőrök nagyobb összeg erejéig megkárosították a társaságot. A névtelen feljelentés nagy megdöbbenést keltett az iparhatóságnál. Az igazgatósági ülés elrendelte a hivatalos vizsgálatot, amelyet heteken keresztül folytattak.

A vizsgálat során kiderült, hogy a két főtisztviselő hamis utalványokra nagyobb összeg pénz szedett fel a vasut pénztárából. Eleinte csak az 1899. évre vonatkozó számadásokat vizsgálták át s körülbelül 20.000 forintról szólt hamis utalványt találtak.

Szónyi és Berkes ellen azonnal elrendelték a fegyelmi vizsgálatot. A két föllelőrt a vizsgálat során beismerte a manipulációt, de mivel a kiderített hiányt, a huszezer forintot deponálták s mivel mindkettő vagyonos ember hireben állott, az igazgatóság egyelőre megelégedett azzal, hogy *feljegyeztette őket állásuktól*. A két főtisztviselő ettől fogva nem jár be a hivatalba; a vizsgálatot azonban tovább folytatták. Körülbelül másfél héttel ezelőtt fejezték be a számadások felülvizsgálását s arra a meglepő eredményre jöttek, hogy az *elsikkasztott összeg meghaladja a százezer forintot*. Kiderült az is, hogy Berkes és Szónyi föllelőrök körülbelül 6—7 év óta folytatják a csalást, illetve sikkasztást.

Mikor a nagy hiányt konstataálták, az igazgatóság rögtön megtette a feljelentést Szónyi és Berkes ellen a rendőrségnél sikkasztás, csalás és okirathamítás miatt. A rendőrség a feljelentés alapján tegnap Szónyit úpesti lakásán letartóztatta s miután beismerte a manipulációt, ma délelőtt átadta az ügyészségnek. Berkes neszét vette a feljelentésnek és tegnapelőtt óta eltűnt a fővárosból. Lakása előtt állandóan két detektív tartózkodik, hogy ha netalán haza menne, rögtön elcsíphessék.

A két bűnös tisztviselő körülbelül 25 esztendő óta van a kassa-oderbergi vasut szolgálatában. Mindkettő mint díjnok kezdte pályafutását s így emelkedtek fokról-fokra a föllelőrségre, amely tekintélyes állás s jó fizetéssel jár. Szónyi Rikárd Újpesten lakik, a Deák-utca 11-ik szám alatt, a saját házában. Ezt a szépen berendezett kis házat a mult esztendőben építette. Nagy háztartást vitt s ő maga is nagyon záos életet élt. Hat gyermeke van. Berkes is családos ember; két gyermeké a Vörösmarty-utca 36-ik számú házában lakik egy három szobás utoai lakásban.

Szónyi Rikárd a visszatérítési osztálynak, Berkes pedig az áruházi osztálynak volt föllelőre s így nyílt alkalmuk és módjuk a vasut megkárosítására.

A csalást úgy követték el, hogy több fővárosi nagykereskedővel összekötötésbe léptek, hogy a vasutnál fennálló követeléseiket bizonyos honoráriumért elintézzék, illetve kezelik. Az a nagykereskedő ugyanis, aki évenként százezer métermázsánál többet szállít, bizonyos összeg visszatérítésére tarthat igényt. Már most az illető kereskedő a leszámolásnál a visszatérítési osztálynál, ahol Szónyi volt a föllelőrt, bemutatta a fuvarleveleket és a visszatérítendő összegéről szóló nyugtát. Szónyi ellenjegyezte a számadást s az utalványosztály elkészítette az utalványt, amit a kereskedő aláírt. Ezeket az utalványokat hamisították meg Szónyi és Berkes, úgy hogy például egy száz forintos utalványból ezer forintos utalványt készítettek. A pénz fölvetelével Szónyi és Berkes voltak megbizva a kereskedők részéről s a száz forintot elküldték hűségesen az illető cégnek, a többin pedig megosztották.

Ugyanígy jártak el a szállítási többletekkel is s a kereskedők által reklamált összegekről kiállított utalványokat szintén meghamisították s így 6—7 év alatt körülbelül százezer forintnyi kárt okoztak a vasutársaságnak.

Szónyi Rikárdot tegnap reggel úpesti lakásán tartóztatta le Arányi Taksony rendőrkapitány. Szónyi nem is volt nagyon meglepve, mikor letartóztatták s miután feleségét elbucsuozott, Arányi kapitánynyal kocsiba ült. A főkapitányságra hajtottak, ahol rögtön vallatásra fogták. Szónyi mindjárt beismerte a

manipulációt, s meg sem kísérlette a tagadást, ami a vizsgálat adatai alapján ugys hiabavaló lett volna.

A vasutársaság a két sikkasztó tisztviselő vagyónára büntügyi zárlatot kért.

FŐVÁROS.

(*) Az adókövető bizottságok helyiségei. A III. osztályú adókövető megállapítása végett kiküldött bizottságok működése helye a következők lesz: az I. kerületben: a Krisztina-téren levő Polgári Kaszinó terme; a II. kerületben: a budai Vigadóban levő Könyvtár Egyesület helyisége; a III. kerületben: a Korona vendéglő; a IV. kerületben: a Magyar-utca 23. szám alatt levő előjárósági épületben; az V. kerületben: az Arany-János-utca 34. számú házában, az adófelügyelői volt helyiségekben; a VI. kerületben az Andrássy-ut 25-ik számú házában. (Az V., VI. és VII. kerületekben levő mind a két köldöttiség ugyanabban a helyiségben működik.) A VII. kerületben: az Akácia-utca 32. szám alatt levő Fővárosi szegény gyermekek-egyesület helyiségekben; a VIII. kerületben: első köldöttiség: az előjárósági épület üléstermében; második köldöttiség: a hentes ipartestületnek Práter-utca 24. számú helyiségében; a IX. kerületben: a Bakács-teri épületben levő Ferencvárosi Társaskör helyiségében; a X. kerületben: az előjárósági ülésteremben. Az összeírásra vonatkozó hirdetéseket az illető előjáróságok külön-külön fogják kibocsátani, nehogy egyik a másik miatt késlekedjék.

(*) A Football Club és a főváros. A következő panaszos levelet kaptuk:

Miőtt ezelőtt három évvel a Műgyეთemi Football Club megalakult, célul tűzte ki, hogy az eddig nem létezett főiskolai sport életet megteremtse. A főváros egy előt átengedte a Károly-kaszarnyában pár termet a klub-nak, amelyek azóta vívoterem s klubhelyiség gyanánt szolgálnak. A termek szörnűy állapotban voltak, a helyreállításuk 2400 koronába került. Ez a nagy kiadás nemcsak felemészítette a vallás-és közoktatásügyi miniszter 1000 koronányi s a Műgyეთem 600 koronára rugó segélyét, hanem a fiatal és a kezdet nehézségeivel küzködő egyesület adósságokba is sodorta. Február elsején a főváros hirtelen felmondta a helyiségeket azzal az óhajjal, hogy a Club ne az engedély-okirat alapján őt megillető hat hónap múlva, hanem már májusban költözködjék ki. Az M. F. C. — nem akarván a fővárosnak utjában lenni — hajlandónak mutatkozott erre, bízván abban, hogy a főváros legalább a klub befektetéseit meg fogja téríteni. Am a főváros pénzügyi bizottsága a mult hóten tárgyalta a M. F. C. átiratát, melyben 2000 koronra megteremtését kérték, s megszavazott összesen 400 koronát, ezt is alig egy-két szavazattal. A közgyűlés ugyanennyi karterítést szavazott meg a klubnak, amely a főiskolai sportélet fejlesztésében máris nagy érdemeket szerzett.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Komáromi Mariska az Operában. Komáromi Mariska, mint megbízható forrásból értesülünk, kilép a Magyar Színház kötelékéből. A művésznőt, ucy halljuk, máris szerződtették a Magyar Királyi Operához.

** Kvartett a Zeneakadémiában. Az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia nagy termében ma este tartották a harmadik nyilvános hangversenyt. Ezuttal a klasszikus kamarazenének áldoztak az Akadémia buggó növendékei, akiket két olyan jeles tanár instrualt, mint Herzfeld Viktor és Popper Dávid. Beethoven zongora-hármasa (c-moll), Volkmann g-moll négyese és Golmárk zongora-ötöse volt műsoron. (Mevolt a kellő gradáció: hármas után négyes, négyes után ötös.) Három különböző szellem, három különböző irány. Beethoven a legszéditőbb magaslaton, utólréhetetlen nagyságban; Volkmann, a szelíd búlos, Schubert dallamosságának az örököse; Golmárk, a teljesen modern géniusz, érzéki és szingazdag, merész és hatásos minden taktusában. Az Akadémia legjobb növendékei ültek a terem pódiumán és ügyesen, gondosan, szépen interpretáltak mind a három zeneművet. A siker oroszlan-része Manbriny Gyulát, a primhegedűst illeti, akinek a játéka művészi precizitást egyesít komoly felfogással, nemes lendülettel. A többi közreműködő: Wolszky Emilia, Opreis Valéria, Gerok Lujza, Amisz Aladár, Szigeti Dezső, Schiffer Adolf, Székely Arnold, Schulz Ernestin és Krausz Vilmos, szintén teljes dícséretre méltó. Ez a fiatal gárda sokat ígér.

** Az utolsó Medea-előadás. A csütörtökre kiűzött Othon előadása a Nemzeti Színházban Császár Imre betegsége miatt elmarad s helyette a Medea kerül színre, a címszerepben Jászai Marival. A nagy tragika ezuttal játszsa utóljára ezt a fenomenális szerepét a Nemzeti Színházban.

** Ábrányiné-Wein Margit a Magyar Színházban. Verő György nagysikerű operettje, a Kleopátra, amelynek mai előadása Ábrányiné-Wein Margit asszony kedvessége miatt elmaradt (helyette A gésák került színre), holnap, szordán újra előadásra kerül. Ábrányiné-Wein Margit asszony a könnyebb természetű rekadtszéből teljesen felgyógyult s így a

Kleopátra a hét minden napján megszakítás nélkül adható.

** A Víg-színház újdonsága. Lavedan színműve, A Vallon család, (Catherine) mint értesülünk, még e hó végével bemutatóra kerül a Víg-színházban. A darab szereposztása a következő lesz:

De Coutras Francois herceg — Fenyvesi, Frouard Georges — Gál, Vallon, Öreg karmester — Balassa, Frouard báró — Szerényi, Lucas ur — Rónaszéki, De Coutras hercegné — Hunyay M., Vallon Catherine — Szerényi Gizella, Helén, des Grisolles vicomte felesége — B. Lenkey Hedvig, Frouard báróné — R. Rostagni Irén, De Coutras Madelaine — Varsányi Irén, Vallon Blanche — Nográdi Jolán, Frédéric — Gyöngyi Jolán, Paul — Halász Ilona.

** Várszínház. Császár Imre betegsége miatt a Várszínházban a csütörtökre kiűzött Rafael nem adható elő, helyette Marianát tűzték ki.

** Az országos színeszgyesület tanácsa ma délután ülést tartott Molnár László elnöklete alatt, a közgyűlés napjának újabb megállapítása tárgyában. A tanács abban a véleményben van, hogy március 27-ét az alapszabályok értelmében tűzte ki a közgyűlés napjára, másrészt az egyes tiltakozó társulatok sem jelzik, hogy az alapszabályok vagy elvi jelentőségű határozatok melyik pontján esett sérelem; de tekintve, hogy a közgyűlés elé igen fontos ügyek fognak kerülni és a legkárosabb hatása lehetne az egyetellenkedésnek, a tanács kimondja, hogy a közgyűlés idejét május 1-ső és 2-dik napjára tűzi ki. Azután a tanács Halmay Imre részére a koncessziót egyhangúlag véleményezte, miután az kötelezettségének az egyesülettel szemben elögett tett.

** Pályanyertes vigjáték premierje. A debreceni Csokonay-kör pályázatán díjat nyert Kis püspök című vigjáték, amelynek Lovassy Andor a szerzője, e hónap huszonegyedikén kerül először színre a debreceni színházban.

** Felhő Klári. Csütörtökön, e hó 22-ikén kerül színre a Népszínházban Rátkay László népszínműve, Felhő Klári, amely tíz éven át állandó darabja volt népszínműi repertoárnak. Legutóljára 1896. decemberében adták elő. Mostani felújítása alkalmából a női főszerepeket Blaha Lujza asszonyon kívül, ki a címszerepet játszza, P. Lukács Juliska (Viola Éva), Kápolnai Irén (Felhő Katica), Siposné (Aba Györgyné), Csatai Zsófi (Rokkáné) játszzák. A férfiszerepeket kiosztása a következő: Andris: Szirmai; Fáyoly Ferkó: Kiss Mihály; Tenger Ádám: Horváth Vince; Csik Vendel: Nemeth József; Istók: Ujvári; Gergő: Toltagi; Szita Pista: Raskó; Bence: Szabó Antal; Tömjék János: Szerdahelyi.

** Rostand új darabja és Napoleon Viktor herceg. Edmond Rostand új darabjának a L'Aiglonnak premierjén mindenki bonapartista tüntetéseket várt és a közönség nem kevéssé volt meglepve a bonapartisták hallgatásán. A bonapartista csendes viselkedésének az volt az oka, hogy Napoleon Viktor herceg sürögnyíleg megkérte parisi barátait, hogy Sarah Bernhardt előadásait ne zavarják. A trónkövetelő kivánság persze parthivei respektáltak. Viktor herceg különben élenként érdeklődött Rostand színműve iránt és minden felvonás után megsürögnyöztette magának, hogy a közönség hogyan fogadja a darabot. A premiéren látni lehetett Legoux bárót, a herceg parisi megbízottját, minden felvonás után a kifáradt felé sietni. A foyeren pár sort írt egy lap papírosra, azt adta egy várakozó inasnak, aki biciklin vitte a táviratot a főpostára. A tulvátos köz-társasági egyébirant arra kérték Waldeck-Rousseau miniszterelnököt, hogy ne engedje meg a L'Aiglon előadását.

— Nem tilthatok be politikai okokból egy költői művet, — válaszolta erre a kivánságra a miniszterelnök.

A darabot különben már a negyedik előadás után megörövidítették s éppen azokat a tulsgósan hosszú hazafias ömlengéseket kurtították meg, amelyekről a republikánusok legjobban félték.

** A Magyar Színház angol darabjai. A Magyar Színház a következő új angol darabok előadási jogát szerezte meg: The Messenger Boy (A postás fiu) Moncton és Curlyl operettje, továbbá Stuart és Owen Hall két felvonásos operettje: Florodora. Isaac Zangwill drámáját a The Children of the Ghetto-t (A ghetto gyermekei), továbbá Wills darabját a The only Way-t (Az egyetlen ut.) A Ghetto gyermekeire nézve a Magyar Színház oly szerződést kötött, hogy a darab próbáit az angol szerző maga fogja vezetni.

** Boerok a Dalos Színházban. A Dalos Színház, amely tegnap nyílt meg, mindjárt az első újdonságában boer darabot mutat be. Címe: Cronje kapitány-életrajza s egy hős boer leány hazaszeretete és önfeláldozása a tárgya. A Dalos Színház különben még egy érdekes dalműre is készül, melynek címe József Egyiptomban, zenéjét pedig Goldfaden, a Sulamith szerzője írta.

** Maseagni kudarc. Maseagni oroszországi körútja, külföldi újságok szerint, nagy kudarcot végződött. Pétervártban rendezett hangversenye félig üres padok előtt folyt le s a kritika mint zeneszerzőt és mint dirigent gyorán erősen lerántja. Még nagyobb kudarc érte Maseagni Moszkvában, ahol heteken keresztül nagy reklámmal hirdetett hangversenye annyit jegy sem kelt el, hogy a világitási költségeket behozta volna. Erre Maseagni lemondta a hangversenyt és hatat fordított Oroszországnak.

** Magyar nóta a bécsi Carl-Theaterben. A bécsi német nagykövét, *Eulenburg* gróf és a felesége a napokban matiné rendeztek a bécsi *Carl-Theater*-ben a védnöksége alatt álló német segítőegyesületnek. Ezen a matinéen a bécsi újságok szerint, legérdekesebb volt *Pálmay* Ilka fellépése, aki fényes magyar diszvolétnel és cigányzene kíséret mellett magyar nótaikat énekelte. A magyar nóták abban az igaz magyar előadásban, amelyben a diva azokat énekelte, óriási hatást tettek.

** Növendékek hangversenye. *Somogyi* Mór zongoraművész konzervatóriumának növendékei tegnap tartották meg harmadik hangversenyüket a Nemzeti Szállóba diszteremben, fényes közönség előtt. A műsor nagyon érdekesen volt összeállítva; két zongorás és hegedű-ensemble, ének- és szavaltati produkciók hallottunk, mely az intézet magas művészi színvonaláról szolgáltatott bizonyítást. A zongorasztyáiban *Antos*, *Katzer* és *Fantó* kristálytisza és értelemteljes játékkal és brilláns technikájukkal tűntek ki; *Haader* nővérek zongorajátékát éles ritmika és precíz összjáték jellemezte. Az énekosztályban a növendékeknek feltűnt a regiszterek finom kiegyenlítése. *Földy* Ferike erőteljes szopránjával, *Kluger* Jenny és *Knefely* Hilda értelemteljes előadásaikkal nagy tetszést arattak. *Jászai* Mari két növendéke, *Eisnerth* és *Knefely* szavaltak nagy drámai hatással. A hegedűosztályban dr. *Darvay* játszott tiszta tintonációval.

** Vendégszereplések. *Csillag* Teréz asszony, a Nemzeti Színműs közönség naivája és *Náday* Ferenc közösen vendégszerepelnek a héten a temesvári színházban. A *Válynak* elben, *Az atyáékban* és *Az agglégényekben* lépnek fel. — *Hegyi* Aranka asszony, a Népszínház kiváló művésznője a múlt héten Pozsonyban vendégszerepelt a *Hoffmann* meséi és a *Baba* című darabokban. Mindkét estén zsufolt ház nézte az előadást. — *Szirmai* Imre, a Népszínház tagja a hét folyamán Győrött lép fel legjobb szerepeiben. Követni fogja *öt Újházi* Ede, aki már a múlt hetekben is ünnepeit vendége volt a győri közönségnek.

** A londoni Nibelungen-ciklus. A *Nibelungen* című operájából a londoni *Convent-Garten*-színház által rendezendő ciklus első része június 5., 6., 7. és 9-ik napján lesz. Az előadásokon a legelőkelőbb művészi erők, mint a két *Reszke*-férfi, *Nordica* asszony, vesznek részt. A londoni *Wagner*-előadások két ciklusból fognak állani s mind a kettőt *Mottl* Felix fogja dirigálni.

** A walesi bárdok a színpadon. Erdekes művészi esemény lesz a kolozsvári *Nemzeti Színház*-nak. Be fogják mutatni színpadon *Arany* János klasszikus balladáját: *A walesi bárdokat*. *A walesi bárdokat* *Bavabás* Abel kolozsvári hírlapíró alkalmazta színre s ő csinálta meg a színház számára a mű rendező szcenáriumát. E szerint a költemény több részre van osztva: elbeszélő részeit a színpad beszéltetett előadásán recitátor szavalja. Milyelt a vers akcióhoz ér, a recitátor eltűnik, a függöny fölüljön s a balladát színészek játsszák végig. Az előadást nyitány előzi meg és egész végig megfelelő zene kíséri, melyet *Stephanides* Károly, a színház karmestere szerzett. *Szentgyörgyi* István és *Fáy* Szirmai játszák a bárdokat, a többi szerepek is mind előkelő művészek kezében vannak. Az előadás jövedelmét *Böllöny* intendáns az *Itthon* kolozsvári írók és művészek körének adja.

** Leoncavallo új operája. *Leoncavallo*nak *Zaza* című új operája a milánói *Teatro* *Lirico*-ban még ebben az évadban bemutatásra kerül *Bellinconi* Gemmával a címszerepben. A művésznő a héten egy hónapra terjedő vendégszereplést vállalt a római *Teatro Costanzi*-ban *De Lucia* tenoristával együtt. Innét *Milánó*-ba mennek a *Zaza* bemutatására.

** Egy párisi színésznő és a cár. *Párisi* levelezőnk írja: *Montebello* francia nagykövét Péterváriban, a héten nagy dínnel ad II. Miklós cár tiszteletére. A dínnel követő este egy nagykövet meg szerette volna hívti *Bartel* kisasszonyt, a *Comédie-Française* színésznőjét, akit Oroszországban különösen ismernek és szeretnek. *Claretie*-hez fordult tehát, hogy adjon egy heti szabadságot *Bartel*-nek, de kérését a *Comédie* igazgatója visszautasította, avval a megokolással, hogy *Sardou* *Patrie*-jának próbáit *Bartel* kisasszony távollétére megakadályozná. *Delcassé* külügyminiszter, aki szintén közbenjárt *Claretien*-el és bizalmasan tudatta vele, hogy a cár maga kívánja *Bartel* kisasszonyt hallani, nem ért el több eredményt. *Claretie* kijelentette neki, hogy végtelenül sajnálja, hogy nem teljesítheti a kormány és különösen a cár kívánását, de nem osekedhetik másnéppen, mert *Molière* házának érdekei előtte a legszembetűnőbbek. A *Comédie Française* legélese megváltoztatta a helyzetet. Mivel a *Patrie* próbáit most ugysem lehet folytatni, *Claretie* megengedte *Bartel*-nek, hogy Pétervárra utazék és játsszék a cár előtt. A művésznő tegnap el is utazott az orosz fővárosba. Elutazása előtt felajánlotta a tiszteletdíjat, amit a művésztől való szerepléséért kapni fog, a *Comédie Française* gépészeinek és kishivatalnokainak, akik a legnagyobb anyagi veszteséget szenvedték a tűzveszelelem által.

** A wiesbadeni díszelőadások. *Vilmos* német császárt *Berlin*-be rendelte *Wiesbaden*-ből *Hülse*-n intendáns, hogy jelentést tegyen neki a májusban megtartandó wiesbadeni díszelőadásokról, amelyeket az idén nagyobb pompával szándékoznak megtartani. Az intendáns utasítást kapott a császártól, hogy járja be

a német színpadokat s szerződtesse azok legkiválóbb erőit a díszelőadásokra.

** Vidéki színházak. *Halász* Ede, a *Népszínház* rokonszenves fiatal tagja, a *Solymosi*-iskola volt növendéke a napokban *Baján*, *Deák* Péter társulatánál nagy sikerrel vendégszerepelt. Első fellépése alkalmával a *Rip* von *Winkler* énekelte és érces baritonjával, közvetlen, természetes játékával a bajai közönség osztatlan elismerését érdemelte ki. Második fellépékor *Halász* a *Görög rabszolgá* *Diomedé*-jét olyan hatással énekelte, hogy az ambiciózus fiatal színésznek ugyszólván minden egyes dalát megismétellették.

** Figaro lakodalmá a Telefon Hírmondóban. A *Telefon Hírmondó*-ban ma este Mozart-zene lesz hallható. A Magyar Királyi Operaházban ugyanis Mozart *Figaro* lakodalmát adják, s ez előadást a Hírmondó teljes egészében közvetíteni fogja. Mindazok, akik szeretik a klasszikus zenét és *Telefon Hírmondó*-juk van, nagy műveltséget szerezhetnek maguknak, ha az opera ez előadását végighallgatják. Az operai előadás után igen érdekes híreket olvastak fel a szerkesztőség, majd még cigány- és katonazenekar játéka lesz hallható 11 óráig a kagylókön keresztül.

Kétnyelvű színészet.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 20.

A pozsonyi kétnyelvű színészet eszméje, amelyről azt hittük, hogy megszületésével egyidejűleg ki is pusztult a világból, nemcsak hogy újra kisért, de csak most válik igazán aktuálissá.

A leányzó csak aludt, de nem halt meg!

Egy tegnapi esti lap ugyanis kipattanotta, hogy a napokban egy kis bizalmas ankét volt ebben a kérdésben a belügyminisztériumban, amelyen *Bezerédy* Viktor miniszteri tanácsoson kívül, *Molnár* László, az *Országos Színész-Egyesület* elnöke, *Mészáros* Kálmán irodagazgató, *Pázmány* Dénes és *Relle* Iván pozsonyi igazgató vettek részt. Ezen a bizalmas ankétben *Bezerédy* miniszteri tanácsos közölte, hogy a belügyminisztérium a pozsonyi kétnyelvű színészet érdekében bele akarta venni az alapszabályok közé, hogy magyar körítést külön díjért németnyelvű előadásokon is működhetnek. Ez ellen a terv ellen az egyesület vezetősége lázas hűvel vitakozott, s ez volt a főka annak, hogy a tanácskozási összehívást. Hosszas tanácskozás után, irta az esti lap, abban állapodtak meg, hogy az alapszabályokat nem változtatják meg, hanem a *Relle* Ivánnak egy évre adandó szinagazgatói koncessziójába teszik bele, hogy szabad neki oly famulus színészeket szerződtenie, akik az egyesületnek nem tagjai s addig, amíg az egyesület kötelekébe be nem lépnek, magyar és német előadásokon a körükben vegyesen működhetnek.

E „famulus színészek”, (?) jobban mondva az értekezlet ügyében az *Országos Színész-Egyesület* ma délutáni rendkívüli ülésében *Márkus* József tanácsos kérdést intézett az egyesület elnökéhez s arra kérte, hogy amennyiben diszkreció nem kötelezi, adjon felvilágosítást a tanácsnak.

Molnár László elnök kijelentette, hogy diszkreció nem kötelezi, de amennyiben köteleznél is, nem tarthatná meg, mert a magyar színészet nemzeti hagyományait és becsületét fenyegető veszedelem van készülöben, amelyet el kell háritani. Előterjesztette azután az elnök, hogy a szóban forgó értekezletről az újságközlésbe kiszivárgott hír megfelel a valóságnak, *Pozsonyban* a *statistéria* örve alatt csakugyan be akarják csempészni a kétnyelvű színészetet. Ezt a maga részéről a leghatározottabban perhorreszkálja s reményli, hogy ebben a felfogásában nem fog a tanácsban egyedül állani.

Rónaszéky Gusztáv azt tartja, hogy a sajtóhoz kellene fordulni a nemzeti színészet integritásának a megvédésére érdekében. Fel kellene nyomban világoztani az érdező körököt is arról, hogy az egyesület még rendes tagjainak sem tud szerződést adni s lehetetlenség, hogy ilyen körülmények közt olyanoknak is adjanak működési engedélyt, akik nem tagjai az egyesületnek.

Márkus József azt indítványozza, hogy az elnök rendkívüli tanácsulást hívjon össze ez ügyben s bizton hiszi, hogy az elnök nemcsak hogy nem fog egyedül állani véleményével, de az egész tanács, mint egy ember szolidáris lesz vele abban, hogy a nemzeti színészet ellen megkísérelt ezt a merényletet elhárítsa. Dr. *Komor* Gyula és *Szilágyi* Vilmos teljesen magukévá téve az előbbi elvi álláspontot, bevárándónak tartják, amíg a terv konkrét formában kerül a tanács elébe. Hosszabb megbeszélés után abban történt megállapodás, hogy a tanács, mielőtt a kétnyelvű színészet ellen nagyobb akcióit indítana, még egyszer érinkezní fog elnöke utján és a tanács utján az intéző körökkel s igekezní fog ezeket a köröket arról meggyőzni, hogy a kétnyelvű színészet nagy veszedelem rejteget magában s a magyar színészet létérdeke és tisztessége követeli, hogy a hazafiatlan terv megvalósítását minden tőle telhető eszközzel megakadályozni igyekezzék.

MŰVÉSZET.

□ **A tavaszi műtárlat.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi magyar kiállítása április 10-ikén nyílik meg. Csakis azokat a műveket fogadják et, melyek a március 31-ikén esti 6 órákor lejáró bekiállítási határidőn belül érkeznek a Múcsarnokba.

□ **Csunya pénz.** Alig hogy forgalomba került, máris a lesújtó kritikák özöne érte az új ötkoronás pengőpézt. Először is azok lázongtak ellene, akiknek zsebében nagyon terhelte a súlyos pénzdarab. Ezeket azonban letorkolták azszal, hogy lám az összes latin országokban is erősen forgalomban van egy körülbelül ekkora pénz: az ötfrankos. Tessék tehát hozzásszokni, mint ahogy az ilyen pénzekhez hozzásszokik az, aki Olaszországban, Franciaországban utazik. Ily könnyen nem lehet letorkolni azokat, akik az új pénz csunyasága, reménytelen művészetlensége ellen kelnek ki. Hát ebből a szempontból méltán éri a legélesebb kritika azokat, akik az új pengőpézt formája felett döntöttek. Esetlen, izléstelen, durva; nincs benne művészet egy mákszemnyi sem. Elhamarkodott kontár munka, régi sablonok utánzása. Így érezte mindenki s most legújabbban pálcát tört fölőtte a legkompetensebb fórum, a *Magyar Iparművészeti Társulat* is. Ennek választmánya ma ülést tartott, amelyen szóvá tettek az új öt koronás érmekeket. A választmány egyhangú véleménye az, hogy az ötkoronás érem *ugy művészi, mint technikai szempontból egyáltalán nem felel meg a jogos igényeknek.* *Fischer* Ignác és *Gaul* Károly indítványára elhatározták, hogy a Társulat felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez, melyben arra kéri, hogy a kezdetleges pénzek helyett újakat készíttessen. A Társulat egyben felajánlja közbenjárását, hogy a szükséges művészi terveket esetleg pályázat utján beszerzi. Bárcsak foganatja volna ennek a felterjesztésnek!

□ **A Magyar Iparművészeti Társulat választmánya** *Ráth* György főrendiházi tag elnöklésével tegnap ülést tartott. Az orosz császári művészegyesület a jövő hét folyamán iparművészeti kiállítást rendez Moszkvában és az Iparművészeti Társulatot részvételre szólította fel. A választmány hosszabb vita után kimondta, hogy miután a lefolyt évben Péterváriban rendezett kiállításnak anyagi eredménye egyáltalán nem felelt meg a várakozásnak s a kiküldött magyar tárgyak hazaszállítása körül az oroszok részéről súlyos mulasztások történtek, csak oly föltétel mellett hajlandó egy újabb orosz kiállítást rendezését elvállalni, ha az orosz társulat a magyar kiállítók részére bizonyos anyagi előnyöket előre tud biztosítani. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy *Walter Crane*, aki különben a társulatnak rendes tagja, a titkárhoz intézett levelében kijelentette, hogy az év folyamán hajlandó műveiből egy nagyobb szabású kollektív kiállítást rendezni az *Iparművészeti Múzeumban*, mely alkalommal családjával együtt Budapestre jön. A kiállítást érdekében a társulat az *Iparművészeti Múzeum* igazgatóságával együttesen megteszi a szükséges lépéseket. *Györgyi* Kálmán, utalva a londoni *South Kensington* múzeum példájára indítványozta, hogy rendezzen a társulat egy kiállítást olyan művekből, amelyek az izléstelenség legszembetűnőbbben, legneveltségesebben nyilvánul. Indítványozó nagy hatást vár egy ilyen kiállítástól, mert a közönség okluna rajta s többé nem költené pénzét a sok *badarságra*, amelyek jobbra a külföldről kerülnek hozzánk. Ezért nemcsak izlés nemesítő hatása volna ilyen kiállításnak, hanem mellette nemzetgazdasági szempontok is szólnak. A választmány *Györgyi* indítványát helyesléssel fogadta és *Gelléri* elnöklése mellett egy szűkebb bizottságot küldött ki, hogy a tervezett kiállítás megvalósítására konkrét javaslatot dolgozzon ki. Az idei költségvetést a választmány olyképpen állapítja meg, hogy 28 520 korona kiadással szemben 31 489 korona bevétel legyen. A közgyűlés napját a választmány április elséjére tűzte ki. Végül a titkár bejelentette, hogy újabbban *hatvanhét* rendes tag lépett a társulat kötelekébe, továbbá, hogy hatvani *Deutsch* József kétszáz koronával alapító tagja lett a társulatnak.

□ **Képes levelezőlap-kiállítás.** Az iparművészeti múzeumban május hó 20-án nyílik meg a képes levelezőlap-kiállítás, amelynek vegrehajtó bizottsága következőképpen alakult meg: A vallás és közoktatásügyi minisztérium képviselével *Raditsis* Jenőt, az iparművészeti múzeum igazgatóját bízták meg. A kereskedelmi minisztérium képviselével dr. *Hennsey* Vilmos posta- és távirda-igazgatót. Az elnökök *Gelléri* Mór királyi tanácsos, *Kunyos* Frigyes nyomdatudaljonos és *Kovács* Frigyes építész. Tagjai: gróf *Nyáry* István, *Dicauld* Károly fényképező és dr. *Mihálik* József múzeumőr, kiállítás-vezető *Frankl*-*Ferry* Emil.

□ **A műpártolás érdekében.** Dr. *Hornyay* Ödön kassai törvényszéki bíró negyvenoldalas csinos füzetben kiadta nemrég tartott felolvasását a műpártolásról. *Hornyay* finom izlésű lelkes műbarátnak ös-

merjük, aki Kassán a művészet népszerűsítése érdekében fáradozik. A kis füzetből is a művészet intenzív szeretete érzik ki. A füzetke a következő kérdéseket tárgyalja: Mi a művészet? Erdemes-e a művészetet pártolni? Miként pártolhatjuk a művészetet? Ára a művecskének egy korona.

□ **A Nemes-kiállítás.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Műosarnokában a művészek özvegyei és árva nyugdíjalapja javára gróf Nemes Eliza hátrahagyott műveiből rendezett kiállítás még csak e hó 24-ikéig látható. A belépő díj két korona. A Nemes-kiállítás mellett ingyen látogatható a társulat állandó művészei és mestereikétek a játékos két koronás sorsjáték nyereménytárgyal.

VIDÉK.

— **(Győr új városháza.)** Nagy ünnepélyességgel avatták fel tegnap Győrött az új városházát. A törvényhatósági bizottság, Laszberg főispán elnöklelte alatt közgyűlést tartott. Az új épület földszinti előcsarnokában leleplezték Bisinger József szobrát. Dr. Kautz Gusztáv tartotta az ünnepi beszédét, amelyben méltatta Bisinger érdemeit, mint akinek az alapítványa tette tette lehetővé az új városház felépítését. A leleplezés után bankett volt.

(Kraszó-Szőrény vármegye) közigazgatási bizottsága ma tartott rendkívüli közgyűlése a kormány által engedélyezett 18.000 koronát a közigazgatási hivatalnokok fizetésének emelésére fordította. A fizetésemelésnél követendő elvnek azt fogják tekinteni, hogy általában az ezer forintot felül levő javadalmazás száz forinttal emeltesse, az azon alól levő fizetések pedig átlag 900 frtra egészítessenek ki. A közgyűlés elhatározta továbbá, hogy a kormányhoz feliratot intéz azzal a kéréssel, hogy az új bünvádi eljárás által okozott nehézségek elhárítása céljából minden járásban külön szolgabírói állás szerveztessék. Vita támadt a Maros-Torda vármegye által a választások tisztasága érdekében szétküldött átirat fölött. A román szövegek, *Bredicamu, Dobrin* és *Petrovic* ügyvédek az átirat pártolását kívánták, ellenben *Sulyok* megyei főügyész az egyszerű tudomásvétel mellett érvelt, mert e mostani kormányban elég biztosítékot lát arra nevez, hogy a választások tiszták lesznek. A közgyűlés *Sulyok* indítványa értelmében határozott.

— **(Nagyvárad város)** régi adósságai konvertálására és közzintézmények létesítésére 2.600.000 koronát fog főlenni. Ajánlatokat a Hazai Első Takarékpénztár és a Pesti Kereskedelmi Bank tettek. A pénzügyi bizottság mai üléséből kifolyólag az előbbi ajánlatot javasolja a csütörtöki rendkívüli közgyűlésnek elfogadására.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Földrajzi Társaság** e hó 22-én, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg, felolvasó üléssel kapcsolatban, évi rendes közgyűlést az Akadémiában. A közgyűlés programja: 1. Elnöki jelentés. 2. A tisztviselők és bizottságok jelentései. 3. Az 1900. évi költségelőirányzat megállapítása. 4. Választmányi tagok választása. 5. *Pompéry Elemér* értekezése *Amerika legészakibb alantani világtó tornyáról*. 6. A választások eredményének kihirdetése.

EGYESÜLETEK.

(A Műgyetemi Kör) retorikai szakosztálya tegnap versenyszavazást rendezett. Tíz pályázó: *Ábrányi Emil, Gyulai Pál, Jókai Mór, Kiss József, Rudnyánszky Gyula, Tompa Mihály, Vörösmarty* egy-egy költeményét adta elő. A győztes *Budánovits* harmadéves teknikus lett.

(A Magyarországi Kárpátgyűlés) és a sziléziai osztály között fennforgó differenciákat, *Münich Aurél* egyesületi elnök és orsz. képviselő elnöklelte mellett *Poprádon* tartott tegnap választmányi üléssén kiengyelítettek. A kalauz-ügy rendezésére kiküldött bizottságnak a sziléziai osztályhoz tartozó tagjai e tisztségről való lemondásukat visszavonják és *Müller János* a sziléziai osztály elnöke oly kérelemmel járult a választmányhoz, hasson oda hogy *Münich Aurél*, ki a bizalmi kérdést felvetette, ezentul is az egyesület élén maradjon, egyuttal sajnálkozását fejezte ki az eddig dult vizsly felett. *Kulman János* országgyűlési képviselő indítványára a központi választmány bizalmat szavazott az elnökségnek. Egyuttal jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak gróf *Csáky Zenő* Szepes vármegye főispánjának a béke helyreállítás érdekében kifejtett működésért.

(Az Aranylombok, ékszerészek, óráskos stb.) országos szövetsége tegnap délután tartotta meg harmadik rendes évi közgyűlést *Bachrach Károly* elnöklelte alatt. A nagyszámban megjelent tagok élénk helyesléssel fogadták az évi jelentést, melyet egyhangulag el is fogadták, s a zárszavakok, valamint az egész évi működésre a felmentvényt megadták. A közgyűlés ezután *Zitterbach Károlyt*, az aranylombok-ékszerés ipartestület elnökét egyhangulag tiszteletbeli taggá választotta és a testület jegyzőjének, *Füsti Istvánnak* jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A pestvidéki kir. ügyészség** vezetésével dr. *Halász Lajos* budapesti kir. ügyészt bízták meg, aki e hó 22-én veszi át új hivatalát.

§§ **Az itélőtábla új elnöki titkárja.** Az igazságügyminiszter *Adolf Sebestyént*, a budapesti polgári törvényszék bíráját a budapesti királyi itélőtáblához elnöki titkárának nevezte ki. Elődjét, *Istvánffy Lajost* a minap nevezték ki táblabíróknak.

§§ **Esküdtek.** A budapesti büntető törvényszéken tegnap délelőtt sorsolták ki az áprilisi esküdtbírákat. A bizottságban *Zsitvay Leó* elnökelt, kivüle *Lenk Gyula* táblai bíró és dr. *Sántha Elemér* törvényszéki bíró vettek részt a tanácsban, míg az ügyészséget dr. *Sélley Barna* királyi ügyész, az ügyvédi kamarát dr. *Berczeli Antal* ügyvéd képviselte. A sorsolás előtt az alaprajstomból több esküdt nevév törölték, mert ezek vagy vidékre költöztek, vagy egyéb ok miatt nem teljesíthetik az esküdtbírói szolgálatot. A sorsolás következtet ezután s eredményeként áprilisban a következők harminc esküdtre kerül a sor:

Ij. *Nagy Károly* műgyetemi tanársegéd, dr. *Mandel Samu* ügyvéd, *Kolpor László* mérnök, dr. *Landau Imre* gyógyszerész, *Petőnyi Adolf* ügyvéd, *Felner József* kávé, dr. *Aldassy Antal* egyetemi magántanár, muzeumi segédőr, *Berinké Gyula* ágyműkereskedő, *Szabó József* ügyvéd, *Kaiser László* vendéglős, *Szentes Aurél* háztulajdonos, *Altschul Lajos* kereskedő, *Bach János* földhitelezeti igazgató, *Szava Tamás* író, *Laborda János* nyugalmazott pénzügyminiszteri számtanácsos, *Morócz Ferenc* ügyvéd, *Weber József* háztulajdonos, *Haril Lszló* festékkereskedő, *Hecht Bernát* kereskedő, *Koács Géza* papirkereskedő, *Beer Lajos* malátagyáros, *Milovanovics József* kovácsmester, *Gál István* reszelőgyáros, *Nedeczky Tibor* maganzó, *Biermann Izrael* gabonakereskedő, *Bwcer Albert* rőtőkereskedő, *Hayek Ede* fűzőgyáros, *Rutterschmidt Károly* sütőmester, *Csalányi Károly* vendéglős és *Kraszov János* háztulajdonos.

A rendes esküdteken kívül a következők tiz pótesküdtet sorsolták ki: *Brachfeld Géza* divatár, *Surányi József* gyáros, *Ziborszky József* szabó, dr. *Berger Mór* ügyvéd, *Katser Sandor* bizonyos, *Tanser Géza* gyógyszerész, *Mössmer Ernő* kereskedő, *Horthy Jenő* ügyvéd, *De Giacomo Ferenc* udvari szakács és *Bakos József* gyógyszerészegéd.

§§ **Uj rend.** Az igazságügyminiszter *Kiss Gusztáv* szilágyszehi királyi járásbírósi áljegyzőt a zilahi és dr. *Belahorszky János* ujvidéki gyakorló ügyvédet az ujvidéki királyi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakul, dr. *Vata Sándor* hőmezővásárhelyi járásbírósi joggyakorokot pedig a hőmezővásárhelyi járásbírósg mellett alkalmazott ügyészségi megbízott allandó helyettesül rendelte ki.

§§ **A nevető örökösök.** *Gulöln Mór*, a Foncière hivatalnok a tavaly júliusban meghalt és kétszáz ezer forintot érő vagyonát hagyott hátra. Az elhunyt sógora, *Stern Salamon* biztosítási ügynök most már azt hitte, hogy vége mindörökre a szegénységnek, az örökséget ugyanis ünhatalmulag a saját tulajdonukba vették át apránként. Am jelentkeztek az igazi örökösök és dr. *Gleichmann Lajos* és dr. *Halász Aladár* büntető följelentést adott be Sternék ellen. Az ügyészség ennek következtében *Stern Salamon* és nejt lopás és sikkasztás miatt vád alá helyezte. Ma volt ebben az ügyben a végtárgyalás *Szabó* bíró elnöklelte alatt. A magánvádat dr. *Gleichman Lajos* és dr. *Halász Aladár*, a közzvadt dr. *Farkas* ügyész képviselte, a vádlo'tat dr. *Pollák Illés* védte. A bizonyítási eljárás befejezése után dr. *Farkas* ügyész vádbeszéde és *Pollák Illés* védőbeszéde után a törvényszék *Stern Salamon* sikkasztásban monodta ki büntőnek és ezért egy hónapi fogházra ítélte, amelyet a vizsgálati fogsággal kitöltött, ezenfeül politikai jogai felfüggesztésre és hivatalvesztésre ítélte. Sternét a lopás vétsége alól felmentette. A vádlo't és a védő fellebbezett.

§§ **Az aradi adóhivatali sikkasztás.** Az aradi törvényszék két esztendővel ezelött tárgyalta azt a kilencvenöt ezer forintos sikkasztást, amelyet *Bács Nándor* követett el az aradi adóhivatal kárára. *Bács Nándor* adótáros ugyanis egy a maga, mint a tisztársai rögtönös szükségletei kielégítésére kisebb összegeket vett ki az állam kasszájából és mikor látta, hogy az apránként elsikkasztott összeget nem tudja már előteremteni, ügynököknek adott elsikkasztott pénzt, hogy ezek spekulációkkal előteremtsék az egész hiányzó összeget. Csakhogy a spekulációk nem sikerültek s *Bács Nándoron* kívül *Scheinberger Mór* kávé, *Király Géza* jászágazgatósági számtiszt, *Tenner Rudolf* kereskedelmi ügynök, *Bérczy Alajos*, *Dognár Pál*, *Prodanovics Miklós*, *Kovács Pál* és *Czeplédy Mihály* a vádlo'ttak padjára kerültek. Az első végtárgyalást el kellett halasztani, mert *Bács* örültséget szimulált. Megfigyelték s kiderült, hogy komédiázott. Az ujjab végtárgyaláson aztán *Bácsnak* megjött az esze és teljes beismerésben volt. A törvényszék el is ítélte egy rendbeli hivatali sikkasztásért *kilenc évi fogházra*; *Király Géza* számvizsgáló orgzadaság és bünpalástó-lés vétségeért *hat évi fogházat* kapott, ugyanennyit *Scheinberger Mór* kávé sikkasztás büntetében való bűnrészesség és bünpalástolásért; *Czeplédy Mihályt*

négy évi fogházra, *Tenner Rudolfot* orgzadaság miatt egy évi fogházra ítélte a törvényszék, a többi fölmentette. Kötelezte egyuttal a négy elítéltet egyetemlegesen az elsikkasztott 95.066 forint megterítésére. A nagyváradai kir. itélőtábla *Bács* büntetését nyolc évre, *Király Gézáét* öt évre, *Czeplédyt* három évre szállította le, *Scheinbergerét* helybenhagyta, *Tennerét* pedig fölmentte másfél évre. A kir. kuria V. tanácsa *Bolgár Emil* bíró előadása mellett holnap kezdi meg a terjedelmes bünper tárgyalását, mely előreláthatólag néhány napig el fog tartani.

§§ **Ébredj proletár!** Az *Asztalosok Szaklapjában* jelent meg *Pelczeder* Ágoston vezérelke, amelyben a proletárokat ébresztette s ami miatt az ügyészség osztálygyűlést való igaztással vádolta. Az esküdt-széknek ma ez a pör adott dolgot s *Zsitvay Leo* elnöklelte alatt tárgyalta *Pelczeder* sajtópörét. A vádhatóságot *Halász Lajos* kir. ügyész képviselte, a vádlo'ttat dr. *Pollacek Sándor* védte. Az esküdtek meghallgatván a kir. ügyész vád- s dr. *Pollacek* védőbeszédét, tanácskozára vonultak vissza. Rövid ideig tanakodtak s a vádlo'ttat nem találták bűnösnek és a törvényszék felmentette *Pelczeder*t.

Nyiltér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és közvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmánál, orvosi tekintélyek által a **Lithion-forrás**

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz.
Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
A *Salvator-forrás* igazgatósága *Epe-Jese*.
Budapesten, főraktár *Edesky L. urnál*

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLET-BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alapított 1842-ben.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

Változatlan díjtételek utánfizetési kötelezettség nélkül

Kivonat az 1899. dec. 31-én lezárt mérlegből.

	Frank
Összes vagyon 1899. végén	1,563,961,334-30
Tehertelen nyereséget tartalmazó (felesleg)	248,488,802-64
A biztosítottak között 1899-re felosztandó nyereségek	11,295,336-79
Összes bevétel 1899-ben	305,129,932-73
Összes kifizetések kötvénytulajdonosoknak 1899-ben	136,627,132-38
Érvényben levő biztosítások	5,454,228,894-61

Legszabadlelvih kötvény-feltételek.

Díjtáblázatokkal és felvilágosítással szolgál a **MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG:**
Budapest, IV., Károly-körut 26.
Tekintélyes képviselők alkalmazást nyerne.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Róma, március 20. Az *Osservatore Romano* jelentése szerint a pápa kihallgatáson fogadta *Stadier bosnai* (szerajevói) érseket.

Csehek és németek.

Bécs, március 20. A békéltető-bizottság szakosztálya az albizottság által a választási reform tárgyában beterjesztett jelentésnek még nyílt részével foglalkozott. A nemzeti kuriákra vonatkozó határozmányok részletezése céljából az ügyet újabb megvitatás végett az albizottsághoz utasították. Délután a konferencia a csehsországi tartományi hatóságok előtt használandó nyelv kérdésével foglalkozott.

Körber miniszterelnök hosszabb beszédben elő-

terjesztette a különböző módozatokat, amelyeket a nyelvkérdés törvényes szabályozásánál a pártok eddigi tárgyalásai és nyilatkozatai alapján alkalmazni lehetne. Egyhangúlag hangsúlyozták, hogy a fogadott titoktartást a legszigorúbban megőrzik. A miniszter nyilatkozatai fölötti vitában Engel hangsúlyozza, hogy a csehek az egyenlőség és egyenlőségűs álláspontján vannak, amelyen a Gautsch-féle rendelettel szemben is meg kell maradni. A kormány álláspontjáról csak akkor lehet tiszta képet nyerni, ha a kormány a belső szolgálatban használandó nyelvről való nézetet is közli, bárha ez a kérdés csaknem egy a csehek és az állam közt szabályozandó ügynek tekinthető is.

Fergelt ugyanazt hangsúlyozta a német bizalmiférfak nevében.

A miniszterelnök kijelentette, hogy e kívánságot teljesíti.

A tárgyalást ezután félbeszakították és holnap délután folytatják.

A várnai ütközet.

Várna, március 20. Itt az ellenzék által egybehítt tiltakozó népgyűlést tartottak a tiszteendő ellen. A helyi hatóságok letartóztatták a gyűlést rendezőit. A tömeg ki akarta szabadítani a foglyokat; a csendőrség kilőtt a népre, amely alkalommal négy ember életét vesztette és többen megsérültek.

A szünő sztrájk.

Aussig, március 20. Az aussigi sztrájk befejezettnek tekinthető. Valamennyi bányában csaknem teljes számmal dolgoznak. A tüntetések miatt 23 ember ellen tettek bünvádi feljelentést.

Dux, március 20. Tizenhat aknában teljes munkára, a többiben a munkások kétharmad részével dolgoznak. Ossegeben két sztrájkvezetőt megfenyegettek a sztrájk eredménytelen befejezése miatt, úgy hogy menekülniök kellett. A Walpurgis-akna munkásai tegnap kiereszkolták a 8 órai munkaidőt azzal, hogy korábban hagyták el a bányát. Holnap ezeket a munkásokat nem eresztik többé a munkába. A legutóbbi tüntetésekben való részvétel miatt 8 embert letartóztattak.

Pilsen, március 20. Valamennyi aknában néhány kisebb csoport kivételével az összes munkások munkába állottak, de utóbb ezek a csoportok is jelentkeztek munkára.

Teplitz-Schönau, március 20. Az aussig-komortani barnaszénmedencében a bányamunkások sztrájkja megszűnt azzal, hogy a munkások föltétlenül munkába állottak. A 107 nagyobb akna majdnem mind teljes üzemben van. A dolgozó munkások száma ma több mint négy ötödrésze az eredeti munkaerőnek. A bányák némely részében most még nem lehet dolgozni. Ma a bányák teljesen megmunkálhatók lesznek, valószínűleg foglalkozást talál a többi munkás is.

Falkenau, március 20. A helyzei változatlan, mert a bányatulajdonosok engesztelő hangu határozatait csak ma közzölték a sztrájkokkal.

Erz, március 20. Valamennyi bányában dolgoznak a munkások.

Műsoran, március 20. A miesi kerületben megszűnt a sztrájk. A munkások, egy kis töredék kivételével, mind munkába állottak.

Trautenau, március 20. Ma a schatslari szénbánya vidéken 6013 munkás állott munkába. A munkások többi része majdnem teljes számban jelentkezett a munkára, úgy hogy a sztrájkot a schatslari szénbányavidéken befejezettek lehet tekinteni.

A pestis.

Adelaide, március 20. Tegnap itt öt pestises megbetegedés fordult elő.

Sidney, március 20. Itt ismét egy halálozás és két megbetegedés fordult elő, nyilván pestis következtében.

Bánya-robbanás.

Mährisch-Ostrau, március 20. Ma délután a polnisch-ostraui Teréz-tárnában az Osmana-telep egyik elfeledett szakadékában bányalégrobbanás történt. Két vajú, aki a felügyelő tilalma ellenére a robbanás színhelyére ment, súlyos égési sebet szenvedett. A robbanás oka még ismeretlen. A járási bányabívaltal a nyomozást azonnal megindította.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, március 20. (Gabonapiac.) Amerika bányadabbir irányzata annyira befolyásolta itt a hangulatot, hogy buza ¼, rozs ½ márkát vesztett árából. Zab bányadt. Az idő boros.

Liverpool, március 20. (Gabonapiac.) Buza részben ¼ p-vel drágább, amerikai tengeri változatlan, egészen ½ p-ig olcsóbb. Liszt változatlan. Az idő boros.

New York, március 20. A nebraskai demokrata párt olyan politikai programot fogadott el, amely teljesen megfelel annak, amelyet Bryan proklamált arra az esetre, ha fölléptetik elnökjelöltnek. A program az arany és ezüst értékvizonyának 16:1 arányában való megállapítását kívánja, a portorikói tarifára vonatkozó republikánus mozgalmat elléti és végül hadat üzen a trusztoknak és az imperializmusnak. A populisták nagyjából ugyanezt a programot fogadták el.

New York, március 20. (Értéktábla.) Váltó Londonra 4.82 1/2%. Váltó Párisra 5.18%. Váltó Berlinre 94.9%. Ezüst 60.1/8%.

New York, március 20. (Terménytábla.) (Zárta) Gyapot: New Yorkban helyben 9.14/16 (9.14/16). Áprilisra 9.51. (9.39). júniusra 9.43. (9.33). New-Orleansban helyben 9.7/16. (9.7/16). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphianban 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsír: Western steam 6.35. (6.40). Rohe és Brothers 6.65. (6.70). — Tengeri irányzata állandó. Márciusra —. —. —. Májusra 42.1/2%. (42.7/8). Júliusra 42.5/8%. (42.7/8). — Buza irányzata szilárd. Piros ószi helyben 79.7/8. (80.—). Szeptemberre 73.1/8. (73.—). Márciusra 76.3/8. (76.1/2). Májusra 73.1/8. (73.—). Júliusra 73.1/4. (73.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.5/16. (8.5/16). Áprilisra 6.75. (6.80). Júliusra 6.75. (6.80). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — Cukor: 3.15/16. (3.14/16). — Ón: 32.80. (32.—). — Réz: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 20. (Terménytábla.) (Zárta.) Buza irányzata szilárd. Márciusra 65.7/8. (66.3/4). Májusra 66.3/8. (66.3/8). — Tengeri irányzata állandó. Májusra 37.1/4. (37.1/2). — Zsír: Márciusra 6.—. (6.05). Májusra 6.05 (6.12). — Szalonna short clear 6.22. (6.30). — Sertészsír: Februárra —. —. —. Májusra 11.30 (11.32). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sz. J. Nyitra. Clair Vilmos kettős minőségben, mint újságíró, s mint a F. M. K. E. titkára jelent meg a szabadsajtó lakomáján.

Sándor. Miskolc. 1. Nem illik. 2. A miniszter kivételesen megengedheti, de nem hiszük, hogy megengedje. 3. Ha a pénzt előre befűldi, a kérdéses mennyiséget 14 forintért megkaphatja.

Marguerite Noire. Annak idején az összes lapokban közzé lesz téve. Még nincs kitéve az ideje. — Margit. Nem használ, de nem is ártalmas. — Nyomdász. A Grafika kiadóhivatala: VIII. Bezeredy-utca 13. a Grafikai Szemle kiadóhivatala pedig: V. Hold-utca 7. sz. a van. — L. E. Már válaszlottunk. Méltóztassék az üzenetet egyik legutóbbi számunkban megkeresni. — 110 549. sz. előfűzető. Lakása: IV. Magyar-utca 30. Személyesen kell vele konzultálnia. — W. Gy. Almás-Fűtő. A tiszták aranyzsinórral szegélyezett gallért s rangjuknak megfelelő számú arany rozettát, az altisztek ezüst gallérszegélyt s ezüst rozettát viselnek. — E. Gy. Budapest. Penny Irén enekelt. — Vasuti altiszti kör. A kérdéses már napok előtt válaszlottunk. Ha utána néznek, meg is találják a vonatkozó üzenetet. — Euda. Ebben az ügyben méltóztassék Cziky Lajos urhoz, a Budapesti Újságírók Egyesülete vigalmi bizottságának elnökéhez fordulni. — E. I. Halmi 1. Minden beküldött könyvről számot szoktunk adni. 2. A kiadóhivatal már megküldte a regény hiányzó részeit. — D. M. K. Kupányi. 1. Dreyfus Carpentrasban tartózkodik. 2. Ilyen kitéleptésről nincs tudomásunk. — N. S. Szeged. Levelét megkaptuk s a kérdésre válaszlottunk is már. Azt, hogy a kérdészt mérnök lakását nem tudjuk. Annyi bizonyos, hogy Budapesten nem lakik. — Politikai előfűzető. 1. Uralkodói kötelességei vissza szolgáltatták Bécsbe. 2. Olyan könyv még nem jelent meg. — P. I. Ha a Budapesti Napló legutóbbi számaiban utánané, megtalálja válaszlottunkat. — V. M. Az igazságügyminiszterhez folyamodjék. Legjobb, ha audienciára megy s kérélmét személyesen adja elő. — Kaposvár. A régi egy krajárosokat kivették már a forgalomból. Azokat csak a budapesti fővágháznál, a központi állampénztárban váltják be. — H. J. Nagy-Beskerék. Dr. V. A. lakása: VII. kerepesi-ut 70. B. F. lakása: IX. ker. Lónyay-utca 9. sz. — Vasuti. A vasuti tiszti tanfolyamra vonatkozó pályázatot júniusban szokta kiírni a kereskedelmi miniszter. Akkor a pályázati föltételek is közölve lesznek az összes lapokban. — Bakony. Méltóztassék Buzi Géza urhoz, az Ebtenszteszi Egyesület titkárához (VII. Kerepesi-ut 22.) fordulni. — Dr. E. Petroszény. Úgy tudjuk, hogy a Pressé és a Fremdenblatot olvassa. — Szabad. Ha a szülők megengedik a levelezést, szabad. — Szerény. Iskolai feladatok megírására nem vállalkozhatunk. — L. G. Koronakeres-utca. Annak az intézetnek az igazgatószámból, mely az érettségi bizonyítványt kiállította, kérjen másolatot. — H. J. Környöcbánya. A levélre már válaszlottunk. Egyik legutóbbi számunkban meg fogja találni üzenetünket. — G. L. B. Komló. A Rózsá-utca a VI. kerületben van. — E. G. Budóki-Váralja. Elég, ha így

cimezi a megrendelést: Redaction Petit Journal, Paris. A posta megtalálja. Előfizetési ára negyedévre 15 frank. — H. J. A Szamaritánus-Egyesületnek a Szt.-Rókus-kórházban van az irodája. Elnökneje: gróf Wenckheim Frigyesné.

Sorsjegyek.

M. Gyné 13. Magyar Bazilika-sorsjegvei közül a 7827—003. számú 12 koronát nyert, a többi nem húzták ki.

R. Gy. Eger. A szerb sorsjegyek közül az 5754—03. és 5754—45. számúak egyenkint 12 1/2 frankot nyertek; a többiek semmit.

115 624. számú előfűzető. 1. Osztrák vöröskereszt sorsjegyei nem nyertek. 2. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület sorsjegyeinek húzása már január 15-ikén megvolt.

Omega. Magyar vöröskereszt sorsjegye (5490—34) 13 koronát nyert, a többi nem húzták ki.

S. Gy. Nagy-Mihály 7953—8. 441—35 számú Magyar vöröskereszt sorsjegyei egyenkint 13 koronát, 3942—06 számú Jósiv sorsjegye 4 koronát nyertek.

M. és L. Nagy-Borosnyó 1937—04. 1890—45 számú 490-es Jelzőlog sorsjegyei egyenkint 200 koronát nyertek.

K. B. Nagyvárad. Osztrák hitelsorsjegye 400 koronát nyert.

E. V. Gyurgyevó 4953—72 számú Magyar vöröskereszt sorsjegye 14 koronát nyert.

F. J. Hódmezővásárhely 3043—004. számú Jósiv sorsjegye 12 koronát nyert.

Sziliágynagyfalusi tanfűzető 5425—98. számú Jósiv sorsjegye 13 koronát nyert.

N. J. Szentés 3245—64. sz. Jósiv sorsjegye 4 koronát, 6984—97. számú Jósiv sorsjegye 50 koronát nyert.

S. S. Clary sorsjegye 60, Pálffy sorsjegye 60, és Waldstein sorsjegye 30 forintot nyert.

L. Ö. Baja. — H. M. Zala-Szent-Grót. — G. Zs. Gelsa. — E. L. né Békés. — Sch. F. Baja. — Fincómitó. — Baranya-János. — Szerencse. L. J. D. Ipolyda. — M. A. Zólyom. — R. G. Sátoralya-Ujhely. — M. Gy. Less. — K. D. Bakony-Szobathely. — K. K. Lengyelbő. — T. M. és társa. — Erdélyi. — J. S. Hajdu-Szoboszló. — Dr. K. S. Sasvár. — H. K. Dákom. — H. E. Nagy-Gerjen. — K. M. Bér. — F. M. Tass. — Sz. V. Emőd. — H. A. V. N. Petroszény. — Dr. Sz. S. Temesvár. — W. G. Tárkány. — T. R. L. 15986. — Sz. S. Budapest. Dr. M. M. Selmecbánya. — E. R. Marcellháza. — W. M. E. K. Váralja. — P. M. Telek. — M. Gy. Nyitra. 112 418. sz. előfűzető. 118 293. sz. előfűzető Déva. A. Adolf. Régi előfűzető Magyar-Szűke. E. K. Budapest. W. J. Pusztai-Károlyi. Gy. F. F. V. Ersekújvár. Sz. F. Makó. S. P. Torontál-Aimás. K. M. Szász-Régen. L. Zs. L. B. Ostoros. K. K. Paks. K. S. Körmend. K. Gy. Selyp. M. J. Budapest. E. J. Ó-Buda. B. P. Mármaros. Sziget. K-r Mór. sorsjegyeik nem nyertek.

Napirend.

Naptár. Szerda, március 21. — Római katolikus: Benedek ap. — Protestáns: Benedek. — Görög-orosz: (március 8.) Teofilakt. — Zsidó: Veadar 20. — A nap két 5 óra 45 perccor. — Nyugszik 5 óra 57 perccor. — A hold két este 11 óra 35 perccor. — Nyugszik délelőtt 7 óra 45 perccor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A fűszerkereskedők egyesületének Gelléri Mór-felolvasása.

„Iparpolitika hajdan és ma” cím alatt, este 9 órakor.

A V. kerületi polgári kör közgyűlése este 6 órakor a Kőr Arany János-utca 30. sz. a helyiségében.

A Szabad Lincenban, a Műegyetem pótépületében (VIII. Eszterházy-utca 1/b. szám) délután 6 órakor előadást tart Guttenberg Pál: A magyar városok társadalmi fejlettségéről.

Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Az országos gyermekvédelmi egyesület választmányi ülése délután fél 6 órakor az V. ker. Markó-utcai törvénykezési palotában, félészt 15. ajtó.

A Lovdaly Zeuszánna jótékony nőegylet hangversenye este 7 órakor.

Stark Ludovika hangversenye a Royal-szálló disztermében este fél 8 órakor.

Nemess-kidállás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Szekely-kidállás a Nemzeti Szalonban, nyitva egész nap. Belépő díj 50 fillér.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9—1-ig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-6-ól délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusítókat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda szíves nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás konyhaterem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újjonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza Is-6 rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy hír.

(Feltalálták a tüdővész szörnyét.)

Szalmáskunyhóban és fényes palotában
 Ül egy-egy sápadt, halavány beteg,
 Egy hír hallatán fény gyúl ki szemükben,
 És szívük-lelkük titkon megremegek.

Egy röpke hír, melyből a szenvedőnek
 Oly sok remény és annyi üdv fakad,
 És mégis . . . a szegény halálra válnak
 Elni . . . minő szokatlan gondolat!

Ám, ki már sorsába beletörődött:
 Hogy kora vesztét nem kerüli el,
 S megszokta gondolatát a halálnak,
 Megszokja azt is, hogy: — élnie kell!

Veszelet Károly.

+ Csóktarifa. Egy angol statisztikus azon fíradozik, hogy megállapítsa a csóktarifát és pedig bírósági ítéletek alapján. Az eddigi adatokból az tűnik ki, hogy legköltösebb az özvegy asszony csókja. Branigav József chicagói lakost nemrégiben huszonnégy forint bírságra ítélték, mert arcon csókolt mrs. Maggie Oberlet, egy özvegyet. Ugyanannyit kellett fizetnie egy Hentmann Van Ripen nevű patersoni férfinak, aki szintén özvegy asszony csókjára vágyott. De még rosszabbul járt Auguste Rochefort Lyonban, aki egy gyönyörű fiatal özvegyet szerződöttetett az iktetőbe az íróképhez és egy reggel homlokon csókolt, mint mondotta, üdvözlésképpen. Ezért fizetett hatvan forintot. Egy hölgy Chicagóban vallásos felbuzdulásában megcsókolt egy papot. Ez tíz forintba került. Paris egyik külvárosában egy asszonyság félannyi bírsággal szabadult meg amiért csókkal illette Lavoisier plébános urat. A rideg törvény azt is tiltja, hogy valaki a menyasszonyát, vagy akár a feleségét is nyilvánosan megcsókolja. Egy párisi bérkocsist a múlt hónapban huszonöt frank pénzbírsággal sújtották, amiért a vendéglőben megcsókolta a feleségét. Szóval ilyen körülmények között föltétlenül olecsobb a házasság embereire nézve, ha odahaza érkeznek. És a szerelmes kocsis meg ki is jelentette, hogy máskor sem fog visszariadni attól, hogy a feleségét bárhol is megcsókolja. Egy Bridgeportból való ur harminc napi fogságot szenvedett el, mert megcsókolta mrs. W. Becket, aki férjes hölgy. William Horfornek, Genova Countyban százötvenegyet csókért kellett felelnie, amelyet egy fiatal asszonytól rabolt. A büntetése háromszázhatvan forint volt. Vannak aztan engedékenyebb vidékek. Így Wilmingtonban a rendőrfőnök ezt jelentette ki:

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irtá: MOLNÁR FERENC

(16)

Aztán úgy álltak ott kis ideig. Az orosz a szájjához szorította a madárbrőri finom asszonyi kezét. És érezte az csókján, hogy ez kevés neki. Az asszony szinte szomorúan nézte. Majd halkán mondta:

— Nézze, Toganov ur. Maga az egyetlen ember, akit én itt szeretek. Már úgy. Lehetett volna a barátom. A pajtásom. És szerelmes. Nagyon kár . . .

Az orosz elfordult. Talán sirt. Kiment csöndesen, megnyugodva. Lement a lépcsőn, a kis tere. A gépész a napon ült és pipált, a gépész nagyon irigyléremélt ember volt. Még fölnevezett egyszer az ablakra. Éva a himzése mellett ült és nem himezett. Ez jól esett neki. Valami csöndes, szinte jóleső szomorúsággal ment át a téren, el a másik tarna felé. Ilyen törékeny egy orosz vegegy — gondolta.

A doktor jött vele szembe Wurmral. Nem is kérdezett tőlük semmit, azok mégis feleltek:

— Rosszul van, nagyon rosszul.

— Kicsoda?

— Kicsoda? Hát a Jolán. Láza van. Ezt is az az asszony csinálta.

Wurm egészen sápadt volt. Az orosz a szép, a finom, az illatos asszonyra gondolt.

— A völegénye feléje se néz — mondta

Wurm. A doktor pedig hozzátette:

— Az is bolond.

Azzal elváltak. A nap nagyon szépen süttött, az olvadás illata lengett körülöttük. A valahol nagyon messze már sarjadt tavasz idáig szokatlanul a langyos levegőben. Az orosz lefelé

— A csóknak nincs piaci ára!
 A hollandiai főbíróvárszék pedig ezt tartja:
 — Egy hollandiai lány megcsókolása — nem sértés.

+ Elysée-esték. A világiállitás megnyitása alkalmából, amelyek április 15-ikére tüztek ki, az ünnepségek egész sora kezdődik az Elyséeben és pedig az első április 16-ikán. Ez alkalommal a különböző nemzetek kormánybiztosai lesznek hivatalosak egy nagy estére, amelyet lezesszámok tesznek változatossá és bál fejez be. Az ünnepségek megtartására szánt termel az Elyséenek valószínűleg nem lettek volna elég tágasak a sok meghívott befogadására, azért az Elysée egyik szárnyát is rekonstruálták erre a célra.

+ Lakodalmi szokások. Érdekes adatokat közöl a *Debreceni Újság* a krassószörényi lakodalmi szokásokról. Az esküvő után a nászasszony estefelé ujonatuj kis csöbröt hoz félíg vízzel töltve s virágokkal, szalagokkal, kendőcskével díszítve. Ezt az udvarban felállított asztalkára helyezik, a menyasszony és völegény melléje állanak s ott várják, amíg a vendégek egyenkint kijönnek, s mindenkiüjögépznt dob és egy csepp pálinkát tölt a csöbörbe, a bőség jeléül. Miután megtelt a csöbör, a menyasszony és völegény leemelik az asztalról s a nászasszony és koszorusasszonyok kíséretében a kertbe viszik, ott a tartalmát egy fá tövébe öntik. A pénzt összeszámlálják és elteszik. Éjfélkor a menyasszonyt a kamrába vezetik, ahol az édesanyja és a nászasszony, néhány néne és a legmeghittebb barátó segédkezése mellett leszedik a menyasszony fejéről a koszorut s fölteszik a kontyot, melyet azután egy patkóalakú vastag drót köré tekernek s az így feszesen körülesavart hajfonatot még oda is varrják a dróthoz. Erre jön egy kis főkötő, amely bárminő egyszerű lehet. Ezután a völegény ajándékozta selyemkendővel, vagy fátollal hátrakötik az új menyecske fejét, úgy, hogy a kendő vagy a fátoll a sarkáig érjen, reá diszül két-három sor pénz jön, s az egészet bársonyszalagokkal és füvegyöngyökből való boglárkával erősítik a kontyhoz. A menyasszonyt azután bevezetik a házba s előbbi helyére ültetik a völegény mellé. Ezután külön-külön beviszik nekik az ajándékokat. Ajándékot, bármily csekélyek, mindenki hoz. Következik az ajándékok kihirdetése. Ezt rendszeren egy oly idősebb férfi végzi, aki elég jó humorú és jól tudja a szokások verset. Az ajándék-hirdető felállva, a letakarra behozott ajándékokat egyenkint átveszi s amennyire lehet, észrevétlenül a ködmőne alá rejti, ezzel kezd humoros monológját. E monológban az ajándék szépségét, értékét kiemeli, az ajándékozót megdicséri és megnevezi, végül pedig előhúzza az ajándékot s úgy tartja, hogy mindenki jól szemügyre vehesse, aztán odanyújtja a menyasszonynak. Az új

ment, a másik kettő csöndesen baktatott fölfelé. És a doktor elgondolta, hogy ha Éva nem jött volna a faluba, a vegyész most a laboratóriumában ülne, Wurm könyvelne s ő pedig otthon pipálva olvasná az újságot.

De az asszony eljött a faluba.

XI.

A doktor nagyon csalódott, amikor azt hitte, hogy párbajorvos lesz. Elmúlt egy nap és senki se jelentkezett. Ritter von Sterk, akinek a füléhez jutott a veszekedés híre, tapintatos ember volt, s nem akart kéretlen békítő lenni. Az első egyenetlenség ugyan kellemetlen órákat szerzett neki, de föltette magában, hogy addig semmit se tesz, amíg a felek egyike be nem jelenti neki a dolgot. Ráér majd akkor közbelépni. Különösen az bántotta, hogy az asszony miatt veszték össze.

De egyik se szólt semmit. Kezdte azt hinni, hogy volt eszük, s ide ebbe a kis fészekbe nem hozták magukkal a párbaj ostobaságait. Másnap este azonban már nem bírta, s magához hívatta bizalmasát, Vértést.

— Mi van ezekkel?

Vértés, a kis fontoskodó előbb előadta a dolgot, úgy, ahogy a kaszinó ebédlőjében megtörtént. Végül azonban kénytelen volt kijelenteni, hogy nincs tudomása egyébről. A huszonnégy óra már elmúlt és senkit sem kértek föl a segédkezésre.

Evvél ugyan nem lett okosabb az igazgató. Nyugtalanul tért aludni. Nem tette föl az izgága Richterrel, hogy ilyesmit elnyel.

Richter nem is nyelt el semmit. A fiuk csak éppén egy kicsit a maguk gusztsusa szerint intézték el az ügyet.

Richternek aznap delután lenni, a nagy aknában volt dolga. Ot óra lehetett, amikor robbantottak. Ahogy ment a legalsó járaton, egy szaladó munkás megkapta a kariát és magával rántotta:

— Robbantanak.

menyeosko csaknem egészen eltűnik az ajándékba kapott kendők, kalácsok és egyéb mindenféle halma-zában. Igen rossz néven venné az ajándékozók bármelyike, ha ő róla megfelledekezne az ajándék-hirdető, akinek az a fő kötelessége, hogy ne ismétljen meg semmit és mindig új ötlettel álljon elő.

+ Telepátia. Mr. Frank Pratt, egy chicagói ügyvéd nemrégiben táviratot kapott, hogy körülbelül egy esztendő óta a Filippinákön élő ikerestvére meghalt. A táviratot, mint a chicagói ügyvéd több barátja bizonyítja, már megelőzte egy „telepátikus hír”, s az eset olyan különös, hogy Észak-Amerika tudósai, köztük dr. Johns Quakenbos, a kolumbiai egyetem tanára, dr. Osgood Mason, a Psychical Research Society tagja és a telepátiairól szóló kitűnő műnek a szerzője is foglalkozik vele. Az ikerestvérek, miután a jogot elvégezték, csakhamar keresett ügyvédekévé váltak. Annnyira hasonlítottak egymáshoz, hogy a szüleik is alig tudták őket megkülönböztetni. Mozdulataik, szokásaik, minden lépésük ugyanaz volt, még a hangjuk is teljesen megegyezett. Hasonlatosságuk annyira ment, hogy hüvelykujjuknak a lenyomata is egészen ugyanaz volt. Pedig a tudósok állítása szerint nincs két ember, akinél az egyforma lenne. Mind a ketten azonkívül huzódottak a házasságtól. 1898-ban a harminc éves ikerestvérek elszakadtak egymástól. Fred Pratt, aki meghalt, keletre utazott, ellátogatott Kínába, Japánba, Szingapurba, végül Manilába ment, ahol egy ideig maradni is akart. Legutolsó levelében azt írta a testvérenek, hogy nagyon jól érzi magát, mivel az éghajlat nagyon kedvező ránezve. Ezt körülbelül öt héttel a halála előtt írta meg. Egy este, februárban, Frank Pratt Chicagóban fontos iratának a vizsgálása közben hirtelen, mintha a testvére hangját hallaná. És ez a hang így szólt:

— Élj boldogul Frank, mi elváltunk — nem vagyok többé.

Rémülten sietett a chicagói ikerestvére a táviró-hivatalhoz, s néhány szónyi kérdést intézett Manilába. Csaknem ugyanabban az időben adták fel Manilában az elhunyt barátai is a táviratot, amelyben a halálosóletet bejelentik. Hanam a „telepátikus távirat” gyorsabb volt, s óránként tizenegyszer tengeri mérföld sebességgel három nappal előzte meg a rendes távirati híradást.

+ A kísértetek és a fokhagyma. A *Revue des traditions populaires Romániáról* közöl érdekes cikkeket, amelyben szó van a kísértetekről. Kísértet a romániai néphit szerint az az ember lesz, aki életében nem evett fokhagymát. E szerint a fokhagyma, amely az életben sokszor olyan kellemetlen, a halál után legalább föltétlen nyugalmat biztosít. Akik pedig megvetették, a siron tul nyughatatlan léttel fizetnek. Az ilyen embereknek a sírját „egy kis nyilás-

Szaladt ő is és egy szomszédos, félkör alakban kivájt üregben ült le, hogy kivárja a robbantást. Ott már akkor volt vagy husz bányász. A köveken gubbasztottak, pipáztak s előttük a földön égett a méceses. A kis üreg hamar megtelt pipafüsttel, a komisz dohány marta a szemét. Mind hallgattak ebben a várakozó perében, s ekkor a nagy csöndben hallani lehetett, amint alattuk, fölöttük, körülöttük mindenfelé kopácsoltak az emberek. A vastag sziklákon át száz meg száz apró, halk koccantás hallatszott, rendetlenül, hol lassabban, hol gyorsított ütemben. Aztán egyszerre tompa, visszhangtalan dördülés vágott a csöndbe, kövek közé fojtott nagy, erős hang. Utána mindjárt egy másik, kisebb pukkanás. És jött a kénfüst, köhögtek, dörzsölték a szemüket. És mindjárt szét is széledtek.

Richter egyedül maradt a most már sötét üregben, amelynek rejtett folyosóin egymás után haltak el a sárga lángok, meg az emberi szavak. Csönd lett megint, ismét hallatszott az a végletlenül halk kis kocogás — mintha félnék madarak kocogtatnának valami vastag ablakon.

Tudta a járást, s az egyik folyosó felé indult, hogy a felvonó géphez jusson. A folyosó elején haladt még, kelletlenül, összehúzódva, hogy a víz a nyakába ne csöpögjön, nagyokat lábolva a cuppogó agyagban, amikor messze valahol egy imbolgó fénypontot látott meg. Arra felé már hónapok óta nem dolgoztak, s mindjárt valami lopásra gondolt. El akarta oltani mécesését, hogy megleshesse a titokzatos alakot, azonban látta, hogy a világozás egyre közelebb jön. Szaporábban lépkedett feléje, s a folyosó közepe felé már látta is a közeledő emberi alakot.

Bajtár volt.

Hamarjában nem tudta, szóltanul menjene el mellette; vagy tegyen-e úgy, mintha siene, s mondja, oda se nézve:

— Szerencse föl.

(Folytatása következik.)

ról ismerik meg, amelyen a lélek kijár." A nyughatatlan lélek el-eltávolog és mindenkire ezt a kérdést intézi:

— Ettől fokhagymát?

Ha a kísértet ezt kérdezi, arra nem szabad válaszolni. Az a boldogtalan halandó, aki nem vigyáz magára, nyomban megnemul. Akkor pedig rögtön meg kell dörszólni a vállait, a szívet és lábát, azonkívül az ablakokat, az ajtókat, az ökrök szarvait, mire a kísértet eltűnik. A kísértetek között élő emberek is vannak. Vannak nyughatatlan lelkek, akik éjszaka oda hagyják földi hüvelyüket és más, lehetőleg állati testekbe bujnak. Az elhagyott test mozdulatlanul marad mindaddig, amíg a lélek haza nem tér. Hanem a világot sem szabad az elhagyott testet a helyéről elmozdítani. A lélek nem találja meg újra és nem igen fáradna azzal, hogy megkeresse és elárvultan repüljön a légkörben jobb világok felé.

Ötletek.

Ha a valótlanság egy napos, akkor hazugság. Ha egy éves, akkor nem igaz. Ha száz éves, akkor legenda. A takarékoság erény, de mint a többi, szintén kénytelen.

A farsang napjaiban józan emberek se resteltek hirdetni, hogy bolondok. Hamvazó szerdával megkezdődik az az idő, amikor bolondok nem restelnek hirdetni, hogy józanok.

A: Mond, sohse vetél a feleségednek ókszert?

B: Sajnos egyszer és egész életemben bánom.

A: Igazán? Mi volt?

B: (sohajtván) Jeggyűrű.

A: A győzelmet mért ábrázolják mindig női alakka?

B: Majd megtudod, ha megnősülsz.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Tözsdeválasztók értekezlete. A budapesti áru- és értéktözsdeknek e hó 27-én tartandó közgyűlésén lejár a tözsdeválasztók mandátuma. A választásokat előkészítő bizottság ma délután látogatott értekezletet tartott a tözsde egyik termében. Az értekezletet Gál Károly, a budapesti közúti vaspálya-társaság képviselője, nyitotta meg, üdvözlőve a szép számmal megjelent választókat. Röviden előadta az értekezlet célját s felhívta az egybejűtöket, hogy válasszának elnököt a gyűlés vezetésére. Az értekezlet egyhangúlag Gál Károlyt választotta elnökül, társelnöknek Reich Lajost, jegyzőnek Adler Sándort.

Gál Károly elnök erre rövid beszédben figyelmeztette a választókat, hogy csak oly férfiak töltsenek ki a választások alkalmával bizalmukat, akik az intézménynek diszere valának. A tözsdeválasztók tudvalevőleg negyven tagja van. *Selincsek* Henrik és *Weisz* Berthold a múlt évben tisztségükről lemondtak (Sajnáljuk!) s így, ha az értekezlet elha-

tározza, hogy a régi 38 tagot a tanácsban megtartani óhajja, akkor csak két tanácsosi állás töltendő be. Reméli, hogy a választók, ismert tapintatosságukkal meg fogják tartani azokat a férfiakat, akik tisztességüknek minden tekintetben meg tudnak felelni s akik be tudják bizonyítani, hogy azok a támadosok, amelyek az utóbbi időben a tözsdeválasztókat érték, alaptalanok.

Reich Lajos ugyancsak arra hívja fel a választókat, hogy oly férfiak válasszának be, akik a tözsde és a tözsdeválasztók igényeinek meg tudnak felelni, akik a kereskedelmet meg tudják védeni, s nem az agrártörekvések szószólói.

Azél Géza nem ért egyet azzal, hogy csak két tözsdeválasztói állás töltendő be. Negyven állás vár betöltésre annál is inkább, mert a tözsdeválasztó eddigi működésével nincsen megelégedve. Ismer örökös főispánokat, örökös főrendiházi tagokat, de örökös tözsdeválasztókat nem. Indítványozza, küldjenek ki egy szűkebb körű bizottságot, amely mind a 40 állásra megjelölje a jelölést, s terjeszse e névjegyzéket egy újabb értekezlet elé.

Hegedűs Dezső szerint a kereskedelemnek nagyon sok az ellensége. Ma már nemcsak védekezni kell, hanem a támadosokat visszaszorítani. Azért oly férfiakat kell a tanácsba kiküldeni, akik lelkesednek az ügyért.

Heilberg Vilmos hevesen támadja a tözsdeválasztók működését. Szemére veti, hogy bagatell-ügyeket évszámra hivatol. A legtöbbet el se járnak az ülésekre, s a tisztséget csak azért fogadják el, hogy a tekintélyüket emeljék. A tözsdeválasztókat szorító alapon meg kell rostálni.

Wellisch Leo azt hiszi, hogy a tözsdeválasztók nem érdemelik ki kemény kritikát, mert kötelességének, talán egy-két tag kivételével, általában megfelel. Indítványozza, hogy küldjenek ki egy szűkebb körű bizottságot azzal az utasítással, hogy az eddigi 38 tanácsost lehetőleg tartsák meg.

Gross Andor, *Vári* Edé és dr. *Sinkó* Ármin felszólalásai után az elnök felvette a kérdést, vajjon az értekezlet csupán két tözsdeválasztói állás, vagy pedig mind a negyven állás választás alá kerülését kívánja-e?

Az értekezlet többsége szavazás útján mind a 40 állásnak új választás alá kerülését határozta el és egy 12 tagból álló szűkebb körű bizottságot küldött ki a kandidáló névjegyzék összeállítására.

E kandidáló bizottság csütörtökön délután fogja ülést tartani.

Az Országos Iparoktatási Tanács ma délelőtt *Matkovits* Sándor elnöklésével teljes ülést tartott. Napirenden volt a vállás- és közoktatásügyi miniszter leirata a *Magyar Hőstársasági Iskola Egyesület* háztartási iskolájának szervezeti szabályzata tárgyában. Ezenkívül foglalkozott a tanács a főváros közlemben, Rákos-Keresztúr és Rákos-Csaba közt 1000 munkás család részére létesített *Munkásokon* telepen szervezendő nőipariszkola ügyével. A tanács kimondta, hogy ily intézet létesítését kivanatosnak tartja. Megállapította az építési tervet, a tanács feladta a szakrajzoktatásnak részletes tananyagát, a nem magyar tanulóknak tanoncsikolák tantervének kidolgozására bizottságot küldtek ki, végül pedig kimondták, hogy az ipari csokiszkolák fém- és gépipari osztályainak végzett tanulói csak hat hónapi gyakorlat után tehetnek szögéprevezető vizsgát.

Az Országos Iparoktatási Tanács ma délelőtt *Gaul* Károly elnöklése alatt ülést tartott, amelyen *Bóth* Miksa tartotta meg előadását az üveg a műiparban című. A szakosztály nagy tetszéssel fogadta az érdekes, tartalmas felolvasást és az előadónak jelezte, hogy a közönség, Napirenden került a kereskedelemügyi miniszter leirata az építőiparosok követeléseinek biztosítása ügyében az asztalos- és ezzel rokoniparok szempontjából. Ez ügynek tárgyalásában a jelenlévők élénken vettek részt. A kérdéshez hozzászóltak *Lefkovics* Ignác, *Szabó* György, *Braunslein* Mór, *Tólos* Pál, *Richter* Anil és *Neuschloss* Marcel. Az utóbbi azt az indítványt terjesztette elő, hogy a szakosztály kérje fel az országos iparoktatási igazgatóságot, hogy az üléseken kifejtettekhez képest minél előbb tegyen felterjesztést. A vita folytatását egy ültágu bizottságra bízta a szakosztály, amely bizottság holnap délután öt órákor fog ülést tartani.

Az Államvasutak építkezései. A M. Kir. Államvasutak vonalainak néhez sűrűsödő felépítményre való elállítására az 1900—1903. évekre terjedő munkaprogramma a vágvölgyi vonalat is felvette a kereskedelemügyi miniszter. A vágvölgyi vonalon ugyanis, mint a német-keleti forgalom természetes utirányán, egy személy-, mint az áruforgalom folyton emelkedőben van. A személyforgalmi igények kielégítése céljából már a múlt évben egy második gyorsvonat-párt vezetett meg, amely a berlin—budapesti viszonylat utazási időtartamát 22 órától 17 órára szálította le. Folyó évi május hó 1-től Berlin és Galantha közt a marnegegi vonalon közlekedő ostendei és keleti expresszvonatokhoz csatlakozólag naponta expresszvonatok fognak közlekedni, ami által a berlin—budapesti ut időtartama 16 órára redukálódik. A személyforgalmi igényeket most már szükséges abban az irányban továbbmenőleg kielégíteni, hogy az utazó közönségnek lehetőleg tetszőleg rendezes menetidőket köváltasson nélkül Berlinből Budapestet át Konstantinápolyba és viszont utazni. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha a vágvölgyi vonal teljesítő képessége egy a vonatok száma, mint a menetsebesség tekintetében kellőképp fokoztatik, aminek viszont a néhez sűrűsödő felépítmény a mellőzhetően előfeltétele. Megemlítjük, hogy a miniszter által jóváhagyott program a 152 kilométer hosszú vonalról 1900-ban 25, 1901-ben és 1902-ben 40—40 és 1903-ban 47 kilométer hosszúságban fogják a néhez sínket lefektetni.

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság. A budapest—szentendre—dömösi hajóvonalon érvényesítő új díszabás a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közlése szerint április 1-jével, illetve a szentendre hajóvonalon ez ideig megkezdésével, a budapest—szentendre—dömösi vonalon eddig érvényben állott külön díszabás új kiadásban jelenik meg. Ebben az új kiadásban az eddig kracarokban kitüntetett viteldijak fillérekben szerepelnek és ezenkívül utjasképpen menetjegyzeteket léptek életbe a társaság s a bérletjegyek árát is mérsékelte. A mérsékelt árú jegyzetek 30 darab szelvényből állanak, amelyek csak a füzetteljados és hozzatarozói által használhatók; e füzetek arainál 20%-ot meghaladó mérséklést engedélyez a társaság az egyszeri utazásra szóló menetjegyek árával szemben. A bérletjegyeknél az eddigi egy, három és hat havi bérlet helyett csak egy hónapra, vagy az egész időnyre szóló bérletjegyeket ad ki a társaság és az eddiginél nagyobb

ÚJ FÖLD

Irta: KNUT HAMSUN

Hogy tessék elhinni, így van a dolog, szeretik egymást s jól fognak élni egymással. Egyelőre még nem sietős a dolog, határozza meg csak az időt s rendezze be a dolgokat úgy, ahogy neki tetszik. Majd csak megegyeznek...

— Azt hiszem ezek után, hogy minket költségek nem is beesültek valami igen sokra — mondta Irgens. — Félttem, hogy elvesztettük a tekintélyünket ön előtt.

Agota figyelte s rá nézett.

— Hogy jut ez most az eszébe?

— Azt hittem, hogy így kell felfogni azt, amit mondott. Ön bizonyosan emlékszik még arra az estére, amelyet Tivoli-ban töltöttünk s amelyen az ön öreg tanítója olyan kegyetlenül lesepült bennünket. Akkor úgy nézett ránk, mintha azt mondta volna: Ugy van! Megérdemltek.

— En? Hogy én néztem úgy? — En nem is szóltam egy szót sem. Nem, maga téved.

Szünet.

— Végtelen boldog vagyok, hogy az ön útjába vetett a sors — mondta Irgens a legközelebbi arckifejezéssel. — Mihelyt látom, felvidül a lelkem. Valóban boldogító tudat lehet az, hogy másokat pusztán megjelenésünkkel, a nézésünkkel boldoggá teszünk.

Olyan mély meggyőződéssel mondta, hogy Agota nem találhattott benne kellemetlent; bizonyosan úgy érezte, ahogy mondta s azért mosolyogva válaszolt:

— Szomorú volna, ha nem volna senkije a világon kivélem, aki jókedvre derítené.

Tudja isten, nem akarta megsérteni ezzel, ártatlanul felelt, minden utógondolat nélkül: de

mikor Irgens lehajította a fejét és így mormogott: „Értem, értem!”, akkor belátta, hogy szavainak más értelmet is lehet tulajdonítani s azért hozzátette:

— Mert engem ritkán lát. A nyáron például falura megyek s őszig talán be sem jövök a városba.

Irgens megállt.

— Falura megy?

— Igen, Tidemandnéval. Elhatároztuk, hogy oda megyek s az ő birtokukon lakom.

Irgens hallgatott, hallgatott és egy pillanattig gondolkodott.

— Hát az bizonyos, hogy Tidemandék falura mennek? kérdezte. — Én úgy tudom, hogy még nem határoztak véglegesen.

Agota beféjezett ténny.

Odébb mentek.

— Hja, az olyan paradicsom, amelyből én örökre ki vagyok tiltva. A falu...

— Ki van tiltva? Ugyan?

Azonnal megbánta, hogy kérdezte. Természetes, hogy azért nem mehet, mert hiányzanak anyagi eszközei. Igazán szörnyűség, hogy milyen tapintatlan és kegyetlen ehhez az emberhez! Hamarosan egy pár jelentéktelen szót mondott Irgensnek, hogy zavarát elpalástolja.

— Nem, ha falura akarok menni, kibérlek egy esónakot s egy pár órára átmegek a szigetre — mondta Irgens melankolikus mosollyal.

— Ez is olyan, mintha falu volna.

— A sziget? Agotát érdekelte a dolog. — Hisz igaz, a sziget! Csakugyan, ott még nem is voltam. Szép az a sziget?

— Oh, egypár helyen felséges! — felelte. — Ismerem minden zóvét-zugát. Ha egyszer kegyed is átjönne velem, ha átjönne esónakon...

Ez nem volt közbömbös udvariasság, ez már könyörgés; félreismerhetlenül ki lehetett venni, hogy könyörgés. Agota azonban mégis azt mondta, hogy ezt nem ígérheti meg, tudja ugyan, hogy pompás mulatság lenne, de...

Szünet.

— Sok költeményt írtam én ott már — folytatta. — Meg is mutatnám önnek a helyet, igen, nagy örömet szerezne vele Lynum kis-asszony...

Agota hallgatott.

— Tegye meg — mondta hirtelen s meg akarta fogni a kezét.

E pillanatban Henriksen Ole alakja tűnt fel a lépcsőn. Irgens még ugyanabban az állásban volt, mint előbb, amikor könyörgött, kezét kinyújtotta:

— Tegye meg! — sutogott.

Agota rápillantott.

— Igen — sugta vissza.

Ole feléjük jött. Nem kapta meg rögtön az arendali hajót s holnap reggel előtt nem várhat választ. Tehát a vendéglőbe! Csakugyan volt egy kis meglepetése Öjen számára.

II.

A vendéglőben már együtt ültek a klikk tagjai, beszélgettek; Tidemand is ott volt, sugárzott az örömtől. Mióta a rozsízlet olyan nagyszerűen sikerült, folyton mosolygott s senki sem látta szomorúnak. A rozstot most raktározták s a raktárakba éjjel-nappal sok száz munkás hordta a zsákokat. Egész zsákhegyek keletkeztek ott s alig tudott már megfordulni az ember a sok zsáktól, pedig Henriksen Ole is odaadta a maga raktárhelyét. Tidemand repeső szíjjel nézte ezt a pompát és nem tudott hova lenni örömeiben, hogy egyszer neki is sikerült valamelyes jötevény; egy percig sem bánta meg, hogy korlátlan megbízást adott az ügynek.

Mikor Ole belépett, Gregersen újságíró egyik újját nyújtotta feléje s bólintott.

— Ole, te nagy ravasz vagy, — mondta.

— Oh, semmi különös, — mondta Ole. — Levelet kaptam Öjentől. Utolsó munkáját küldi. Meg akarjátok hallgatni?

(Folytatás következik.)

mérésüket engedélyez. Így például egy havi bérlet Leányfalvára az eddigi 40 korona helyett csak 36 korona és Visegrádra az eddigi 52 korona helyett csak 42 korona. Az igénygyára pedig Leányfalvára 150 korona és Visegrádra 200 korona. A vonatkozó különírást az egyes példányai az igazgató-szágnál és a budapesti ügynökségnél darabonként 40 fillérrel, április 1-től kezdve megszerezhető. A forgalmi akadályok miatt eddig meg nem nyílt Rahova állomást a személy- és áruforgalomra megnyitotta a társaság.

Impregnált takarmányrépa. Szászországban érdekes kísérleteket tettek a takarmányrépa csiszoló energiájának fokozása érdekében, melyről Jasusch Gusztáv és társa ottani birtokosok és répaügyművek következőképpen számolnak be: A répaügmű forgalmában a magdebuzgú szokványok honosítottak meg, melyek megkövetelik, hogy a normális mag 110 szemből legalább 80 csiszoló szem és 150 csira legyen ki 14 nap alatt. Normális viszonyok közt ezt az eredményt körülbelül el is szokták éghajlatunk alatt érni, sőt valamivel túl is lépjük és bizonyára érdekelni fogja a gazdákát, minő eredményt érünk el az ilyen maggal, mintán szabadalmazott eljárásunkkal impregnáltunk: Impregnált takarmányrépa 6 napi csiszatás után csiszított, javított vörös hosszú Mammuthnál 90 szem 217 csirával, javított sárga kerek oberndorfnál 89 szem 195 csirával, sárga hosszú Elettalnál 86 szem 199 csirával, valódi sárga olajbogyó alakú óriásnál 96 szem 241 csirával, avított vörös eckendorfi hengernél 93 szem 221 csirával, javított sárga eckendorfi hengernél 91 szem 231 csirával. Impregnált cukorrépa magból a „Victrix” 92 szem 262 csirával. Amint ez számok is mutatják, abban rejlik a főeredmény, hogy az impregnált répa 6 nap után általában több csiszoló magot és több csirát nyújt, mint a nem impregnált répa 14 nap alatt, vagyis jobban mondva, a csiszoló energia az impregnálásal annyira fokoztatik, hogy a csiszolás 5-8 nappal előbb fejeződik be, mint a közönséges répa mag csiszolása.

Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Wesser Jakob és Fia cég Tolna, Sonnenfeld Vilmos kereskedő Nagy-Bécskerék, Rudolfer Mária és Fia cég Érsekújvár, Haasz M. Mihály kereskedő Jászberény, Volkert József vegyeskereskedő Pankraz, Giovanni Kerpan & Cie cég Heiligenkenz, Lewy Izidor vegyeskereskedő Rakovitz (Slujn mellett).

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36.50 korona pénzben, 37.- korona aruban. Bécsben a nyersszesz ára 39.50 korona pénzben, 40.20 korona aruban.

Borjövásár. 1900. évi március hó 20-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvényirtásáértől.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 409 drb, leölt borjú 5 db, bécsi élő borjú - db, - db, horvát, névelék marha 8 darab, bárány élő - darab, leölt bárány 173 darab. Árjegyzés azonos tételékből: Árjegyzések. Belföldi élő borjú -52-60- f.-ig, l. r. 64-70 f.-ig, kivétele 80 f. kilónként, leölt borjú - f.-ig, l. r. - f.-ig, kivét. - f. kilónként, levonás nélkül. Bécsi élő borjú - f.-ig. Névelédek marha 40-45 f.-ig kilónként, l. r. - f.-ig. Bárány élő - k., leölt bárány 10-15 k., kivételes ár - k.-ig páronként. A vásár, dacára a kis felhajtásnak lanyha volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A forénevárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1900. évi márc. 19-én. Kiszájt 189 darab. Erkezett 667 darab. Összesen 866 darab. - Eladatott 650 darab. Msradt 216 darab. - Napi árak: 120-180 kgr. sulyban 98-102 koronáig, 220-280 kgr. sulyban 98-102 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 98-102 k.-ig. Öreg nehez páronként 400-500 kilós 88-94 koronáig. Malacok - korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek: 11432 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5150 darab fiatal sertést, 3160 darab magyar hizott sertést, 2686 nehez sertést, összesen 10992 darabot. Nagy felhajtás következtében üzlet gyenge volt, árak 4-5 fillérrel csökkentek.

Jegyzések: kgknt 616 sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 90-92 fillér, kivételesen -94 filléren, közepminőségű sertés 82-88- fillér, könnyű sertés 70-78 fillér, fiatal sertés 64-80 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 20.

Nyugodt irányzat és kínálat mellett 37.000 métermázsza buza került a forgalomba. Vagyonárúnál 5 fillérrel, egyes szállítmányánál néhány fillérrel estek az árak. Rozs változatlan maradt. Árpa tartóit. Tengeri szilárd irányzat mellett 5.45 koronás árfolyammal került a forgalomba.

Az árak 50 kilogrammonként s koronáértékben értendők.

Eladatott:

Buza Tiszavideki: 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 79 3 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 3 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 190 mm. 79 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 300 mm. 78 5 k. 8 K. 07 1/2 f., 500 mm. 78 5 k. 7 K. 70 f., tejsó, sárga, 100 mm. 78 5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 85 f. 200 mm. 77 5 k. 7 K. 85 f., 2000 mm. 76 3 k. 6 K. 85 f., makói, 3480 mm. 75 3 k. 7 K. 75 f., csongrádi, 100 mm. 75 4 k. 7 K. - f., uszkós. Pestmegyavideki: 100 mm. 80 k. 7 K.

95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., sárga, 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 3 k. 7 K. 95 f., 700 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 250 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 250 mm. 78 5 k. 8 K. - f., 100 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 77 5 k. 7 K. 80 f., 2600 mm. 77 5 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 65 f., 800 mm. 74 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 72 5 k. 7 K. 15 f.

Bácskai: 1660 mm. 78 5 k. 7 K. 60 f., 8000 mm. 72 5 k. 7 K. 47 1/2 f. Erdélyi: 160 mm. 78 5 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 70 k. 7 K. - f. Óbocsai: 3000 mm. 73 3 k. 7 K. 70 fillér. Bánáti: 2000 mm. 77 k. 7 K. 87 1/2 f., 2500 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 600 mm. 76 k. 7 K. 60 f.

Mind 5 hónapra. Rozs: 100 mm. 6 K. 25 f., 350 mm. 6 K. 10 f. paritásra, 150 mm. 6 K. 10 f. hatón, 100 mm. 5 K. 60 f. paritásra. Nagy-Károly, 100 mm. 5 K. 62 1/2 f. paritásra, Nagy-Károly. Tengeri: 300 mm. 5 K. 45 f., 100 mm. 5 K. 40 f. hajósból, 2000 mm. 5 K. 28 f. Árpa: 350 mm. 6 K. 25 f. paritásra, 500 mm. 6 K. 25 f. par., 3000 mm. 5 K. 37 1/2 f. három hónapra, szerb.

A készítő hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség bektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Érték, kilós, 50 kilogramm ár, 50 kilogramm ár, K-10, K-12. Rows include: Halmvidéki, Fehérmegyei, pestvidéki, bányai, békési.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, kilós, 50 kilogramm ár, K-10, K-12. Rows include: Buzs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Kétes.

A határidőszájt folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns: Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra (1900), Tengeri 1900. májusra, Repce augusztusra.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Buza (1900.) áprilisra, Buza októberre (1900), Rozs áprilisra (1900), Rozs októberre, Zab (1900) áprilisra, Tengeri (1900.) máj-ra, Repce augusztusra.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with columns: Buza áprilisra (1900.), Buza októberre (1900.), Rozs áprilisra (1900.), Rozs októberre, Zab áprilisra, Tengeri májusra 1900., Repce augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde is meglehetősen változatlan lefojtást tüntet fel. A kifizetői tőzsdék szilárdan ugyan, főleg későn és bányáértékekben, ám e zelle szemben a pénzügyviszonyok ismét rosszabbra fordultak a világgiaconok. - A zárlat csendes volt.

A helyi piac oszloknak változatlan maradt.

A déli tőzsde ceekéy érdeklődés mellett folyt le.

A helyi piacon Salgóban volt némi kereslet javult árak mellett.

Valuták és éréváltók változatlanok.

Az előtőzsde: csendes.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 753.20-753.80. Osztrák magyar államvasut 651-652. Rimamurányi 627.-628.-. Salgótarjáni közszobanya részvény-társaság 618.50-619.

Forgalomba került: 4 1/2%-os regále-kötvény 98.50 -98.90. országos központi takarékrészvény 1436, magyar kerámiai gyár részvény 232, Salgó-tarjáni részvény 622-625 korona árfolyammal.

Ülődsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 751.60. Magyar hitelrészvény 749.50. Lezártól bank 498.-. Rimamurányi vasúti 626.50. Osztrák-magyar államvasut 645.-. Közúti vasut 665.-. Városi villamos vasut 340.-korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns: Páros, Áru, Páros, Áru. Rows include: Magyar Államadósság, Osztrák Államadósság, Idegen Államadósság.

II. Ház kölcsönök.

Budapesti fővárosi községi kölcsönök.

III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Budapesti fővárosi községi kölcsönök, Budapesti fővárosi községi kölcsönök, Budapesti fővárosi községi kölcsönök.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Adó-előbbségi kötvény, Budapesti fővárosi községi kölcsönök.

V. Bankok részvényei.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

VIII. Gőzmalomok.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

X. Vasútvételek és gépgyárak részvényei.

Table with columns: Költség, Ár, Költség, Ár. Rows include: Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, Magyar Államadósság.

Az I-V. alatt jegyzett papírok árfolyamai 100 koronánként érteendők, a VI-XV. alatt jegyzettekét pedig darabonként koronákban.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Company name and share price. Includes entries like Adriai tengerhaj., Budapesti vas., Idei. t. részv., etc.

XIV. Sorsjegyek

Table with 2 columns: Lottery name and price. Includes entries like Budapesti, Magyar vöröskeres., Újpesti vöröskeres., etc.

XV. Pénzemek

Table with 2 columns: Currency type and value. Includes entries like 100 arany, 1000 arany, 10 márkás, etc.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table with 2 columns: City and exchange rate. Includes entries like Amsterdam, London, Német piac, etc.

A budapesti terményüzde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árjóllyamokat állapította meg:

Jegyzések: Herémég: lucerna magyar 38.—48.— korona, vörös apáczesimé 50.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemé 64.—70.— korona, nagyszemé 72.—78.— korona. Disznózsír: budapesti 54.—54.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: lépszárlított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.50—45.— korona, 3 darabos 46.—46.50 korona, füstölt 49.50—50.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.50—16.— korona, 120 darabos — korona, 700 darabos 20.75—21.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállítással. Szérbiai szőlőszőlő szerinti minőség 14.—14.25 korona, 100 darabos 20.—20.50 korona, 85 darabos 27.—27.50 korona. Szilvaiz: szlávóniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállítással.

A bécsi gabontüzde.

Bécs, március 20. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A tegnapi lanyha hangulat bágyait irányzatot okozott, noha a külföldről nem érkezett olyan jelentés, amely ezt előidézte volna; New York győzelemes jelentéseit pamlizálták a londoni és a párisi szilárdabb árjelölások, amelyek eladásokra vezettek. Az árjelölások hirtettségének kizárólag az időjárás volt az oka. Magyarországon mindenfelé szép az idő és a meteorológiai intézet jelentése szerint kedvező idő várható. — Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.73—7.70, május—júniusra 7.73—7.70, őszre 7.33—7.31. Rozs őszre 6.92—6.89. Zab tavaszra 5.30, Zab május—júniusra 5.37—5.35. Tengeri május—júniusra 5.64—5.62. Rozs tavasz 6.70—6.72. Rozs május—júniusra 6.62—6.63. Tengeri július—augusztusra 5.60—5.70. Repce augusztus—szeptemberre 12.90—13.—. A készárú piacán a fogyasztás tartózkodása következtében nem volt valamirevaló üzlet; az irányzat gyöngült. Zárhatók maradtak: Buza őszre 7.30—7.31, rozs őszre 6.90, tengeri május—júniusra 5.61 korona. Egyébként változatlan.

A bécsi értéktüzsde.

Az előtüzde ma igen lanyha hangulatban nyílt meg. — A déli tüzsdén valamivel szilárdabb volt az irányzat, bár később arra a híre, hogy az osztrák államvasutak szénbányáinak üzemé gyöngült mérlegelt mutatott fel, — elállványt. — A zárhat gyöngke volt, de tartott.

Advertisement for Radványi L. featuring an illustration of a woman and text describing a health product for women's ailments.

Bécs, március 20. (Magyar értéktüzsde.) 4% aranyjárdék 98.85. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141.50. Magyar vasuti kölesön ezüsten 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.—. Magyar leszámító és pénzváltóbank 124.—. Rimannagyvási vasút részvény 312.50. Magyar koronajárdék 93.55. 4% os Magyar földhitelbank kötvény 83.10. Magyar hitelbank részvény 187.50. Magyar nyeregményi kölesön sorsjegy 164.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 273.—.

Bécs, március 20. (Osztrák értéktüzsde.) 4% os papírjárdék 99.30. 4% os osztrák aranyjárdék 98.16. 1890-iki sorsjegy 136.—. Osztrák hitelsorsjegy 396.50. Angol-osztrák bank 124.50. Bécsi bankgyűléslet 135.75. Osztrák-magyar bank 127.90. Déli vasút 26.10. Dunagőzhajózási részvény 73.50. Dohányrészvény 151.75. Császári és királyi arany 11.41. Német bankváltó 118.55. 4% os ezüst járdék 99.10. Osztrák koronajárdék 99.50. 1894-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézeti részvény 234.30. Unionbank 154.—. Osztrák Länderbank 117.—. Osztrák-magyar államvasut 134.30. Elbavölgyi vasut 122.—. Alpesi bányarészvény 263.—. 20 frankos arany 19.29. Londoni váltó 242.80. Bécsi Tramway 135.25. Az irányzat gyöngébb.

Bécs, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 234.50. Magyar hitelrészvény 187.50. Angol-Osztrák bank 124.75. Union bank 135.75. Länderbank 154.—. bankgyűléslet 117.75. Osztrák-magyar államvasut részvény 134.75. Északnyugati vasut részv. 26.—. Elbavölgyi vasut 123.25. Dunagőzhajós részv 119.—. alpesi bányarészvény 151.50. májusi járdék 262.—. osztrák koronajárdék 213.—. magyar arany 99.30. magyar koronajárdék 93.55. német birodalmi márká készpénz 118.62. ultimóra 118.53. töröksorsjegyek —. rimannagyvási vasut —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 19.29. Lombard —.

Külföldi értéktüzsdek.

Berlin, március 20. (Létszéi tudósítás.) A mai tüzseforgalomban csak a bányarészek piacán mutatkozott némi élénkség. Consolidation és Dannebaum-részvényeket magasabb árjelölásokon kerestek, ellenben a többi készpénz és köthő részvények gyöngésgé hajlottak. Spanyolok bágyadtak a tervezett szolvénnyvidéti hitre. A vasutak közül az amerikaiak Newjorkra szilárdak, kelet-európaiak és déli vasut javult. Később nagyon esondult az üzlet. Az ultimópénzpek 6/20-ot meghaladó ára tartózkodóvá tette a spekulációt. Magánleszámítolási kamattól 6/20-ig.

Berlin, március 20. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.25. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 92.60. Osztrák-magyar államvasut 137.50. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltó 84.25. Magyar vasut beruházási kölesön 100.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 197.10. Általános villamosáru Edison 250.50. Gelsenkircheni 312.60. Laurakohó 276.80. 4% os ezüstjárdék 98.25. 4% os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 234.75. Déli vasut 28.75. Új orosz láos vasut —. Orosz bankjegy 204.45. 4% os koros kölesön 99.10. Tiszai dohányrészvény 152.—. Olasz járdék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.80. Harpeni 231.60. Az irányzat lanyha.

Berlin, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázelek magyar aranyjárdék 97.—. Magyar koronajárdék 92.60. Osztrák hitelrészvény 234.60. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Déli vasut 28.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi 302.75. Orosz bankjegy 216.15. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, március 20. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 98.—. 1890. sorsjegy 138.—. Déli vasut 28.50. 4% osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelrészvény 234.30. Osztrák-magyar államvasut 137.25. Olasz járdék 94.60. 4% os magyar aranyjárdék 97.—. Az irányzat esondott.

Frankfurt, március 20. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.25. Magyar koronajárdék 93.—. Osztrák-magyar bank 126.65. Déli vasut 28.70. Elbavölgyi vasut 124.70. Londoni váltó 2047.—. Bécsi bankgyűléslet 136.40. Villamos részvény 142.—. 4% os magyar aranykölesön 80.60. 4% os ezüstjárdék 98.40. 4% os magyar aranyjárdék 97.—. Osztrák hitelrészvény 135.19. Osztrák-magyar államvasut 137.70. Északny. vasut 117.—. Bécsi váltó 84.30. Párisi váltó 312.83. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 264.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyások január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 234.80. Osztrák-magyar államvasut 138.30. Déli vasut 28.80. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.80. Laurakohó 275.75. Harpeni 230.75. Disconto —. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet —. Gyöngé.

Páris, március 20. (Zárlat.) 3% os francia járdék 101.50. Olasz járdék 94.60. Osztrák-magyar államvasut 990.—. Francia törlesztő járdék 100.10. 4% os magyar aranyjárdék 98.—. Török dohányrészvény 316.—. Osztrák Länderbank 516.—. 3% os francia járdék 103.26. Osztrák földhitelintézeti részvény 1274. Déli vasut —. 4% osztrák arany-

járdék 100.—. Ottomankbank 576.—. Párisi bankrészvény 1172.—. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 20. A sertéslelté irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 94.—96 fillérig. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 100—102 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 99—100 fillérig. — II. Magyar másodikrendű: Nehéz (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) —. krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) —. krajcárig. — Könnyű (páronként 120 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) —. krajcárig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. — Könnyű (páronként 230 kilogramm terjedő súlyban) —. krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 97—98 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 97—98 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 95—97 fillérig.

Sertéslelté szám: 1900. márc. hó 18. napján volt készlet 29102 darab, 1900. március hó 19. napján felhajtott 180 darab, 1900. évi március 19. napján elszállított 440 darab, 1900. március hó 20. napjára maradt készletben 28768 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 20. —

Kivétel. Az igazságügyminiszter dr. Adolf Sebestyén királyi törvényszéki bírót a budapesti királyi elsőfokú bíróság elnöki titkárára; Oszthán Ernő déli királyi törvényszéki joggyakorlókot a tordai Lihán Jenő operai törvényszéki joggyakorlókot a nyitrai törvényszékhez és David István Gyula fehérgyarmati jákos ügyvédjelöltet a fehérgyarmati járásbíróshoz aljegyzőkké; Gruber István vizskai járásbírósi segédlelkönyvezetőt a tekei járásbíróshoz teleknyvezetővé; a pénzügyminiszter az országos kataszteri felmérésnél Pigrity Lajos főmérnököt felmérés felügyelővé a VIII. Ferenczi János és Penkala Ferenc mérnököt főmérnökékké a IX. Rolla János és Bíró István mérnököket mérnökékké a X. Horn Dávid és Zahajkiewicz Armin felmérésri növénydeket mérnökögdékké a XI. füzeti osztály harmadik fokozatába való sorolással, továbbé Mutjua Sándor, Nutz Agoston, Csomor Elemér, Müngzer Gyula és Tibai István díjnyokot ideiglenes minőségű felmérésri növénydekké; Székely János pénzügyminiszteri számszintű ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadonyintézkartási biztosá; Hübner Ignác és Mészáros Ferenc soproni lakosok ideiglenes minőségű titkalan pénzügyi számvizsgálókot; — a vallás- és közoktatásiügyi miniszter dr. Takács György budapesti állami felsőbb lelkisoklati rendes tanárt állásában véglegesen megerősítette; — a tengerészeti hatóság Péter Fülöp és Randich Albert csemetai születési kereskedelmi hadnagyokat hosszújárta tengerészkapitányokká, Maróth Kozma Costrelát szülései tengerészpedig hosszújárta tengerész-hadnagyvá; — a budapesti főügyés-Borger Ferenc privyegri járásbírósi irnokot a székesfehérvári ügyészséghez irnokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter László Gyula tekei járásbírósi teleknyvezetőt a gyulafehérvári törvényszékhez, Szűcs Pál zentai kir. járásbírósi és Tamás György nyiregházi kir. törvényszéki segédlelkönyvezetőket kölesőn Athelyezte.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 20.

Az északkeleti maximum délnyugat felé terjeszkedik és ezáltal az atlanti depresszió előre haladását lehetővé teszi.

A lecsapódások általában csökkentek és jobbra nyugati Európára szorítottak. Oroszországban pedig állandóan száraz idő uralkodik. A hőmérséklet eloszlása hasonló a tegnaphoz.

Hazánkban az eső a nyugati részekon tegnap is tartott, az Árpádon csak szorványosan esett, míg Erdélyben az idő megmaradt száraznak. A hőmérséklet közel normális.

Küldés. Tulnyomán száraz idő várható jelentékeny hőmérséklet-változás nélkül.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén. Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Table with 4 columns: Destination, Train name, Departure/Arrival times, and Ticket prices. Destinations include Abbazia, Görz, Bozen-Gries, Meran, and Arco.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Figaro lakodalmá.

Víg opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Mozart. Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Pry Pál.

Vígjáték 5 felvonásban. Irta: John Poole. Fordította: Csiky Gergely. Személyek:

Hardy	Ujházi	Willis	Ivánfi
Hardy Frank Pálffy	Stanley	Abonyi	
Witherton	Gabányi	Pry Pál	Vizvári
Eliz	Liget	Marianne	Keczeri

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Georges Feydeau. Fordította Mihály József. Személyek:

Vatelin	Hegedűs	Pinchard	Balassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Clotilde	Kalmár	Viktor	Nánásy
Soldignac	Gál	Victor	Almási
Meggy	Haraszthy	Gérome	Szerény
Redillon	Góth	Jean	Szöke
Armandine	Pécsi	Clara	Berzsetei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Gyözö

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Mäder Raoul. Személyek:

Williamson	Németh	Leila Ullah	Bárdy
Lucy, leánya	Küry	Robertson	Raskó
Billy	Szirmai	Wattkins	Kovács

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Verő György. Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Róza	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleleur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szerda, 1900. március hó 21-én.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 a bika-viadait ábrázoló mozgó fényképpel. Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

Ma

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irta H. H. Személyek:

Birkusz Izidor, magánzó	Steinhardt ur
" Amalia, felesége	Schindlerné
Ella,	gyermekkeik
Adolár, jogász	Peterdi ur
Mózes, hordár	Rott ur
Charlotte, francia guvernant	Jungwirth k. a.
Nyuzó Abris, uszorás	Pürst ur
Egy detektív	Echten ur

Történet Birkuszek lakásán, idő ma. Végül:

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Knoch A.-től.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Erzsébetkörút 51-53. Gőz-, porcellán- és kádfürdők. Teli-nyári uszoda. Hidegvíz-cúra.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

Ma nagy jutalomjáték előadás

Trebtsch Sándor

rendező és dalkomikus jutalomjátéka. Uj! Először: Uj!

Rabenvater.

Eredeti bohózat 1 felvonásban. Fischer János és Jarno Józseftől.

Ugymint fellépte a kitűnő művészek fényes mutatványai.

Holnap csütörtökön, március 22-én, a bibliai operett-társulat vendégjátéka. Pontban 9 óraker. Először:

Sámson és Delila.

Nagy keleti opera Philtől. Zenéjét szerzette Baruch Schor főkántor.

Kauber hőstenorista első felléptével.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytözsde Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál. A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készíttetek.

Haggenmacher H.-Sörfőzde

megrendelési helyek: Budapestben V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya-Haggenmacher Budafok.

Kerékpárosok figyelmbe!

Nagyobb bevásárlás folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb gyártmányu

kerékpárokat

oleső árakon adhatom el. Egyszermind bátorodom a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Tattersallban lévő „Velodrom“ kerékpáriskolám egész napon át a n. é. közönség rendelkezésére áll. Kiváló tisztelettel

Herbster Károly Budapest, Károly-körút 9.

Oh jaji!

Távirat:

Eljen!

Évek hosszu során át kitűnő eredménnyel használok az Egger-féle mellpasztillát. Kérem küldjön stb. Trautenu (Csehország), 1898. június 17. Verner Nándor igazgató.

Egger-mellpasztillája gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségénél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Doboza 50 kr. és 1 ft. (Próbadozba ára 25 kr.) Fő- és széküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapestben. VI., Váci-körút 17. szám.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

KÉPES

levelező

lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fényvomat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagyon olyan légeny mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vásárlás. Konké Ida: Havasi pásztortok. Margitai Tihámér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban. Márk Lajos: Teretere és Szerelmi dal. Neogrády Antal: Vesztet boldogság. Senyei Károly: Szökőkút, Kecskepásztor. Szemes Fülöp: Kása nem étel. Teles Ede: Enyelgés. Toinay Akos: Diana és Enyelgés. Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zsigmond: Kedves író. Neogrády Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols gyufa. 20 darab ára 1 ft értmenten küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Páratlan és nélkülözhetetlen fog-crème a

Rendkívül kellemes, fehériti, konzerválja a fogak 1 tubus 60 fillér. Kapható mindenütt. 6 tubus díszes dobozban 3 kor. 60 fillér értmentve. Egyedüli készítő és főszerkesztési raktár:

SCHWARTZ illatszeryára

(hygien. kosmet. laboratorium) Budapest, Damjanich-utca 28. szám. Gyári raktár és főüzlet: TEMESVÁROTT.

Posztó szejjelküldés csak magánosoknak.

Egy vég 3.10 m. hosszu, elegendő 1 férfi öltözetre csak	3 ft 80 kr ért jó, 3 x 10 x 30, 4 x 80 x 30, 7 x 50 x finom, 8 x 70 x finom, 10 x 50 x igen f., 12 x 40 x angol, 13 x 95 x hang	valódi gyapju-szövetből
---	---	-------------------------

Egy vég fekete szalonöblényhez 10 ft. Felöltözövek méterje 3 ft 25 król jobbra. Loden gyönyörű színekben, egy vég 6 ft, 1 vég 9 ft 90 kr. Peruvienne és Deking, állami, vasári hivatalnoki ruházatok és bírói talárgyak. Irísimanabb kamjaronk és chawitok, valamint egyenruha-posztókat, penzügyesség és esendőiség számára stb., gyári áron küld a szolid-sárgól ismert

Kiesel Amhof, Brünn.

Minták ingyen és értmentve. — Minták szállítás. Figyelmeztetés! A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztok ára, ha közvetlenül hozzjuk, sokkal olcsóbb, mintha azokat közvetlen útján vasaroljuk. A Kiesel Amhof Brünn 33 az összes szöveteket valóssággal gyári áron küldi e engedélyt sem számít hozzá.

Fritsch Sándor-féle napraforgó olaj-szappan a világ legjobb pipere-szappan. Darsbookin 1 kor. vagy 70 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában a világszerte.

M.K. EGYESÜLET VECYTANI INTÉZETE. A KRISTÁLY SZIT LUKÁCSFÜRDŐI HECSIFORRÁS IGEN TISZTA BICARBONAT ÁSVÁNYVIZ KAPHATÓ FÜSZERKERES KEDESEKBEK VENEÉCLOKBEK ÉS MINDEN VASUTI ÉTKÉZŐ KOCsIBAN.

Butorárjegyzék. Eladás 2 évi jótállás mellett. 1 hálószoba komplett matt v. fémmatt 105 ft 1 " " " " faragott 150 " 1 " " " " angol stylen 170 " 1 " " " " oszl. faragott 190 " 1 " " " " igen finom, ba-roque stylen, valódi belga bleu-márvánnyal 330 " Ezenkívül több mint 100 hálószoba van raktáron egyszerű valamint díszes kivitelben mérsékelt árak mellett. Ebédlőszoba. Kredenc, matt. faragott ebédasztal, 6 valódi borsák, ebédődiván valódi szőnyegből 170 ft. Ebédlőszoba. Kredenc, matt. faragott, oszlop, ebédasztal, 6 valódi borsák, ebédődiván, valódi szőnyegből, trümeau és tükrök — 250 ft. Ebédlőszoba. Angol stylen, matt. kredenc, polárszekrény, valódi szőnyegből, világos diófa — 455 ft. Ezenkívül más választék egyszerű és finom ebédődivánok minden kivált árban. Nagy raktár szalon-berepedésben krep garnitúra 83 ft, bauret 90 ft, kelyem 110 ft, selyem brocát 140 ft, francia selyemzövet 105 ft és szalon-garnitúra 1000 ft-ig. Árjegyzék ingyen és értmentve. Gömöri Sándor Budapest, IV., Váci-utca 18., 1. emelet.

PÁRISI NAGYÁRUFÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénzárunk egy fénykép-bonnt szolgáltatjuk, amelyen a bevásárolt összeg nyugtá-ványozva lesz. Amidőn ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frtnyi összeget meghaladják, vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGÚ HÚ FÉNYKÉPET

esepán a kifeszítésért és a diszes papírkertért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK

a közkezdvelt egy és kétkoronás arnosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajító szenvedőknek, 20 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalatainkal fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZAR J.

egyetem. orvostudor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket

gyógyít húgyfolyást, hólyag és vizeletí bajokat, buja-kóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb borbetegségeket és szépséghibákat, ovábbá

Nemi gyengeségi állapotokat

megleő biztos eredményvel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—1-g, délután 3—8-g.
Külön várótermek. Külön bo- és kijárat.
Méréskelt díjazás. Lovelocke régtől válasz.

A budapesti Kávémagazin

bérmentve küld

Cuba
Mocca
Jáva
Gyöngy

kávét

postán utánvétel
3 kiló frt 4.80.

Belák István

BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-u 4.

Megjelent

az 1900-ik évre szóló

Politikai és Közgazdasági Évkönyv.

A „Politikai Héteszerem” kiadásában a Székely Sámuel szerkesztésében megjelent évkönyv, mely több hivál szakember közreműködésével készült, felillei Magyarország politikai, gazdasági és kulturális életének minden ágát, fölönteti minden téren az 1897 óta elért fejlődést s mindazokat összehasonlítja a hazai viszonyok-at a külföldi állapotokkal.

A főbb fejezetek címei:
A külföldi államok ujabbkori történetének és alkot-mányának ismertetése. A külföldi államok története 1890-ben. Európa urakodó családának genealógiája, diplomácia és konzuli ker. Az Osztrák Magyar Monarkia és a külföldi hatalmak hadiservezetének Magyar Monarkia-nek részletes ismertetése (20 statisztikai táblázattal.) Magyarország története 1809-181 1867-ig. A nemzetiégi kérdés történeti fejlődése és mai állapota. A magyar alkot-mány. A parlamenti ör. története. A Brundiszi és a képviselőház összes tagjainak életrajza. Államháztartás. Államvagyon és államadósság. Magyar föld terhe. Föld-művelés. Szőlőművelés. Allattenyésztés. Vasutak. Posta, táviró és telefont. Postakörlevélposták. Kereskedelmi- és iparkamark. Aruforgalmi statisztika. Belvárosi és tengeri hajózás. Pénzügyi útmutató. Tőzsde. Takarékpénztárak. Bankok. Biztosítói intézetek. Nagyobb ipari vállalatok. Ipar. Közlekedés és kultúra. Budapest mai állapotának és fejlődésének összehasonlítása Európa metropolisainak vi-szonyaival és intézményeivel.

Ara diszes angol kötésben 8 kor.
Megrendelhető:
a Budapesti Napló kiadóhivatalában
József-körut 18. szám.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. sz. Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyfolyást, sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az élygyógyítást, fertőzést, magánbeteleket, a buja-kóros utóbetegségeket, nőknél fehér-folyást, bármennyire idősök is, valamint minden női betegséget, me-lvelemek a magtalanok egyik főokozója és borbetegek-eket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészeti dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDELŐ: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig, 8 óráig.

Díjazott levelekre tartozóbb figyelemmel választadják és gyógyászataik is gondoskodra lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőné: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ ÚTMUTATÓ** (már 10-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek ószszertel gyógykezelésének című könyv, volt ár: 2 frt 30 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt baktidéses mallet bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivar-szervek leírása. — II. A nemi-gyét óródése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli marcm-ások. — IV. Húgyveszték (rippe) és húgyveszték-kételek. — V. A bujakór (syphilis). — VI. Fenérfolyás. — VII. El-gyenzűrt fertőz. — VIII. Női magtalanok. IX. A Vi-russzertel megfertőzöttek életvesztése. — prostitúció.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi álla-potok radikális gyógyítására párat-lan sikertű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET

Budapest,
VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono-rarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-g d. u. 2—8-g.
Levelekre díjmentesen választadjatik. Prospectus ingyen.

Zálogházi

cédulákat veszek.

Eladok

13 latos ezüst evőkészle-teket, grammja 5 kr., gi-randolokat, gyertyatár-takat, haitálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus vá-laszték mindennemű ezüst műtűvös tárgyak-ban, arany férfiláncok kö-löggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toir órák 6 frt.

Grünberger Armin
Béla
örököséi Budapesten,
IV., Városház-tér 9. I. em. 23
Harisbazar.
Képes árjegyzéköt bér-mentve és ingyen.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE
és
ÉRTEKPAPIROKRA
(visszaadható tet-tészes szorinti kisebb részletekben is) bár-mily összeget igen-nesen ad

KOVÁRY ARMIN
bank- és váltóüzlete
osztálysorsjáték-feláru-sító.
IV. ker. Ferenciek-tere
Gróf Cziráky-palota

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatal alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyfolyást, hólyagbajokat, buja-kóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből tamadt lágybetegeket.

Megleő az eredmény fordult gyengeségnél (mpe-tennta) ugy fiatal, mint öregbe egyenként.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjmentesen válasz; kívánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Béjárt a lepcsőnél. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9—3-g, este 6—8-g.

Magyar Általános Hitelbank.

Hirdetmény.

A részvényesek mai napon tartott közgyűlésének határozata szerint az 1899. évre megállapított osztalék részvényenként

36 koronával fog folyó évi április 1-től kezdve

az 1900. május 1-én esedékes 9. számú szelvénynek beszoigáltatása ellenében

Buda pesten: a társaság pénztáránál,
Bécsben: a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Ge-werbe című intézetnél,
Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, vagy S. Bleichröder bankháznál,
Fiumében: a Fiumei hitelbank részvénnytársaságnál,
M. m. Frankfurtban: M. A. von Rothschild & Söhne bankháznál az ezen beváltóhelyeknél szokásos üzleti órák alatt kifizetvetti.

A szelvények hátlapjukon címbélyeggel vagy aláírással ellátva, vagy pedig azok számaít sorsszám szerint tartalmazó jegyzékek kíséretében nyújtandók be, a mihez a szükséges nyomtatványok az említett beváltási helyeken ingyen kaphatók.

Budapest, 1900. évi március 19-én.
A Magyar Általános Hitelbank igazgatósága.

BARTOS és KRISZTICS

asztalos és kárpitos butor-raktár

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13, csak az I. emeleten.

Szállítás Budapest és környé-kére költség-mentesen.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Nagyobb vételeknél díszít-tesen.

Butorok menyasszonyi kelengyelkre
a legmodernebb styben, jó, száraz anyagból, három évi írásbeli jótállással, a legmérsékeltőbb árákon.

Minden szó egyezri beiktatása peit botukül 2 kr. Címmei ellátoti hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bályegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal; József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasra szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Bella.
Mindkettőt. Nem hiába könyörgtem, sejtettem elhatározásodat. Tanácsodat köszönöm, részéről lehetetlen. Bármikor, de még egyszer mindkettőnk feltétlen kötelessége. Ertsits. Neked szent virágaimat a sírra helyeztem. Imádkozzék ő éretünk. 5898

Kékszemű Makó!
Valami sajnos felreátés támadt közöttünk, a mit annál inkább sajnálók, mivel kedves levele későn jutott hozzám s levelegem nem értesíthetem. Ha talán olvasna e sorokat, úgy nagyon lekötelez, ha tudatja velem címét, hogy megírhasam, a mit akarok, E. 5818

Menyasszonyok!
Vélegyenek
A házasságkötéshez szükséges okiratok beszerzése, a németi akadályok alól való felmentések készítése s a kihirdetések körüli eljárások sok vesződséggel, pénz- és idő-pazarlással járnak. Legcélszerűbb tehát egy a fővárosi, mint vidéki házassulandóknak az „**Országos Ekeletési Ügyvivő**”-hez VII. Kerepesi-ut 14. fordulni, hol csekély díjért néhány nap alatt minden elvégeztetik.

Piroska 24.
Nagyon sajnálom, hogy csak ennyire becsüdt szerelmemet és hogy szivtelen és hátlatlan szavakkal jutalmazol engem, ki miattad oly sokat túrt, szenvedtet, köszönöm eddigi nagy szerelmedet és kívánságodra igyekszek kárpótlást szerezni. Leveleid felől nyugodt leheltsz mátiól nincsenek. Minden jót Aladár. 2337

Hölgyeim.
Jól szívatat emberem hü és odaai barátja, kaji lenni azon hölgyeknek, ki ot bizalmával megosztal. Legszigorubb diszkreció becsüdtelből ügy. Szives válasz keretik „**Bizalom**” jellegével e laphoz. 2336

Tanítónézet
házevetőnéje, saakképzett könyvelőné, ruhavarrásban és kézi munkákban jártas, jó bizonyítványokkal április 16-ára alkalmazást keres. Magányos urhoz nem megy. Címe a kiadóhivatalban. 5899

Zsidó
szeminarista lelkész előfodag gymnasiámi és elemi osztályok tanítására. Cím a kiadóban. 5893

Gazdasszonyok
ajánlikozik csinos fiatal nő, ki a háztartás minden ágában jártas. Az illető a magyar és német nyelvet bírja és vidékre is megy magányos úrhoz vagy plébániára. Ajánlatok „**B. F. 33**” jelige alatta kiadóba kértnek. 2836

Könyvelőné
keresik tanfolyamot végzett, saját Yost-irógépe van, szorgalmas és megbízható, állást keres mielőbbi belépésre. Címe a kiadóhivatalban. 2824

Ügynökök keresetnek
helyben 1-kó előfizetők gyűjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-ut 22. 5818

Csinos
intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzlethez pénztárhoz vagy elárusítóhöz ajánlikozik, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe meg tudható e lap kiadóhivatalába. 2822

Jó leány
vagy gyermekkeresőné, ki németül ért s a gyermekkereső jöbánni tud, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2828

Okleveles
tanítónő elemi és polg. isk. tantárgyakból kitünő oktatást ad, szabad órákkal rendelkezik. Szives ajánlatot kér „**Tanító**” 5887 jeligével a kiadóba. 5887

Állást óhaj
változtatni egy jó családból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb részvénytársaság hivatalnokja, kívánatra óvadékkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2802

Kereskedő urak figyelmébe.
Kereskedelmi iskolát végzett könyvelőné, ki a könyvelést egy előcsendő nagyobb üzletben önállóan végezte, kitünő kirotti irással bír és szolid megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szives megkereséseket „**Szerény**” cím alatt kér a kiadóhivatalba. 2789

Házmesternek
ajánlikozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Címe meg tudható a kiadóhivatalban. 2712

Raktárnoki,
pénzbeszedő, fizetveztetői vagy más effélé állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Kereskedelmi
iskolát végzett könyvelőné, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva, állást váltóztatni óhajta. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Egy
nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beszoztani valót. Címe a kiadóban. 2737

Irodai
vagy pönztárnoki alkalmazást keres egy szépírású hölgy. Cím a kiadóhivatalban. 2796

Keresek
Budapest környékén, vasuthoz közeli, szepember elsőre egy 6 szobából álló lakást, megfelelő melkélhelyiséggel, istállóval és kerttel három vagy több évre haszonbérbe. Ajánlatok „**Falusi lak**” cím alatt Gomba u. p. Monor küldendők. 5895

A Népszínház
közéleben egy csinosan burtozott I. emeleti két ablakos utcai szoba, 1 vagy 2 intelligens ur részére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan burtozott 2 ablakos udvari szoba 1 vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejárattal. Cím a kiadóhivatalban. 2774

Bolthelyiséget
keresek az Erzsébet-körúton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „**H. J.**” jeligével e laphoz küldendők. 2713

50 év óta fennálló
nagyforgalmu uri dívat-és norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bíró városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5-6000 frt szükséges a vételhez. Venni szándékozik „**50 év**” jelige alatt e laphoz forduljanak. 2792

Sarokházam
Vácra, legelőnekkb helyen a Dunasoron, gyönyörű kilátással, jó anyagból épült, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2813

Okleveles
tanító német és polg. isk. tantárgyakból kitünő oktatást ad, szabad órákkal rendelkezik. Szives ajánlatot kér „**Tanító**” 5887 jeligével a kiadóba. 5887

Lakást és ellátást
keres intelligens családnál egy fővárosi tanító, lehetőleg a Dohány-utca közléleben. Ajánlatokat „**Tanító**” jeligével a kiadóhivatalba kérek. 2815

Eladó
egy jó karban lévő séta gyermekkosci kifogástalan állapotban. Cím a kiadóban. 2823

Óvadékképes
29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnokja, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „**2000-3000**” koronára. 2723

ERENYI-féle
c hitol-Salicinből egy tégely megszüntet: hörszkeket, mindennemű sömörbeteget, borküteget, izzadást. Szagtalan. Artalmatlan. 1898

Pénzkölesönt
ingatlanokra, I. II. helyre, váltóra, kötelezővényre, nyugdíjra. **katonai házassági óvadéokra**, közhivatalnokoknak, katonatiszteknek több évi törlesztésre, valamint minden hitelképes egyéneknek kieszközöl gyorsan, előleg nélkül: **Általános Pénzügyi Tudósító**, Budapest, Kerepesi-ut 55. (Válaszbélyeg). 5899

Székházam
Vácra, legelőnekkb helyen a Dunasoron, gyönyörű kilátással, jó anyagból épült, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2813

Okleveles
tanító német és polg. isk. tantárgyakból kitünő oktatást ad, szabad órákkal rendelkezik. Szives ajánlatot kér „**Tanító**” 5887 jeligével a kiadóba. 5887

zalogcedulát
egymagában árban, megvesztés nélkül, vagy réci arany, ezüst és egyéb ékszer, órák, csipke, csokly munkadíj ártévesével újra is beszerelendő **részletre** is igen jutányosan elad **Fuchs és Társa** 1873. óta Nitcs 6 kiseres **BUDAPEST, Erzsébet-körút 17. szám. 1. emelet.** Dus választék mindennemű arany, ezüst és drága-kövekkel

Szolid árak.
MAUTNER HENRIK
butorszállítási és be-raktározási vállalat **BUDAPEST, VIII. József-körút 21. Százaz raktarak**

Antik butor.
Egy grófnéi megveti, Kun László királyi ábrázoló antik kép, valamint 1 antik titkari szekrény és másnemű régi és új butorok, háló-, ebédlő-, ur- és szalon berendezések barokk, angol és ó-német stílusban, továbbá nagy választék különféle modern mesterek által készített eredeti olajfestményekben, valamint szőnyegek, erdőnyi kecseszőrmék, felgöngyök, asztal- és ággyterítő olcsón eladó; ugyszintén használt butorok megvételnek. Budapest, Kerepesi-ut 64. 1. em.

VALÓ.
di francia különlegességek (gummi és halhagy, ugyszintén összes mű-övszerek) F. Berguerand fiás legիրnevesebb párisi gyárostól bevezetésben beszereshető: **POLGÁR SÁNDOR-nál** BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50

Szepességi kárpáti
fenyőboroska, valdi leginomabb minőségű kis üstben égetett állott régi, egyike a leg-egészségesebb italoknak, kitünő szesz gyomorba ellen, hathatós étvágyerjesztő, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. 5 kilós palack bértmentve, utánvételt mellott 3 frt 75 kr. Ganovszky Gusztáv fenyőboroskatermelő. Szepes-Szombat (Szepesmegye).

6.000.000 korona
földirtokosoknak kisebb-nagybottal összességben II. (második) helyre kiadó hosszabb időre, előnyös amortisacióra olcsó kamatra. Ajánlatok „**Bank-üggyivő**” cím alatt a kiadóhivatalba kérek. 5900

Impregnált csillag ☆ jegyű takarmány-répa-mag.

Mint hogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a szábadalmazott eljárással impregnált takarmányrépa-magvakat számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők sok esetben néhány zsák csillagjegyű répa-magot rendelnek és ha ez elkel, akkor mindenféle csoklyebb értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsákokban, hogy ez által azt a hiedelmet keltsék, hogy a zsákokban az általunk termelt és impregnált takarmányrépa foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközönséget értesíteni, miszerint a valódi

csillag * jegyű impregnált takarmányrépa-magvak

Magyarország, Felső- és Alsó-Ausztria, valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a **MAUTHNER ÖDÖN** csász. és kir. udvari szállító magkereskedő cégnél Budapestben, VII. ker., Rottenbiller-utca 23. szám és VI. ker., Andrássy-ut 23. sz. kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, ugymint **Sárga Oberdorff, Vörös Oberdorff, Sárga olajbogyó, Vörös olajbogyó, Sárga Eckendorff, Vörös Eckendorff, Sárga Mammot, Vörös Mammot**, mint említettük, Magyarországon egyedül csak a **Mauthner cégnél** kaphatók, különösen kitünnek azáltal, hogy:

1. csirázási energiájuk erősebb, gyorsabb és erőteljesebb a kikelésök magas csirázó képesség mellett, kitünnek továbbá
2. a fajtáknak fajazonossága által tudnillik alakra és színre nézve, 3. a magvak leggodosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által.

Jaensch Gusztáv és társa birtokosok és magtermelők. Nyomatott a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest IX., Ülli-ut 25.